

# TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

## İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

### TUTANAK DERGİSİ

*19 Nisan 2012 Perşembe*

# İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

## GÖRÜŞME TUTANAKLARI

19 Nisan 2012 Perşembe

---0---

### K O N U

**Cezaevleri, Ceza İnfaz Kurumları, Tutukevleri ve üç adet Cezaevi Alt Komisyon raporu**

Savfa

**1:75**

### İÇİNDEKİLER

	<u>İ</u>	<u>Savfa</u>
<b>BİRİNCİ OTURUM</b>		<b>1:75</b>
Sefa MERMERCİ (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		1:12, 13:19, 27, 33:37, 37:49, 51:53, 54:56, 59:64, 68
Oya ERONAT	Diyarbakır	3, 28:29, 31, 44, 53, 57:59, 66
Mahmut TANAL	İstanbul	10, 15, 25:26, 29, 31, 37:50, 51, 55, 61, 64, 71:74
İhsan ŞENER	Ordu	11, 20, 29:30, 31, 61:62
Ertuğrul KÜRKCÜ	Mersin	12:15, 55, 64:66, 68, 74
Remzi GEMİCİ		14
Murat YILDIRIM	Çorum	16:17, 19, 39, 43, 45, 47, 49,

Malik Ecder ÖZDEMİR	Sivas	69:72, 73:74 16:32, 34, 36
Yusuf HALAÇOĞLU	Kayseri	20, 41, 43, 53:57, 59, 63:64
Cemal Yılmaz DEMİR	Samsun	26
Mehmet METİNER	Adıyaman	28, 50:52, 60, 63
Mehmet Naci BOSTANCI	Amasya	31, 32:34, 40, 55, 59:60, 66:68, 74
Atila KAYA	İstanbul	37
Abdurrahim AKDAĞ	Mardin	58:60

**Açılma Saati: 10:30**

**Kapanma Saati: 14:16**

## BİRİNCİ OTURUM

19 Nisan 2012 Perşembe

Açılma Saati: 10.30

BAŞKAN : Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

KÂTİP : Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

\_\_\_0\_\_\_

BAŞKAN – Saygıdeğer milletvekillerimiz, değerli misafirler, değerli basın mensupları, Komisyonumuza hoş geldiniz.

24'üncü Dönem İkinci Yasama Yılı 9'uncu toplantımızı açıyorum. Toplantı yeter sayımız vardır.

Sizlere de verdiğimiz gündem gereği bugün gündemimizin ana konusu, **cezaevleri, ceza infaz kurumları, tutukevleri**. Bu konuda birinci gündem maddesinde Adalet Bakanlığımızdan gelen yetkililer cezaevleriyle ilgili ve bundan sonra yapacakları işlerle alakalı Komisyonumuza bir sunum yapacaklardır.

Üçüncü gündem maddesinde de **Cezaevi Alt Komisyonumuzun üç adet raporu** var, bu raporları görüşeceğiz ve dördüncü gündem maddemizde de yine terör ve şiddet olayları kapsamında yaşam hakkı ihlallerinin İncelenmesi için kurulan Alt Komisyonda üye bildirimini var.

Biraz sonra ben Adalet Bakanlığı yetkililerine söz vereceğim. Aramızda, Komisyonumuza iştirak eden Sayın Sefa Mermerci Müsteşar Yardımcısı, Sayın Cevat Gül Genel Müdür Yardımcısı, Remzi Gemici Daire Başkanı, Vehbi Kadri Kamer Daire Başkanı olmak üzere bir heyetle katıldılar; kendilerine tekrar hoş geldiniz diyorum.

Şöyle bir usul izlersek ilerleyebiliriz: Arkadaşlarımız sunumunu yapsınlar, bitirsinler ve sunumun sonunda varsa sorularınız arkadaşlara tevcih edilsin; çünkü öbür türlü toparlayamıyoruz işi. Daha bundan sonra gündemlerimiz de var.

Ben şimdi, Sayın Sefa Mermerci'ye sözü bırakıyorum.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, hepinize günaydın. Saygıyla selamlıyorum sayın vekillerimizi, Sayın Başkanımı.

Ben ve Genel Müdür Yardımcımız ve iki daire başkanı arkadaşımızla birlikte cezaevlerini bir miktar da olsa tanıtmak istedik. Ben hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir önceki görevim de Cezaevleri Genel Müdürlüğü olduğu için ben geldim. Cezaevleri Genel Müdürlüğü bana bağlı yine Müsteşar Yardımcısı olarak ve ben bilgilendirmeye çalışacağım efendim.

Şu anda 328 kapalı ceza infaz kurumumuz, 37 açık ceza infaz kurumumuz, 4 çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumu; bunlar, Ankara Maltepe, Kayseri, İncesu ve İzmir. İzmir'i yeni açıyoruz Şakran cezaevi olarak. 3 çocuk eğitim evi yine Ankara, İzmir ve Elâzığ'da var. Ankara'yı yeni binaya kavuşturuyoruz, Haziran sonunda bitiyor. 1 kadın açık cezaevi infaz kurumu Denizli Bozkurt'ta, 4 kadın kapalı ceza infaz kurumu Ankara, Bakırköy, Karataş ve İzmir kadın kapalı olmak üzere; toplam 377 ceza infaz kurumumuz bulunmaktadır.

Bu rakamlar geçen haftaki rakamlar, daha doğrusu bu ayın başındaki rakamlar. Şöyle gerçeği yansıtmıyor; çünkü yaklaşık 15 bin kişiye yakın, denetimli serbestlik kanunundan sonra tahliyeler oldu ve 13 bin küsuru çıktı ve hâlâ her an çıkmaya devam ediyor. 15 bini biraz geçeceğini tahmin ediyoruz dosyası incelenenler, devam etmekte olanlarla birlikte.

Bu önceki rakamlarımız itibarıyla 77.587 hükümlü, 36.273 tutuklu, 18.509 hükmen tutuklu; toplam 132.369 kişi ve cezaevlerimizin mevcudu bu.

Bunlardan 119.509'u adli suçlar, 8.985'i terör suçlarından, 2.179'u ise çıkar amaçlı suç örgütü, mafya dediğimiz suçlardan, 1.696'sı suç grubu bilinmeyen hükümlü ve tutuklu. Bu 132.369'un 125.270'i erkek, 2.281'i çocuk, 4.818'i kadın. Tabii bu miktarlar değişti, özellikle kadın tutuklularımız değişti bu en son Denetimli Serbestlik Kanunu'nda pozitif ayrımcılık da yaparak normalde şartlı tahliyelerine bir yıl kalanları kadınlarda iki yıla çektik ve kadınlardan tahliye biraz daha fazla oldu erkeklere göre.

Yıllara göre artış tablomuz; 2000, yani "Rahşan affı" olarak tabir edilen aftan sonra, 2000'de 69.105'ten şu anda 132.360'lara geldik; bu artışın sebeplerini irdelemek lazım.

Bu artışın temel sebepleri; başlıca iki üç sebebi var: Birincisi, ceza infaz sistemimizdeki değişiklik. Daha önceden on yıl ceza alan bir insan yüzde 42'sini yatarken, şimdi üçte 2'sini yatıyor, yüzde 67'sini yatıyor. Bu, belirli bir artış sağladı cezaevlerinde.

İkincisi; infaz sistemi başta olmak üzere emniyet kuvvetlerinin suçla mücadeledeki başarı hızı arttı; bu, gözle görülür. Bu bizim bildiğimiz konular olduğu için şöyle ifade edeyim: Artık, bazı suç örgütleri bazı şehirleri terk etmek durumunda kaldılar. Biraz emniyet sıkıldığı zaman "Burada bize ekmek yok, başka yere gidelim." diye suç örgütü olarak başka şehirlere naklen giden örgütler var.

Her sokak başında kamera, teknik takip imkânları suçluların yakalanmasını kolaylaştırdı. Dolayısıyla faili meçhul olaylarında ciddi bir azalma oluştu.

Bunlar başlıca sebepleri suç oranlarının veya cezaevi dolulukunun başlıca sebepleri.

Ülkelere baktığımız zaman, bizim ülkemizdeki hükümlü, tutuklu oranımız, tarihin en yüksek oranındayız şu anda. Bizim normalde uzun yıllar 70 bin-80 bin aralığında gitmişiz. Nüfusumuzdaki artışı dikkate alarak bunun belki 90 binlere çıkabileceğini öngörsek bile 132 bin rakamı bizim için tarihin en yüksek rakamı.

Tabii, bunun birçok sebebi var; yani altyapıdan gelen sebepleri var. Türkiye, diğer ülkelere baktığımız zaman orta sıralarda yer alıyor. Tabii, Amerika'nın durumu örnek değil, Amerika, başlı başına bir kötü örnek. Burada 7 milyon insan da denetimli serbestlikle takip ediliyor; yani yaklaşık 10 milyona yakın insan cezaevinde veya şartlı tahliye edilmiş, denetimli serbestlikle takip edilen insan konumunda.

Diğer ülkeler bizim için örnek değil; İran, işte Brezilya, Rusya örnek değil.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Pardon, bu rakamları sayı yerine nüfusa oranla verseydiniz belki mukayese imkânımız olabilirdi.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – O da var efendim, onlar da var, arkasından o geliyor. Şu oranlar, 100 bin kişideki rakamlar bunlar. Biz ortalarda yer alıyoruz.

Tabii, nüfus ve buradaki infaz sistemleri çok önem arz ediyor; bu rakamlarla oynamak ve kandırmak çok kolay.

Şimdi, en son dikkatinizi çekmiştir, 77 kişiyi öldüren, 77 çocuğu öldüren kişinin alacağı ceza yirmi bir yıl hapis cezası. Bazı ülkelerde çok az hapis cezaları var, denetimli serbestlikle takip ediliyor. Dolayısıyla cezaevindeki oranlar gerçeği yansıtmıyor. Bizim ülkemizle kıyasladığımız zaman bir sürü parametrenin ortaya dökülmesi lazım ki, kıyaslama doğru olsun ama kabataslak kıyaslama bu şekilde.

31/07/2002 tarihinde ceza infaz kurumlarımızın kapasitesi 73.769 iken 67 adet yeni ceza infaz kurumu hizmete alındı bu tarihten itibaren. Bir kısmına eklenti yaptık, bina ekledik. Bir kısım boş olan yerleri kattık, kapasite artışı sağladık ve bunu 125.267'ye çıkardık.

O tarihten beri yaklaşık 205 cezaevini kapattık. İlçe cezaevleri bunlar ve ileriki slaytlarımızda var arz edeceğim.

Bu artırılmış kapasite dediğimiz kapasite şu anda 125.267, yani bunu çok insani bulmadığımızı ifade edelim. Buradaki salon koltuğu belli ama şu anda artırılmış kapasiteyle hizmet görüyoruz. Aynı bu şekilde, cezaevlerimiz de bu şekilde, bir sandalye koyup artırıyoruz, bir yatak koyup, bir ranza ilave edip artırıyoruz. Tabii, altyapıda bunun sıkıntıları ortaya çıkıyor.

Doluluk oranımız yüzde 106. Tabii, bu rakamlar şeyden sonra düştü, 15 bin kişi çıktıktan sonra düşecek.

Bu da diğer ülkelerdeki doluluk oranlarını gösteriyor.

Tabii, onların cezaevi ihtiyacı, yapması yapmaması değil, biz kendimize bakıyoruz. Bize örnek değil diğerleri. Biz kendi insanımıza yakışır şekilde cezalarının infaz edilmesini sağlamak mecburiyetindeyiz.

Daha önce cezaevleri, özellikle 2000' den önceki bazı görüntüler. Cezaevleri girilemez hâlde, sayım alınamaz hâlde olan yerler vardı. Bunun birçok sebebi vardı; fiziki imkânsızlık en başta, yüksek güvenli kurulumların yetersizliği, yeterli cezaevi olmaması, kalabalık koğu sistemi. Meşhur cezaevlerimiz vardı Ulucanlar, Buca gibi. Buca, hâlen devam ediyor, tutukevi olarak devam edeceğiz. İzmir Şakran' da 7 tane cezaevini açtık, her ay birer birer açıyoruz. Şu anda 3-4 tanesini açtık, iki üç ay içerisinde diğerlerini de açacağız. Buca cezaevi, sadece tutukevi olarak devam edecek.

Eski koğu görüntülerimiz; bu, ilçe cezaevlerinde ekseriyetle veya büyük cezaevlerinde. Tabii, burada her türlü ağalık sistemi de devam ediyor eski sistemde, etmişti yani.

Böyle daha doğrusu evden bozma cezaevleri ilçelerde kiralanmış, yapılmış, üzerleri işte kimisinin istinat duvarı telle çevrilmiş, cezaevi hâline dönüştürülmüş.

Geçmişte yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması, mahkemeler tarafından verilen cezaların infazının gereği gibi yapılması, hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması ve insan haklarına saygılı modern infaz hizmetlerinin yerine getirilmesi için infaz sistemimizin reforma tabi tutulması zorunlu hâlde idi. Bunu da yaklaşık 2000' den beri yaptık ve yapmaya da devam ediyoruz.

2000 yılından itibaren Türk ceza infaz sistemi BM ve Avrupa Konseyi cezaevi kuralları doğrultusunda hem fiziksel altyapı olarak hem nitelikli personel istihdamı politikası olarak, hem de mevzuat olarak çok ciddi reformlarla uluslararası standart ve kurallara uygun hâlde getirilmiş, hükümlü ve tutuklu haklarına saygılı bir infaz ve rehabilitasyon anlayışı benimsenmiştir.

Eski cezaevlerini bunun için kapatıyoruz. Hiçbir rehabilitasyon işlemi yürümüyor, yürümesi mümkün değil; iki koğu, üç koğu, dört koğu. Şişmanlamış infaz koruma memurları, içeride yemek yapıyor, çaylar demleniyor, salatalar yapıyor. Belki, infaz anlayışı ve rehabilitasyon açısından bizim milletimize biraz daha uygun sistem gibi gözükse de hiçbir öğretmen, hiçbir sosyal çalışmacı, psikolog, doktor, spor imkânı, görüş imkânları, modern cezaevleriyle kıyaslanamaz. Kısmen faydalı tarafları da var bahsettiğim gibi, yok değil. İnsanların rehabilitasyonu ve mutlu olması için daha huzurlu bir ortam. Daha az sayıda kalmakla çok sayıda kalıp, huzurlu bir şekilde aynı ortamda kalmak insanı rehabilite eden bir süreç, fakat infaz sistemi açısından uygun değil, modern infaz sistemi açısından.

Biz de malumunuz, cezaevlerini gördüğünüz için harflerin birçoğundan cezaevi modellerimiz var. Bunlar yıllara göre yapılmış, hangi modelin hangi yıl yapıldığı az çok bizim tarafımızdan bilinmekte. Bir de tipsiz cezaevi, hiçbir tipe tabi tutamadığımız cezaevlerimiz var. Onlar da tipsiz cezaevleri olarak adlandırılır. Her birinin yapılış yıllarına göre isimleri değişir. Şu anda yaptığımız

cezaevleri T tipi ve L tipi. 450 kişilik, 636 kişilik T tipleri, L tipleri 450 kişi, 436 kişi. Yüksek güvenliklerimiz biraz daha özel. Yeni sistemlerimiz bu, yeni cezaevi modellerimiz.

E tipi cezaevleri 80' den sonra, 12 Eylül' den sonra yapılan, yapım süreci devam eden, 90' lara kadar yapılan cezaevlerimiz. Bunlar ortalama 450, 550, artırılmış kapasiteleri 750, 850' ye çıkarılanlar var. Ortalama yaklaşık bin küsur kişi kalır çoğunda, 2 kat kapasiteye yakın kalır artırılmış kapasiteyle.

Yeni inşa edilen cezaevi görüntülerimiz.

Ankara ilinde 2 adet F tipi ve L tipi, 1 adet çocuk ve gençlik; bu Keçiören' deki çocuk ve gençlik cezaevimizi, daha doğrusu eğitim evimizi kapatıp, Haziran sonunda inşallah Sincan kampüsünde yeni tek kişilik, herkesin tek kişilik oda sisteminde kalabileceği, dışarıdan hiç kimsenin memurun izni olmadan giremeyeceği, içeridekinin dışarıya çıkamayacağı standartlarda bir cezaevi yapıyoruz şu anda.

Yeni cezaevi, Sincan' da yaptığımız çocuk cezaevi "Yıldız Projesi" dediğimiz.

Şimdi bir de kısa bir videonun sunumunu yapacağız:

(Çocuk eğitim evleriyle ilgili videonun sunumu yapıldı)

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Evet, çocuklar için öngördüğümüz proje ve inşallah iki iki buçuk yıl içerisinde diğerleri de bitecek. Şu anda bitmiş olanlar var, yapımı tamamlanma aşamasında olanlar var. İki yıl, iki buçuk yıl sonra bütün çocuklarımızı tek kişilik odada ve güvenli bir şekilde barındırmak istiyoruz.

Evet, bu yenileştirme sürecinde bu bilgiler genel olarak zaten malumlarınız. Silivri' de

İstanbul ilinde; Silivri' de 8 L tipi, 1 açık, Maltepe' de 3 L tipi, 1 çocuk ve gençlik, 1 açık, Metris' te 2 T tipi, 1 R (Rehabilitasyon) tipi; bunun da evvelki hafta tanıtımını yaptık.

Biz 2009 yılında bütün sağlık ve tedavi hizmetlerini protokol gereği Sağlık Bakanlığına devretmiş idik. Fakat sağlık konusunda yeterli desteği tam alamadık. Burada rehabilitasyon hastanesi dediğimiz yerde, özellikle ağır hasta olanların bakıcılarıyla, refakatçileriyle, doktorların eşliğinde kalacağı bir ortam hazırladık. İlki bu ve diğerleri de arkadan tamamlanıyor. Bunu hizmet satın alma yoluyla yaptık, yani kendimiz, Bakanlık olarak, dışarıdaki özel sağlık kuruluşundan hizmet satın alarak bunu gerçekleştirdik.

Maalesef tam desteği alamadık; protokol gereği biz hepsini devrettik bütün hizmetlerimizi, sağlık hizmetlerini ama böyle bir durum oldu.

Ceza infaz sistemimizdeki görüntüler. İzmir Aliğa kampüsümüz bitti. Her ay birer tane açıyoruz. Tekirdağ bitti, açıyoruz. Osmaniye T tipinin görüntüleri, Tokat T tipinin görüntüleri. Bunlar da ek bina yapılmak suretiyle genişletilen ceza infaz kurumlarımız. Buralarda da mevcut kapasiteleri, fiziki durumu müsait olanları ek bina yaparak artırdık.



Kırıkkale Derice K-1 tipi ceza infaz kurumumuz. Bunlar Hatay Açık Cezaevinde yaptığımız ek binalar, prefabrik bina bunlar. Kurulması kolay oluyor ve kalıcı konut gibi kullanılabilir.

Elâzığ'daki bu bahsettiğim R tipi hastanelerimiz, akıl hastanesi olan yerlerde kuruldu özellikle. Adana, Elâzığ, Manisa, Samsun, buralarda kuruldu. Tabii, burada esas hizmet vereceğimiz alanlardan biri de... Psikiyatrist bulunması gerekiyor.

Bunlar açılan cezaevlerimiz, artırılmış kapasiteler. 68 cezaevinde 50 bin kapasite artırmışız. 250 cezaevini kapatmışız, bunlardan da 14.509 kişilik kapasite eksikliği oluşmuş. Bunlar, bahsettiğim gibi ilçe cezaevleri, şartları kötü olan ilçe cezaevleri. Bizim esas hedefimiz bu efendim. Bizdeki sıkıntı, malumunuz, kapasite problemi, yer, fiziki mekân problemi. Diğer problemler de var da ama en büyük problemimiz kapasite problemi.

2012'de 22 adet, 2013'te 34 adet, 2014'te 52 adet, 2015'te 32 adet, 2016'da 25 adet, 2017 31 adet, toplam 196 tane cezaevi, kimisi inşaatı bitmek üzere, kimisi proje aşamasında, kimisi plan aşamasında. Bu önümüzdeki beş altı yıl içerisinde 196 tane cezaevini açarak 108 bin kişilik kapasite artışı sağlayacağız. Şu anda zaten 125 bin kişilik kapasitemiz var, artırılmış kapasite olarak bunu söylüyoruz. Bununla birlikte, kapatılacak olanları yaklaşık 197 tane öngördüğümüzde, fiziki şartları müsait olmayan 197 cezaevini kapattığımızda da 18.441 kapasite eksikliğiyle birlikte yeni 90 bin kişilik artış planladık ve bu hedef yürüyor.

En yakın 2012-2013, yaklaşık işte 56 tane cezaevi açacağız. 2014'te daha fazla, 29 bin kişilik kapasite artışımız var. Biz bu problemi bu şekilde, önümüzdeki dört beş yıl içerisinde aşmayı planlıyoruz. Şu anda bu 15 bin kişi biraz da rahatlatıldı. Daha insani şartlara cezaevindeki arkadaşlarımız kavuşacaklar.

Bizim Adalet Bakanlığından aldığımız bütçe, malumlarınız, yetmiyor. Şu anda Bakanlığın bütçesinin yüzde 49'unu Ceza Tevkifevleri kullanıyor. Bakanlığın bütün personelinin de yüzde 57'si Ceza Tevkifevlerine ait, yatırımların çoğu orada fakat bu bütçe yetmiyor. Bunu müteaddit kereler ilan ettik, deklare ettik.

İş Yurtları Kurumu bütçesinden, İş Yurtları dediğimiz, bizim özel kanunla kurulmuş, mahkûmları çalıştırdığımız İş Yurtları Kurumu bütçesinden takviye sağlanıyor. Yüzde 1,53 Adalet Bakanlığına ayrılan, İş Yurtları bütçesiyle birlikte yüzde 49'unu oluşturuyoruz.

Hükümlü başına günlük 4 lira iaaşe gideri veriyoruz, bu da ayrı bir konu. 4 liraya bir kişi sabah, öğlen, akşam yemek yiyor cezaevlerinde. Bunu da artırmak istiyoruz, bütçe imkânları elverdiği ölçüde artırmak istiyoruz, bu da gündemimizde olan konulardan birisi.

Yıllara göre bütçe dağılımımız. Görüldüğü üzere, ciddi bir şekilde düşüş hâlinde yıllara göre bütçe dağılımımız.

Mahkûmlarımızı ring araçlarımızla taşıyoruz. Çok eski ring araçlarımız var, bunu hızla değiştirip yenileme gayreti içerisindeyiz. Geçen sene 100 tane yeni otobüs aldık, bu şekilde, ring otobüsü. Bu sene 215 tane alıyoruz, bütçede var, 215 otobüs alacağız. Toplam şu anda mevcutlarla birlikte 690. Eski kamyonlardan bozma, hiç insan onuruna yakışmayacak şekilde naklettiğimiz, kullandığımız araçlar var, naklettiğimiz kişiler var. Bu kamyonlardan bozma, otobüsten bozma, çok eski, hurda araçları devre dışı bırakacağız. Şu anda 690 aracımız var, 215 tane daha alacağız. Bunun üzerine biz hem trenle hem uçakla nakli geçen sene gündeme getirmiştik, malumunuz araç yangınından sonra.

Uçakla nakilde bir problemimiz yok, şöyle problemimiz yok: Dış güvenlik jandarmaya ait, jandarma tarafından sevkler gerçekleştiriliyor. Jandarma kabul ettiği takdirde bizim bir problemimiz yok fakat sivil havacılık kuralları gereği uçağa silahla binilmiyor. Jandarma da kendi güvenliği veya kendi görevini iyi yapmak için kelepçe takıyor. Kelepçeyle de binilmiyor uçağa, bu da yasak. Ne yapabiliriz? Ya jandarma inisiyatif alacak, kelepçesiz bir şekilde bindirip götürecektir veya kara yoluyla götürecektir. İki alternatif biz çalıştık: Birisi trenle nakli. Bunu Genel Müdürle, Ulaştırma Bakanlığıyla görüştük. Dizayn edilmiş kendimiz de şeyini göstererek bir vagon oluşturduk. Fakat şöyle bir aksiliğimiz oldu: Bizim en büyük nakil yaptığımız yer İstanbul. İstanbul'da yaklaşık 22 bin kişi var şu anda ve bunların yüzde 84'ü tutuklu. Bu şu demek: Hüküm aldığı anda şehir dışına çıkacak demek - çünkü cezaevi yok, yetmiyor- Anadolu'nun değişik yerlerine

Bizim bu inşaat planlamalarındaki -onu da özellikle vurgulayayım- birinci plan, ilin suç kapasitesi, potansiyeli nedir, mahkûm sayısı nedir, bunun gerçek fizibilitesini yaparak yani Erzurum'a 1.500 kişilik cezaevi yetiyorsa Erzurum'a 3 bin kişilik cezaevi yapmanın gereği yok. Erzurumlu mahkûm 1.500 kişi. Elâzığlı mahkûmu Erzurum'a getirmenin de gereği yok, ailelerin ziyaretinde, diğerlerinde sıkıntı çıkıyor. O ilin gerçek ihtiyacı ne ise o planlamayı o şekilde yapmak. Fakat şu andaki durum bu değil, bunu söyleyeyim. Bu inşaat planlamalarından sonra herkes kendi ilinde yatabilecek, kendi ailesinin bulunduğu yerde yatabilecek, öngörümüz o.

Trenle iki hat düşünmüştük: Kars'a kadar ve işte Kurtalan'a kadar trenle nakli, vagon şeklinde, güvenli, kameralı, her şeyiyle. Fakat bu hızlı tren hattından dolayı İstanbul-Eskişehir arası kapatıldığı için bu kaldı. Uçak çalışmamız devam ediyor. Sivil havacılık kurallarını aşamadık, aşmak için devlet hava aracı olması gerekiyor. Bu da dört kuruma mümkün: Askeriye, Emniyete, Sağlık Bakanlığına ve Orman Bakanlığına. Bunun yolunu açmak üzereyiz, inşallah açacağız ve bundan sonra nakillerimizi uçakla da yapabileceğiz. Yeni araçlarımız bu şekilde.

Eski koltuklar... Şu koltukları özellikle yangından sonra değiştirdik, şu şekilde yanmaz kumaştan koltuk yaptırıldı. Sebebi de bununla insan otuz saat yol gidiyor, bu hiçbir şekilde insani bir şey değil, izah edilemez bir şey. Sebebi şu: Bizim mahkûmlarımızdan psikopat olanlar, hasta olanlar

çok fazla. Yakıyor, yangın çıkarıyor. Onun için böyle bir şey geliştirilmiş, yanmasın diye. Fakat biz yanmaz kumaştan, arka taraftaki gibi yeni otobüslere bu şekilde yeni bir dizayn yaptık.

Cezaevlerimizde iyileştirme adına kurulan servislerimiz: Yönetim servisi, sağlık servisi, psikososyal yardım servisi, eğitim öğretim, iş yurdu, güvenlik ve gözetim, teknik servis, yardımcı hizmetler.

Kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini yerine getiren servis sağlık servisi. Biraz önce arz ettiğim gibi, 2009 yılından itibaren Sağlık Bakanlığına devrettik. Protokolümüz gereği, 500'e kadar cezaevinde haftada iki gün yarımşar gün, 500 ile 1.000 arası olan cezaevlerinde her gün yarımşar gün, kapasitesi 1.000'i geçen cezaevlerinde de tam gün aile hekimi bulundurulması mecburiyeti var. Bunlarda problem yok, bu kısımlarda problemimiz yok yani hemen hemen hepsi tamam. Problemimiz rehabilitasyon hastanelerinde. Biraz önce arz ettiğim gibi, onu da biz hizmet satın almayla aşıyoruz. Diğer bu hizmetler tamamen Sağlık Bakanlığının kontrolünde. Büyük kampüsleri de hastaneye çevirdik. Şu anda Ankara 'dan 13 tane uzman gönderdi Sağlık Bakanlığımız.

Şunu da antrparantez arz edeyim: Adalet Bakanlığında 1 tane bile doktor yok, diş doktoru reçete yazıyordu. Kampüste şu anda 7 bin mahkûmumuzun olduğu yerde 13 tane uzman doktorumuz var, sadece şu anda.

Rehabilitasyon hastanelerimizi de bu şekilde iyileştirirsek sağlık problemimiz tamamen çözülmüş olacak.

Silivri' de de 14 tane şu anda uzman doktorumuz var.

Bizim kendimize ait, bu protokolden önce bizim 200'e yakın doktorumuz vardı; şu anda 15 tane doktorumuz kaldı, kendi kurumumuza ait doktor. 4 diş hekimi, 134 sağlık memuru.

Aile hekimi, bunlar tam gün gelenler yalnız. 58 doktor, aile hekimi tam gün gelenler, 151 diş hekimi, 7 psikolog, 51 sağlık memuru, 51 hemşire Sağlık Bakanlığından gelenler. Yarım gün gelenler burada yok, onu arz edeyim efendim.

Psikososyal servislerimiz, psikolog ve sosyal çalışmacılarımızın görev yaptığı sahalarda. Bunun ceza infaz sisteminde bütün aşamalarında bu bizimi için vazgeçilmez bir müessese. Suçlunun, hükümlünün tasnif edilmesi, barındırılma yerinin ayarlanması, şartlı tahliyeden faydalanması, eğitim imkânlarının verilmesi, hangilerinin verileceği tamamen psikososyal servislerin gözetiminde oluyor.

Geçen yıl, 2011 yılında psikolog ve sosyal çalışmacılarımız 131.079 bireysel görüşme yapmıştır, 20.960 da aileyle görüşmüştür. Yani cezaevlerimizde 132.360 kişi olduğunu düşünürsek, bazılarıyla birkaç kez, bazılarıyla hiç görüşmemiştir ama 131 bin kişiyle psikososyal servislerimiz bireysel, bire bir görüşme yapmıştır geçen yıl.

Burada tabii uygulanan programlarımız var: Öfke kontrolü, intihar ve kendine zarar verme konularında personel de farkındalık yaratma, cinsel suç tedavi programı, uyuşturucu madde tedavisinde

kullanılan psikolojik müdahale programı, ceza infaz kurumu personeli için müebbet hapis ve uzun süreli mahkûmiyet programı, anne ve bebek programı, salıverilme öncesi ve mahkûm gelişimi programı, özel gözetim ve denetim programı. Bunlar psikososyal servislerimiz, mevcut imkânlarla bunları yapabilmışız. Bunlar bizim için hiçbir şekilde yeterli değil, bizim öngördüğümüz, istediğimiz rakamların çok altında, bunu da arz edelim. Personel sayısını artırdıkça kaliteyi artıracakız inşallah.

Bu eğitim öğretim servisinde yaptığımızı ben şuradan bu slaytları çabuk geçmek istiyorum efendim- kısaca arz edeyim: Geçen sene “birinci ve ikinci kademe okuma yazma” kursu dediğimiz yani okuma yazma bilmeyenlere, 10.029 kişiye okuma yazma öğretmişiz. 2011 yılı itibarıyla rakamları söylüyorum. Bu, bizim için üzücü bir rakam. Cezaevine girmiş 132 bin kişinin 10 bini okuma yazma bilmiyor hâlâ.

Açık ilköğretim okuluna yeni kayıt yaptıran ve hâlen devam eden ve mezun olan, şu anda açık ilköğretim okulunda okuyan 13.983 kişi, açık öğretim lisesinde kayıt yaptıran ve hâlen devam eden 17.527 kişi, açık öğretim fakültesine yeni kayıt yaptıran ve hâlen devam eden 2.223 kişi. Örgün yükseköğretim kurumlarına yeni kayıt yaptıran ve hâlen devam eden 534 kişi. Bunların bir kısmı İnternet dersi olanlardan, özel salonda İnternet’ten derslerini alıyorlar, sınavlarını cezaevinde oluyorlar.

İş ve meslek kurslarına katılan ve mesleki eğitim merkezlerine devam eden 6.786 kişi, geçen yıl yükseköğretim giriş sınavına giren 16.028 kişi ve barajı geçip lisans yerleştirme sınavına katılan 1.045 kişi yani ilk sınavı geçip katılan 1.045 kişi. Bu diğerleri için çok çarpıcı değil ama okuma yazma bilmeyen kısmı en çarpıcı kısmı. İlkokulda okuyan 13.983 kişi var. Suçluluğun temellerinden biri fakirlik, ikincisi cahillik. Bunu da kısaca arz etmiş oldum efendim.

Şimdi, cezaevlerimizde -özellikle ben ziyaret ettiğim yerde de söylüyorum- artık suç işlemek zorlaştı, hakikaten en zor iş hâline geldi. Hırsızlık zor, gasp zor çünkü her yerde kamera var, bir sokağı atlasanız diğerini atlayamıyorsunuz. Bu insanın da çıktıktan sonra kendi geçimini temin etmesi lazım. Bir mesleği yoksa, eğitimi yoksa ve bir meslek edinmemişse cezaevinde de yine suç işlemekten başka bir çaresi kalmıyor. Bunun için biz ısrarla söylüyoruz: Artık dışarıyı farklı, adam belki adapte olamıyor, on beş yirmi yıl içeride yatmış, eski düzen zannediyor. Her sokakta kamera var artık. Yani suç işlemek hakikaten dünyanın en zor işlerinden biri hâline geldi. Teknik takip ayrı boyutu, kameralar ayrı boyutu. Onun için, biz istiyoruz, bunlara nasihat da ediyoruz; bir an önce meslek öğrenin, dışarıda namusunuzla, haysiyetinizle çalışın, geçiminizi sağlayın, bir daha buraya dönmeyin. Bütün bu faaliyetlerin temel esprisi bu.

Şunu da söylemek lazım: Bizim insan profilimize baktığımız zaman bunun altyapıdaki problemleri ayrı. Belki ilk defa kütüphane görüyor, belki ilk defa bir seminere katılıyor cezaevinde, birçoğu. Kahvehane ortamından, kumarhane ortamından veya işte bali, tiner ortamından farklı bir

ortama katılıyor. Cezaevi bu insanların hayatında aldığı en ciddi eğitim alanı oluyor. Bizim bunun farkında olmamız lazım. En ciddi eğitim aldığı yer cezaevi oluyor, cezaevindeki birçok kişinin.

İş yurtları servislerimiz, bizim yaklaşık 15 bin kişinin kimisinin tam zamanlı çalıştığı, kimisinin yarım zamanlı çalıştığı ve kişinin hem meslek öğrenmesi için hem de bir faaliyet yapması, kendini oyalaması için kurduğumuz kurumlar. Burada bir videomuz var, onu da kısaca izleyelim.

(Kısa bir video görüntüsü izlendi)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İzleme kurulu raporu var elimde, yeni geldi. Söylediklerinizle, Adalet Bakanlığıyla ters yani...

BAŞKAN – Mahmut Bey, biraz sonra devam edeceğiz.

Ne kadar kaldı Müsteşar Bey?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Beş dakika, on dakika.

BAŞKAN – Toparlayın çünkü zaman kalsın arkadaşlarımıza da.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Denetimli serbestlik: Alternatif bir ceza ve infaz sistemi olan denetimli serbestlik, şüpheli sanık ve hükümlüler hakkında mahkemelerce verilen alternatif ceza ve tedbirlerin uygulanması, toplum içinde denetim, takip ve iyileştirilmesini kapsayan faaliyet ve uygulamaların bütünüdür.

133 ağır ceza merkezinde denetimli serbestlik şube müdürlüklerimiz var. 2006 yılında kanunla kurulan denetimli serbestlik, şu ana kadar 400.524 kişi hakkında uygulanmış, takip edilmiş. Bunların esas amacı, hükümlülerin toplum içinde denetimi ve takibi, salıverilme sonrası topluma kazandırılma, mağdura yönelik yardım hizmetleri, mahkemelere yardımcı olma gibi görevleri yerine getirmektir.

Burada elektronik izlemeyi de test amaçlı uygulamaya başladık, birkaç yıl içinde tam olarak faaliyete geçirmeyi planlıyoruz.

Yine motorize bir ekip kurduk geçen yıl, daha rahat takip edilmesi için.

Yirmi dört saat mesai esasına göre çalışan -bu kısım da bizim için önemli efendim- ceza infaz kurumları personelinin başlıca görevleri: Bunu zaten görmüşsünüzdür cezaevlerinde. Şu anda 36.925 personel, 6.300 civarında yeni -bu sene sınavlarla aldık, bunlar da başlamadı, yeni başlıyor- 42.500'e yakın bir personel, 42.200 civarı bir personelimiz oldu. Bunların bir kısmı peyderpey başlıyor yeni sınav sonuçlarına göre. Bu insanların, yirmi beş yıl cezaevinde kalmış bir insanın, çalışmış bir insanın sekiz buçuk yılı cezaevinde geçiyor. Sadece bir fark var: Mahkûmun kapısı bir kere daha kilitli, onun kapısı bir kere daha az kilitli. Bir kapı açılmadan diğeri kilitlenmiyor, açılmıyor, bir kapıyı kapatıp öbürünü açıyorsunuz. İçerideki mahkûm, biri dışında infaz koruma memuru ama üzerinde birisinin 8,

birisinin 7 kapı kilitli en az. Böyle bir hayat tarzı, girerken araniyorsunuz. Zor şartlarda ve düşük maaşla çalışan bir memur grubu, fedakârca çalışan bir memur grubu.

Şu anda 310 öğretmen, 145 sosyal çalışmacı, 209 psikolog, 6 veteriner hekim, 38 mühendis ve 3.672 yani teknisyen, şoför ve diğer personelle birlikte toplam 42 binlere varıyoruz, bu rakamlar değişti biraz daha.

Bizim en önem verdiğimiz, öğretmen, sosyal çalışmacı ve psikolog. İyileştirme faaliyetleri için bu insanlara ihtiyacımız var ve bu sayılar bizim için şu anda çok yetersiz sayılar, artırmamız lazım.

Hollanda'da 14 bin küsur şu anda mahkûm var, 12.500 görevli var yani hemen hemen 1'e 1 - ki Hollanda'nın mahkûmunun bir kısmı kiralık mahkûm, diğer ülkelerden oraya gelen, kendi mahkûmu o kadar değil; cezaevini kiralyorlar, orada kalıyor- Hollanda örneği.

Bunlar kıyaslamalarımız. Sayıyı artırmaya çalışıyoruz ama... 2002 yılında 59.429 hükümlü ve tutuklu varken, 25.407 personelimiz varmış. Şu anda 132.369 hükümlü ve tutuklu varken de 35.651. Bu sene 42 bine çıkardık. Yani 1'e 3 oranı 1'e 5 şekline, aleyhimize dönmüş. 5 hükümlü, tutukluya 1 memur. Bunun 2'ye 1 olması en ideali. Biz 3'e 1'i hedefliyoruz. 3'e 1'i yapabilirsek infaz hizmetleri daha faydalı olacak.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Şu anda 3'e 1 zaten.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – 3'e 1 değil efendim.

İHSAN ŞENER (Ordu) – 132 bine 42 bin.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Şimdi yeni artırdığımızda... Bunun yalnız 27 bini infaz koruma memuru. Ortalama beşte 1 birçok yerde.

BAŞKAN – Bitirelim, devam edin.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Maaş durumu burada şöyle: 1.710 lira infaz koruma memuru, 2.400 lira uzman çavuş, 2.300 lira bir polis memuru maaş alıyor.

Bizim memurlarımız on iki saat vardiyayla çalışıyor şu anda, yetişemedikleri için.

Dört tane personel eğitim merkezimiz var: İstanbul, Ankara, Erzurum ve Kahramanmaraş'ta. Bunların kapasitesini artıracamız. Bunlar yaklaşık dördü 1.000 kişiyi ancak buluyor, 230, 240 kapasiteli her biri. Burada, eğitim merkezlerimizde şu ana kadar -2006-2007 yıllarında açılmış eğitim merkezlerimiz- 51.442 personel hizmet içi eğitim, 10.184 personel hizmet içi eğitim, aday memurluk, görevde yükselme, toplam 72.948 kişiye eğitim vermişiz bu eğitim merkezlerimizde.

Yine, yurt dışından gelen, diğer ülkelerden gelen kişilere eğitim veriyoruz. Afgan, Suudi, Moldova, Balkan ülkelerinden gelenlere de burada zaman zaman eğitim veriyoruz. Periyodik gelenler var, her yıl gelenler var grup hâlinde.

Eğitim merkezlerimizin fiziksel mekânları, Erzurum Hüseyin Turgut Eğitim Merkezimiz, Kahramanmaraş Eğitim Merkezimiz.

Slaydımız bitti efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Şimdi başka arz ettiğiniz bir şey varsa biz cevaplayabiliriz.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, muhtemelen not aldınız, ben de gördüm.

Tabii, gelen arkadaşlarımız bürokrat sıfatlı kişiler. Dolayısıyla yani daha çok siyasi değil de teknik konuları sorarsanız... Zaten biraz sonra raporların müzakerelerine geçtiğimiz zaman, işte her türlü değerlendirmeyi yapacağımız için, arkadaşlarımıza daha çok teknik konuları sorarsanız iyi olur diye düşünüyoruz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, ben şunu söyleyebilirim: Biz sadece bilgi vermek için geldik yani herhangi bir... Eksişimizi de biliyoruz, yapmamız gerekeni de biliyoruz, olması gerekeni de biliyoruz. Bir tereddüt varsa telefon açıp sorabilirim de. Yani varsa eksişimiz onu biz düzeltme peşindeyiz zaten, bizim amacımız eksişgi gidermek, görevimiz o.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Cezaevlerindeki hasta hükümlülerin durumlarıyla ilgili çok fazla haber ve yakınma geliyor bize ve bunların cezaevlerinde barındırılmalarının imkânsızlığına dair pek çok da rapor var. Bu cezaevlerinde yatan hasta hükümlülerin bakımları için cezaevlerindeki imkânlar nedir ve Cezaevleri Genel Müdürlüğünün bu hasta hükümlülerin tahliyesi bakımından Hükûmete, Bakanlığa ya da başka ilgili makamlara herhangi bir girişimi oluyor mu?

Öte yandan, biz İnceleme Komisyonu olarak yaptığımız incelemelerde, cezaevlerinde rastladığımız hak ihlallerinin genel olarak cezaevleri yöneticilerince Cezaevleri Tüzüğü'ne dayandırıldığını görüyoruz. Yani bu tıpkı askerlerin darbe yaptıkları zaman 35'inci maddeye dayanması gibi cezaevlerindeki mahkûmlara indirilen darbeler de bu Tüzük'e dayandırılıyor. Bu Tüzük'ün yorumu bakımından sizin telkinleriniz ya da cezaevi yöneticilerini eğitmeniz söz konusu mu? Çünkü bizim gördüğümüz insanlar çok büyük bir gururla bu Tüzük'e bağlılıklarını ileri sürüyorlardı fakat sonuç cezaevlerinde çok yaygın bir hak ihlali idi.

Bu iki soru cezaevlerindeki uygulamalarla ilgili.

Bir de şunu sormak istiyorum: İmralı Cezaevi kimin sorumluluğunda? Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğüne mi bağlıdır yoksa başka bir cezaevi midir? Nedir bunun statüsü, bilginiz var mı?

Son olarak da bu üretimde çalıştırılan hükümlülerin sigortaları var mıdır? Üretim sırasında karşılaşılabilecekleri kaza ve sair sağlık problemlerini haleldar eden durumlarla ilgili ne gibi bir güvenceye sahipler?

Üçüncüsü, bunlara verilen ücretler neye göre tayin ediliyor? Bizim bildiğimize göre, çok düşük bir ücret alıyorlar yani harçlık bile denemez. Oysa piyasaya sevk edildiğine göre üretilen mallar, onların da bu üretimden ve bu satıştan asli üretici olarak pay almalarını sağlamak için bir tedbiriniz var mı? Şimdilik bunları sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Şimdi, cezaevlerimizde şu anda ağır hasta dediğimiz 469 hükümlü mevcut. Bunların bütün tedavi silsilesine göre takipleri yapılıyor. Cezaevi doktoru, aile hekimi, dışarıya kendi semt polikliniğimize sevk ediyor, oradan zincir, sevk zincirine göre en üst hastaneye kadar tedavileri yapılıyor.

Af yetkisi, Sayın Cumhurbaşkanımıza ait, onun takdirlerinde olan bir konu. Aileleri ve Bakanlık olarak af yetkisinde bizim bir kısıtlamamız söz konusu değil. Avukatları talep ediyor, Bakanlık olarak gönderiliyor, Adli Tıptan rapor alınıyor. O takdir tamamen sayın makamlarına ait.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Ben onu biliyorum, benim size sormak istediğim şu: Siz bu durumu yıllardır ve Kurum olarak gözlediğinize göre bu insanların cezaevlerinde değil, başka türlü infaz edilmelerine dair bir teklife sahip misiniz, bunu öğrenmek istiyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, bu rehabilitasyon hastanesi zaten onun içindedir. Bu...

BAŞKAN – Metrisin kapasitesi falan nedir o, yeni açıldı, ondan biraz bahsedin.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Metris, şu anda zannediyorum 130-140 kişiye kadar alabilecek.

BAŞKAN – 130.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Diğer cezaevleri de bu şekilde, bahsettiğim Samsun, Manisa, işte Adana, bunlar da bu şekilde faaliyete geçirilecek. Şu anda 59 kişi var yalnız Metriste.

BAŞKAN – Bu ağır hastalardan bazılarını oraya gönderme projeniz var mı?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Amaç o efendim, bu çünkü cezaevinde biz... Refakatçisi olacak yanında çünkü felçli olanlar var. Biz bunu dışarı salamayız, salma şansımız yok, felçli. Birisinin bakması lazım, başkası gelip cezaevi içerisine giremeyeceğine göre, diğer mahkûmlara günlük 6 lira karşılığında para vererek diğer mahkûmlardan fakir olanlara baktırıyoruz. Yediriyoruz, içiriyoruz, ihtiyaçlarını görüyor ama hastanede yatması



gereken insanlar, her hâlükârda hastanede yatıyor. Hiçbir şekilde hastanede yatması gereken bir insan cezaevinde kalmaz. Kendisi zorla ben gitmek istemiyorum demezse, kaldı ki hayatı tehlikesi varsa o kendi istediğine de bakılmıyor, bırakılmıyor, hastaneye zorla götürülüyor. Maalesef şu anda 469 kişi var. Yaşlı olanlarımız var, bunlara da mümkün olduğu kadar iyi hizmet veriliyor.

Sağlık hizmetlerinde eksiklerimiz var, biz bunu kabul ediyoruz. Metrisi yeni dizayn ettik, sağlık hizmeti satın aldık ve sırf bu hastalar için. Sayın Vekilim, eski rakamlar, öncesi öyleydi kabul ediyorum, 14 tane yeni uzman doktorumuz başlamış. Silivri’de 14 tane, burada da yine 13 tane. “Semt polikliniği” dediğimiz cezaevi içerisindeki polikliniği güçlendirdik.

REMZİ GEMİCİ – C tipi hastaneye dönüştürdüler yeni bir sistemle, Sağlık Bakanlığının yapılanmasında C tipi hastaneye dönüştürüldü, başhekim atandı, uzman hekim atandı.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Bunları kendi birimleri olarak telakki ettiler, yeni sistemde. Atandı, doktorlarımız atandı.

Diğerleri, hak ihlalleri, Cezaevi Tüzüğü’ne dayanıyor. Şimdi, mevzuatta dayanmaz efendim, mevzuatta sıkıntı yok, uygulama insanda, insandan kaynaklanır maalesef. Mevzuat bazı şeylere bazı durumlarda izin veriyor. Kişi bunu her zaman kullanabiliyor maalesef. Cezaevi kuralları için her biri gerekli olan şeyler ama uygulama çok önemli. Uygulamadan kaynaklanan sıkıntılarımız var.

Bizim uluslararası yaptığımız projeler de var. Sadece bir projemizde 15 bin personeli eğitmek var, projenin bir tanesi bu. 2012 yılı sonuna kadar 15 bin personelimiz insan hakları konusunda eğitim almış olacak, bu projeden bir tanesi de bu. Biz bu eksikliğini de kabul ediyoruz. İnsan hatası, insan kusuru veya yanlış yorum, mevzuattan kaynaklandığını sanmıyorum ben kişiden kaynaklanıyor.

Ayrıca mevzuattan varsa da elbette bunu değiştirmeye de hazırız, bunu söyleyeyim.

İmralı Cezaevi ayrı bir statü, ayrı, özel bir durum. Bunu burada konuşmak beni aşar.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Anlamadım, bu cezaevi Adalet Bakanlığında değil mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Adalet Bakanlığına bağlı efendim, Adalet Bakanlığına bağlı olmaz mı? Yüksek güvenlikli bir cezaevi.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Peki.

Siz ondan sorumlu musunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Elbette.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Peki, niye sizi aşıyor burada konuşurken?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Şöyle yani kişinin avukatları geldi, gitti, görüşmeler...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Tek kişi değil, 6 kişi var bildiğime göre.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Oradaki kişilerin şu anda herhangi bir sıkıntısı yok efendim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Ben şimdi oraya gelmedim daha, gelebilirim de. Ben bu cezaevini siz yönetiyor musunuz, ilgileniyor musunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Elbette yönetiyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Dolayısıyla saydığınız cezaevleri arasında bu var mı? Sayılardan söz ettiniz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Tabii efendim, normal bizim kurumumuz, yüksek güvenli.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Sizin kurumunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Tabii, elbette.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Dolayısıyla burada olan bitenle de siz ilgilisiniz, doğru mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Evet, efendim.

Şimdi, üretimde çalışanların sigortası yapılıyor. Bunlar maaş da alıyorlar, hatta bu maaştan evlerine para gönderen bile var.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Ne alıyorlar?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Yaklaşık 400 kusura lira para alıyorlar efendim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Asgari ücret nedir?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Yalnız, bunlar hükümlü efendim, işçi şeklinde değil. Sağlık sigortaları yapılıyor, ailelerine de yansıyor o ve bunlara biz hiç para vermeden de çalıştırabiliriz, yani mevzuat buna müsait fakat biz bunlara kârdan da pay veriyoruz, işlerini de kısıyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Yani siz onları nasıl para vermeden çalıştırabilirsiniz? Angarya yasaktır Anayasa'ya göre.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Anayasa' da hüküm var efendim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Ne var?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Yani 18'inci maddede “Angarya yasak.” diyor, altında “Hüküm ve tutuklular hariç.” diyor efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Uluslararası sözleşmeler var, 90'inci madde var uluslararası sözleşmelerde.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Biz para vermeden çalıştırılm demiyoruz. Bizim amacımız bunlara meslek öğretmek.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Doğrusu para vermek.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Para da veriyoruz.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Sigortası da yapılıyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Sigortası da yapılıyor evet.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Problem yok, sigorta yapılıyorsa.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle Sayın Müsteşar yardımcısına bir soru soracağım, yanıtını aldıktan sonra değerlendirmemi yapmak istiyorum: Sayın Müsteşar Yardımcımız tutuklu ve hükümlüleri rakam olarak verdiğiinde “36.273 tutuklu, 18.509 hükmen tutuklu, 77.587 hükümlü var.” dedi. Buradan bir oranlama yapmak mümkün ama ben Sayın Müsteşarımızın ağızından duymak istiyorum. Bugün itibarıyla cezaevindeki tutuklu ve hükümlü oranı nedir Sayın Müsteşarım?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, çıkanlarla birlikte bu yüzde 28,5 tutukluydu, bu değişti şu anda. En son şeyi çıkarmadık.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Kaç dediniz? Yüzde 28,5 tutuklu.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Şimdi, bizim şu andaki tutuklu sayımız 36 bin...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben sayıyı sormuyorum Sayın Müsteşarım. Bir oranı öğrenmek istiyorum, tutuklu oranı ne, hükümlü oranı ne?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Onu çıkartmadık, şöyle çıkartmadık, bu...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yüzde 28,5 dediniz ya.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Önceki rakamlar.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tamam, önemli değil. Yani yüzde 28,5'tu, şimdi, çıkanlar olduğuna göre belki bu rakam daha da düşmüş olabilir.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Aleyhe çıkmıştır, düşmemiştir efendim. Bunlar hükümlü, çıkanlar.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Peki,.

Bir şey öğrenmek istiyorum Sayın Müsteşar, ben hukukçu değilim, bu tutuklu ve hükümlü oranını tasnif ederken 18.509 hükmen tutukluyu tutuklu mu sayıyorsunuz, hükümlü mü? Çünkü 36 bin

tutuklu, 18 bin hükümlüyü koyduğunuz zaman 54-55 bin civarında hükmen tutuklu ve tutuklu sayısı çıkar, doğru mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Doğru efendim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hükümlü sayısı da 77.587.

Şimdi, bu soruyu niye sordum? Çünkü Sayın Adalet Bakanı bundan altı ay öncesine kadar Meclisteki her platformda, konuşmalarında tutuklu ve hükümlü oranını söylerken “Yüzde 47, yüzde 48 oranında tutuklu var.” derdi. Her ne hikmetse son üç, dört aydaki Sayın Adalet Bakanı, bu söylemini değiştirdi, aynı sizin söylediğiniz gibi tutuklu oranı yüzde 28, yüzde 28,5 gibi tarif etti ve görünen o ki, bu rakamlar hep önümüzdeki rakamlar, bunları oranladığımızda hükmen tutukluları tutuklu olmaktan çıkardı Adalet Bakanı hükümlü saydı. Siz de herhâlde aynı mantıkla baktığımız için yüzde 28 diyorsunuz, doğru mu?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Bu şöyle efendim, daha önce bahsettiniz, doğru fakat Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bunları hükümlü kabul ediyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Nasıl kabul ediyor?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hükmen tutuklu olanları hükümlü olarak kabul ediyor, tutuklu olarak kabul etmiyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Böyle garip bir şey olabilir mi? Hangi maddesi var bir?

İki, ben baştan da söyledim, ben hukukçu değilim, hükmen tutuklu ne demek? Hâlâ mahkemesi bitmemiş, davası Yargıtayda olan, kesinleşmemiş olan adam demek. Yargıtaydan davası bozuldu ve tahliye oldu, suçsuz olduğuna kanaat getirildi. Nasıl, hangi mantıkla bunları şimdiden daha davası bitmemiş olan insanları hükümlü sıfatıyla sınıflandıracamız ve şimdiye kadar yok, dünyanın hiçbir yerinde yok, bizim ülkemizde da altı ay öncesine kadar yoktu. Sayın Adalet Bakanı, biraz önce söylediğim gibi, bu rakamı yüzde 48 veriyorken yüzde 28'e düşürülmüş olması temel... Hukuk fakültesinde okuyan insanlar açısından da kimle konuştuyusam, ilk defa sizler şimdi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine atıfta bulunarak söylüyorsunuz. Bunun bir aldatmaca olduğu kanaatindeyim bir, Sayın Müsteşarım.

İki, biz geçen dönemde burada en kıdemli, cezaevlerinden kıdemli 2 milletvekilimiz. Murat Bey'le biz geçen dönemden bu tarafa Türkiye'de herhâlde otuza yakın cezaevine gidip geldik, doğru mu Murat Bey?

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Otuzun üzerinde.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Otuzun üzerinde. Şimdi bu söyleyeceklerimi Sayın Müsteşar Yardımcım bir muhalefet partisinin milletvekilinin mantığıyla söylediğimi lütfen kabul etmeyin. Buradaki arkadaşarımdan da ricam o. Bir vebal altında olduğuma inanıyorum ve beş yıldan bu tarafa gidip dinlediğimiz o cezaevlerini ve gördüklerimizi eğer burada söylemezsek ben kendimi vicdananen rahatsız hissedeceğim ve gerçekten insani bir görev yapmadığımı kanaatine ulaşacağım için bunları söylemek istiyorum. Bu tabloda yeni cezaevlerindeki işlikleri gidip görüyoruz. Daha çoğu açık cezaevlerindeki işlikler. Gerçekten güzel yapılan işler var. Yeni yapılan cezaevlerinde fiziki koşulların giderek düzeltildiği doğru ama Sayın Müsteşar, Türkiye tablosu bu değil. Yani sizin ve bizim işimiz yapılan üç, beş tane güzel şeyi burada basın da önünde ya da milletvekilleriyle ama birçok arkadaşımız belki cezaevine gidip gelip görmüyor, cezaevine giden Komisyon üyesi arkadaşlarımızın dışında bu sunumu gören herkes diyecek ki: Ya, hakikaten ne kadar güzel cezaevleri. İşlikler var, atölyeler var, çalışıyorlar. Hani bir Sayın Bakanın çadırları ziyaret edip “Ya, burada sarayda kalıyorsunuz, keşke bizde burada kalsaydık.” der gibi bir imrendirme tablosunu görünce bu tablonun Türkiye gerçeğini yansıtmadığını ifade etmek istiyorum bir.

İki, Sayın Müsteşar sizi dinlerken gerçekten irkildim. Bak Cezaevleri Genel Müdürlüğü de yapmışsınız geçen dönemde. Eğer cezaevlerinden sorumlu bir eski Genel Müdür, bir Müsteşar “Mahkûmlar büyük çoğunlukla psikopat ve ruh hastası insanlar.”

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Büyük çoğunlukla demedim efendim. İçlerinde var dedim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Aynen cümlelerinizi not aldım. Ring araçlarından bahsederken “Mahkûmların büyük çoğunluğu zaten psikopat ve ruh hastası, onun için yangınlar çıkarıyor.” dediniz. Bir yöneticinin, üst düzey yöneticinin mahkûma bakış mantığı buysa, biraz sonra geleceğiz, cezaevi müdürlerinin, cezaevindeki gardiyanların o mahkûm ve tutuklulara bakışı nasıl olabilir?

Bir şey daha söylediniz, sadece o değil ki “Suçun temelinde yoksulluk, açlık ve cehalet yatıyor.” dediniz. Ya bu kadar dar bir yönetici, bu kadar dar kalıplara koyabilir mi suçun tarifini?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Yolsuzluların hepsini...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yani hepsi bu cehaletten mi kaynaklanıyor, suçların tamamı? Sayın Müsteşar bakın...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Bu tartışmalara çok uzun girebiliriz.

Ben politikacı değilim efendim...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Genel Müdür, bakın Sayın Müsteşar...

Peki, bir şey sorayım...

Ring araçlarını gösterirken söylediniz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Hayır, bakın...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – İzin verir misiniz?

Ring araçlarındaki yangın...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – İstatistiki bilgilere göre söyledi.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bir dakika Murat Bey.

... tutukluların psikopatlığından çıkıyorsa o 5 ya da 6 tane mahkûm cayır cayır o cezaevi aracı içerisinde yandılar. Oradaki yangını mahkûmlar mı çıkarmıştı, yoksa yönetim olarak sizin, bizim kusurumuzdan o insanlar orada kapalı kapılar arkasında bir otobüsün içerisinde ölüme mi mahkûm edildi? Böyle bir anlayış olabilir mi ya? Böyle bir mantık... Biraz sonra konuşacağız Osmaniye T tipi cezaevinde kendisini gösteriyor, Kandıra cezaevinde kendisini gösteriyor, F tipi cezaevlerinde kendisini gösteriyor. Siz böyle davranırsanız oradaki cezaevi müdürü kendisini Ali kıran baş kesen zannediyor “Astığım astık, kestiğim kestiktir.” diyen cezaevi müdürleri var, keyfî uygulamalar var. Osmaniye’de gireni çıkanı, 1.200 kişinin “Domal bakım kışına bakacağım.” diyen Cezaevi Müdürü sizin bu anlayışınızdan cesaret alıyor. Dünyanın neresinde görülmüş bu? Hâlâ bugün gazetelerde var.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Teknik bilgiler...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Murat Bey, bir izin ver.

Bugün yine gazetenin birisinde var, bir tutuklu için kış muayenesi yapıldı, bugünkü gazetelerde var, başka cezaevinde. Osmaniye Cezaevi Raporu’nu birlikte imzaladık, arkadaşlarımızla beraber. Tutuklu, hükümlü, oraya giren 1.200 kişinin hepsi çıplak muayeneden geçirilmiş. Günlük tıraş mecburiyeti getirmiş oradaki birinci müdür. Günlük tıraş olmuyorsan telefonla görüşme yasağın var kardeşim “Görüşmek istediğinle görüşemezsin.” demiş. Bu anlayış tepeden böyle başlarsa cezaevleri zaten kokuşmaya mahkûm demektir Sayın Müsteşarım. Böyle bir anlayış olmaz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Biz bunları düzeltmek için zaten uğraşyoruz efendim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Düzeltmek değil ama siz bir şey anlatıyorsunuz. Bak, yani mahkûmu tarif ederken, suçu tarif ederken sizin mantaliteniz bu olursa, sizin emrinizde çalışan insanların mahkûma bakışı nasıl olabilir, böyle bir anlayış olabilir mi?

BAŞKAN – Malik Bey...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Şimdi, Sayın Başkanım, bir dakika izin verir misiniz?

BAŞKAN – Baştan şöyle söyledik...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tabii, buyurun.

BAŞKAN – Dedik ki: Arkadaşlarımız bize bilgi vermek için gelen arkadaşlar. Biraz sonra zaten yorum yapacağız bu konulara. O zaman da siyaseten söyleyeceklerinizi söyleyebilirsiniz dedik. Şimdi bürokrat arkadaşlar burada, çok fazla burada kendilerini savunacak imkânı olmayan böyle insanlara azarlar gibi itham etmeniz şık değil.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, peki, bir şey sorabilir miyim: Bu Komisyonunda biz bir olayı konuştuğumuz zaman, önümüze, dönüyorsunuz, geçmiş dönemden, bir bitireyim Başkanım, ben dinledim sizi.

BAŞKAN – Herkesin bir üslubu var, biraz önce Ertuğrul Bey de sordu bak. Ertuğrul Bey de hatta sizden çok daha sivri sorular sordu ama sizin gibi adamı neredeyse pataklar gibi söylemedi ya.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, bir izin verin. Ben ne dediğimi iyi biliyorum, niye bu kadar alınıyorsunuz?

Aslında bu Komisyona o zaman Adalet Bakanı gelip bilgi vermeliydi.

BAŞKAN – Vereceği zaman olur.

İHSAN ŞENER (Ordu) - Onu davet ederiz, Bürokrat bu.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bürokrat dediğimiz arkadaş, saygı duyuyorum ama cezaevleri genel müdürlüğü yapmış bir bürokrat, cezaevlerini konuşuyoruz burada, başka konuyu konuşmuyoruz, tam da kendisiyle ilgili konuyu konuşuyoruz, cezaevlerini konuşuyoruz.

BAŞKAN – Ama bak senin hakikaten kişiliğine de yakışmıyor. Dışarıda son derece kibar bir insansın seni takdir de ediyoruz ama burada biraz farklı bir kimliğe bürünüyorsun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Evet, çok doğru. Niye biliyor musun Başkan?

BAŞKAN – Niye acaba?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Söyleyeyim, kusura bakmayın, bir şey söylüyorum, samimi söylüyorum Başkan, eğer bunları burada söylemezsem...

BAŞKAN – Bunları sonuna kadar söyle...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – ...kendime ve bizi...

BAŞKAN – Ama lütfen arkadaş birazcık ses tonunu ayarla bir, bir şey yap ama.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, bir şey söylüyorum. Bak, sizle de konuşurken aynı tonda konuşuyorum. Belki benim konuşma tonum bu ama bir şey söyleyeyim Sayın Başkan...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) - Müsteşar Bey de duysunlar.

BAŞKAN – Duyar canım tabii.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tam da Sayın Müsteşarın konusu kardeşim, cezaevleri genel müdürlüğü yapmış bir insanın konusu bu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) - Duysunlar daha iyi çünkü icra makamı.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sıradan düz bir memur arkadaşımızı dinlemiyoruz. Bu konuda en yetkili insanı dinliyoruz yani.

BAŞKAN – Elbette duysun. Bak ne diyorum bak: En sivri soruları sorabilirsiniz ama biraz ayarlayın kendinizi yani bunu bekliyorum sizden.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, ben cümlelerimi seçerek söylüyorum, ses tonumu belki kontrol edemem ama cümlelerimde hakarete varan hiçbir kelime yoktur.

BAŞKAN – Ses tonunuzu kontrol edemiyorsunuz Malik Bey hakikaten.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tutanaklardan konuşuruz çünkü infial halindeyim ama ne olur bırakın burada sadece genel müdür değil, bütün milletvekili arkadaşlarımız kendilerinin ya da yakınlarının bir gün o cezaevinde olabileceğini düşünerek hareket etmek durumundayız.

BAŞKAN – Burası müzakere masası. Müzakereye uygun şekilde...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben de aynen müzakere ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, tam da Sayın Müsteşarımız söylediler, geçen hafta gittik Silivri Cezaevine. Sayın Başkan, İnsan Hakları Komisyonumuzu Silivri Cezaevine götüremiyorum, ne yapayım bağırmağayım da söyler misiniz? Biz Cumhuriyet Halk Partili 5 profesör, doktor milletvekili bir İnsan Hakları Mahkemesi üyesi, eski üyesi hâkim arkadaşımız Rıza Türmen ve bir de sözüm ona naçizane İnsan Hakları Komisyonunun bir milletvekili olarak 6 milletvekili geçen hafta Silivri'deydik. Ya Sayın Müsteşarım, çok yavaş sesle söylüyorum, sizden rica ediyorum ne olur: O Silivri Cezaevine ya da şu geçmişte bizim gittiğimiz bu F tipi cezaevlerine, Kandıra'daki cezaevine, Tekirdağ cezaevine bir kere bir lütfedin gidin ne olur ya. Oradaki mahkûmları bir de siz dinleyin. Bu mahkûmlar bize bu kadar yalan söylüyor olabilirler mi? Silivri Cezaevinde hastane var deniyor. Biliyorum ben Silivri Cezaevini, geçen dönemde de gittim, kompleks bir cezaevi. Sözüm ona bir semt hastanesi var.

Şimdi, rapor burada, bunu inşallah Sayın Başkanım, biz lisanı münasiple size takdim edeceğim ve inşallah siz de gereğini yaparsınız bu raporun.

BAŞKAN – Önce kendi raporlarımızı bir müzakere edelim de.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tabii edeceğiz. Canım, bu raporda sizin kendi konunuz Sayın Başkan ya. Silivri Cezaevindeki sağlık durumunu anlatıyor.

BAŞKAN – Gündemi takip edelim, ondan sonra bize takdim edersiniz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – O zaman ben hiçbir şey konuşmayayım Sayın Başkanım. Gündemimiz bu değil mi, cezaevleri değil mi Sayın Başkan ya? Cezaevleri Genel Müdürü burada, cezaevini konuşuyoruz.

BAŞKAN – Genel Müdüre soru soracaksınız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tam da Müsteşarımız Silivri Cezaevindeki doktor atamalarından bahsediyor, ben de aksine gidip gördüğümü söylüyorum.



BAŞKAN – Onları söyleyin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ama lütfedin de bir söyleyeyim canım. Hemen dönüyorsunuz “Konumuza dönelim.” diyorsunuz Sayın Başkan. Ben de sizin nezaketinize hiç yakıştıramıyorum bunu. Gerçekten ikili ilişkilerinizde gayet iyisiniz ama toplantıyı konuşurmuyorsunuz.

BAŞKAN – Malik Bey, o raporların dışında gündemimizi üç tane raporumuz var. Sizin hazırladığınız bir raporu müzakere edeceksiniz diye ben onu söyledim. Malik Bey, söyleyin şu anda varsa başka bir şey, söyleyin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, bakın bir şey söylüyorum: Eğer bu... Bizim gidip gördüğümüz, tespit ettiğimiz 5 kişi var cezaevinde, vereceğim size, hiç önemli değil. Bunlardan birisi yarın bu cezaevinde ölürse günahı vebali başta sizin boynunuzda ve sırtınızda olacaktır ben size söyleyeyim, eğer İnsan Hakları Komisyonu Başkanısınız. Böyle bir şey olamaz.

BAŞKAN – Malik Bey...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Burada bile cezaevini konuşacağımız bir noktada..

BAŞKAN – Devam edin, devam edin...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – ...konuşmama tahammül etmeyecekseniz kardeşim niye varız o zaman biz burada ya?

BAŞKAN – Ama aynı şeyi tartışıyoruz, her gün aynı şeyi tartışıyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ondan sonra dönüyorsunuz “Sinirleniyorsunuz.” diyorsunuz. ben Silivri’yi bahsediyorum, diyorsun ki: “Konumuza dönelim.” Cezaevleri Genel

Müdürü burada, cezaevlerindeki kepezeliği anlatmaya çalışıyorum “Genel Müdüre fırça atmayın.” diyorsunuz. Kiminle konuşacağız o zaman ya, hangi ortamda konuşacağız biz bunu?

BAŞKAN – Sizin dışınızda kimseye müdahale ettim mi ben? Demin Ertuğrul Bey de söyledi, tam da ondan bahsetti.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben kendimden sorumluyum Sayın Başkan. Bugün cezaevleri hiç ne Sayın Müsteşarın anlattığı gibi...

BAŞKAN – Anlamıyorsunuz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben anlıyorum, gayet iyi anlıyorum.

BAŞKAN – Anlamıyorsunuz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben gayet iyi anlıyorum ve bu Komisyonda nasıl konuşulacağını biliyorum. Geçen dönemden de ben bu komisyonda konuştum.

BAŞKAN – Konuşmamışsınız geçen dönem, geçen dönem bağırılmışsınız. Ben baktım tutanaklara.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok konuştum geçen dönem. Ben bağışmadım. Ben her zaman saygıyla düşüncelerimi ifade etmeye çalıştım ama Komisyon Başkanı olarak sizin bu tavrınız bu Komisyonu çalışmaz hâle getiriyor. Silivri’yi koşmayacaksam neyi konuşacağım ben kardeşim?

BAŞKAN – Sizin dışınızda kimse aynı üslubu kullanmıyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Benim üslubuma saygı duymak durumundasınız.

BAŞKAN – Duymam efendim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben hiç kimseye hakaret etmek durumunda değilim, hakaret etmiyorum.

BAŞKAN – Bağırıp çağırarak konuşma olmaz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ama beni bağirtmak durumuna getirmeyin. Silivri’de diyorum ki: 5 milletvekili, 6 tane doktor gittik, Silivri’deki tespiti yapacağım. “Konumuza dön.” diyorsun. Konum bu değil mi kardeşim benim?

BAŞKAN – Ben, bizim deminki Komisyon raporlarımızın dışında bunu konuşalım diyeceksiniz diye söyledim. Özür dilerim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hiç özür dilemeyin, o zaman beni bir anlayın, anlamak niyetiyle dinleyin, ondan sonra beni yargılayın. Böyle bir şey olabilir mi?

Şimdi, Türkçesi, Sayın Müsteşar, yeni yapılan cezaevlerinde koşullar iyi olabilir ama ben bir infiali dile getirmek için söylüyorum: Türkiye’deki cezaevlerinin tablosu sizin anlattığınız gibi değil kardeşim. Allah kimseyi cezaevine düşürmesin. Her cezaevinde cezaevi yöneticilerinin keyfi uygulamalarından tutun, kötü muameleye, hak ihlallerine varıncaya kadar var. Belki geçmişteki gibi sistematik bir işkence yok ama değişen koşullarda işkenceyi, insan hak ve ihlallerini yeniden tarif edersek gerçekten cezaevleri Türkiye’nin bugün kanayan yarası. Tutuklu olan hastalar var. Burada Ergin Saygun. Ben geçmiş dönemde ne tanırım ne bilirim ne benim babamın oğlu ne de siyaseten bir birlikteliğim var.

Sayın Başkan, geçmişte cezaevlerine gittiğimizde, özellikle Silivri Cezaevine gittiğimizde oradaki tutuklular klasörlerle önümüze gelirlerdi. Bizim de bir şey yapacağımızı zannederlerdi çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisinin İnsan Hakları Komisyonu üyeleri, milletvekilleri. Bizden medet umarlardı, ciddiye alırlardı bizi ve ellerinde bir yığın dosyalarla gelirlerdi, savunma dosyalarıyla. “Şunu söyledim, bunu söyledim, bu konuda suçsuzum, bu konuda delilim var, bu konuda hak ihlallerim var.” diye. Şimdi, son gittiğimizde insanlar artık savunma dosyalarıyla gelmiyorlar. Sağlık dosyalarıyla geliyorlar Sayın Başkan. Adli Tıbbı yazmış, şeker hastası adam, tedavi görmesi gerekiyor. Ya, düşünebiliyor musunuz... Keşke insan olarak siz de gidip o insanları bir dinleyeseydiniz.

Hilmioğlu, tutuklu, bu adam profesör, gastroloji profesör. Önünde bir yığın dosyayla geldi. Neyi ispat etmeye çalışıyor biliyor musunuz Sayın Başkanım? Karaciğer kanseri olduğunu ispat etmeye çalışıyor. Ben o adamı dinlerken başka hiçbir şey dinlemedim. Oysa her birimiz doktora gittiğimizde doktor kontrollerden sonra gelen raporlara bakarken içimizde bir korkuyla doktoru dinleriz. “Acaba bir şey var mı?” diyecek diye korkarız. Tam tersine bu profesör kendisine bir şey olduğunu, kanser hastası olduğunu ispat etmeye çalışıyordu. Bundan daha büyük bir zül olabilir mi bir insan için.

BAŞKAN – Kime ispat etmeye çalışıyor bunu, anlayamadım ben.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bizlere, bizlere. Oradaki doktorlara. Raporları koyuyor önümüze, o raporları size getireceğim.

BAŞKAN – Muhatabı siz misiniz, acaba oradaki doktorlar mı, kim onların muhatabı?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Onu da söylüyorum, doktora gitmiş.

BAŞKAN – Ne demiş doktor?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben söyleyeyim. Ne güzel, çok teşekkür ediyorum. Söyleyeyim sana Adli Tıp Kurumunun söylediğini: “Ergin Saygun’la ilgili İstanbul 10. Ceza Mahkemesi CMK 250’nci maddesiyle yetkili Adli Tıp Kurumu Başkanlığından Sayın Saygun’un “Hastanede yatarak tedavi görmesini gerektirir rahatsızlığının bulunup bulunmadığını, cezaevinde tutuklu kalmasının hayatı için kesin bir şekilde tehlike teşkil edip etmediğini sormuş. Adli Tıp Kurumu Başkanlığı ise Sayın Saygun’un tıbbi evrakından belirtilen tüm ölümcül hastalıkları sanki mevcut değilmiş gibi cezaevi şartlarında infazına devam edilebileceği şeklinde bir görüş bildirmiş.”

Burada tutukluma hükmünün de yoksa üstü örtülü bir cezanın mı infazına devam edileceği açıkça belirtilmemiş. Mahkûmiyet hükmü kesinleşmedikçe infaz gündeme gelemez. Adli Tıp Kurumunun raporunda infazdan bahsediyor. Bu Adli Tıp Kurumu.

BAŞKAN – Peki, buna Genel müdür ne yapsın, sen ne yapacaksın, ben ne yapacağım, söyle bakayım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ne güzel çok teşekkür ederim. O zaman hiçbir şey yapmayacağız, buradaki adamları ölüme terk....

BAŞKAN – Ne yapacağız?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Türkiye’nin tablosunu gayet güzel söyledin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Otur, hâkim yerine karar ver.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sen ne yapacaksın, ben ne yapacağım, doktor ne yapacak, hâkim ne yapacak?

BAŞKAN – Evet, ne yapacak?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Düşenin Allah cezasını versin, kalsın orada ve devam etsin diyeceğiz.

BAŞKAN – Ne yapacak Genel Müdür bakayım, ne yapacak?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Siz eğer kendinizi bu konuda aciz hissediyorsanız, o zaman bu koltukta niye oturuyoruz?

BAŞKAN – Ben aciz hissetmiyorum, yapılan yapılmış orada, yapılan yapılmış.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ne güzel söylüyorsun bak. Ben ne yapabilirim?

BAŞKAN – Ama hâlâ Adli Tıbbı kabul etmiyorsunuz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – “Ben ne yapabilirim.”

Adli Tıbbın raporunda...

Bak, Sayın Başkanım, bak, hiç kusura bakma...

BAŞKAN – Bir adam sorsa diyeceksiniz ki: Mahkemeye itaat etmiyor. Ne yapsın bu mahkeme kararına karşı?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bak mahkemenin de nasıl bir karar verdiğini hep birlikte biliyoruz.

BAŞKAN – Duyalım evet.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çünkü Mehmet Haberal noktasında bu adam hastadır diyen doktorların nasıl cezaevine atıldığını biliyoruz, hep birlikte biliyoruz.

BAŞKAN – Oku, hâkimin kararını da oku.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hâkimin kararını da okuyacağım size. Şu var Sayın Başkan...

BAŞKAN – Oku da bil sin herkes.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sözün bittiği yerdeyiz. Siz İnsan Hakları Komisyonu Başkanı olarak diyorsanız ki: “Ben ne yapabilirim kardeşim, Genel Müdür ne yapabilir?” Türkiye bitmiş demektir.

BAŞKAN – Bakın, orada yapılan yapılmış diyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ne yapılmış? Adamın şeker hastası olduğu belli.

BAŞKAN – Adli Tıp, tek otorite olan Adli Tıba gönderilmiş.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Adli Tıbbın ne hâle geldiğini hep beraber biliyoruz, verdiği raporlar ortada.

BAŞKAN – Şu anda ne hâle geldi, mahkeme ne hâle geldi?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Şimdi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür diliyorum, raporu veren başhekimin eşi AK PARTİ milletvekili...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ayıp ya böyle şey olamaz ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani beni konuşturmayın. Bu raporda imzası olan başhekimin eşi sizin milletvekiliniz.

BAŞKAN – Biz talimat verdik, o yaptı. Onu mu diyorsunuz yani ?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Lütfen ama ona getirmek istemiyorum, belgeler var bende.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) - Üniversitelere baş örtüsüyle sokmayan bayan da sizin milletvekiliniz, lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Rapor o şekilde.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Mahmut Bey bir izin verir misin? Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz talimat verdik! Yapmayın Allah aşkına ya.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, devam edebilir miyim?

BAŞKAN – Devam edin evet.

Arkadaşlarınız araya giriyor onun için...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Fatih Hilmioğlu'yla ilgili tespit, kısa, on beş yıldır siroz tedavisi gören...

BAŞKAN – Mahkeme kararını da okursanız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hangi mahkeme kararı? Mahkeme kararı yok.

BAŞKAN – Tutukluluğun talebinin, tahliye talebinin reddine kim karar vermiş orada?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Mahkeme karar veriyor.

BAŞKAN – Onu oku diyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Burada mahkeme kararı yok. Ben de zaten mahkeme kararını söylüyorum. O özel yetkili mahkeme kararlarını söylüyorum. Orada insanlar, sağ insanlar, ölüme yatırılmış vaziyette cezaevlerinde. Hastalananlar da birer ikişer ölüyor. Günahı vebali bir kere daha söylüyorum, İnsan Hakları Komisyonu Başkanı olarak senin boynunda olacak, orada ölenlerin hepsinin günahı vebali senin boynunda olacak.

BAŞKAN – İnsanların ne zaman öldüğünü biz biliyoruz. 90'lı yıllarda, 2000'li yıllarda insanların kurtarma pozisyonunda nasıl öldürüldüğünü biz biliyoruz cezaevlerinde.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bak Sayın Başkan, Hilmioğlu'yla ilgili gerek Adli Tıp Kurumu gerekse Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve diğer Sağlık Bakanlığına bağlı hastaneler Adli Tıp Kurumu da dâhil, Hilmioğlu için diyor ki: İki ayda bir hepatoloji kliniği olan bir üniversite hastanesinde kontrol edilmesi gerektiğini rapor etmişler. İki ayda bir üniversite hastanesine gitmesi lazım, hepatoloji kliniği olan bir hastaneye gitmesi lazım. İki yıldan bu tarafa bu adam hastaneye gönderilmiyor, bak gönderilmiyor. Bak, gönderilmiyor.

BAŞKAN – Kim göndermiyor?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Cezaevi göndermiyor, mahkeme göndermiyor. Diyor ki işte Adli...

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, not al bakayım, onlarla ilgili bize bilgi ver daha sonra.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Şunu söyleyeyim ki...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bir dakika, bir dakika...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – ...isteğiyle gitmediği çok olmuş, kendi isteğiyle kabul etmediği.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Kendi isteğiyle değil, Sayın Müsteşarım ben konuştum. Gönderiyorsunuz Silivri'deki hastaneye... Oraya da geleceğim gittik gördük, oradaki mahkûm koğuşunu, Silivri'deki devlet hastanesinin mahkûm koğuşunu bir gör. Dokuz metrekaarelik yerde beş tane sedye koymuşlar. Ameliyatlılar yatıyor, ortalık kan ve pislik içerisinde. Orada insan kalmaz, oradaki tutuklular diyor ki: O hastane katil hastane. Silivri'deki hastaneyi gidin bir görün lütfen ya. Mahkûm koğuşunu gidin bir görün. O mahkûmlardan biri siz olabilirsiniz Sayın Başkan.

Adli Tıp Kurumunun Genel Kurulun son kararı 3'üncü İhtisas Kurulunun raporunda oy çokluğuyla alınmış Hilmioğlu'yla ilgili. "Siroz hastası." diyor ama cezaevinde tutuklu olmasında... Cezaevinden çıkarılabilir, cezaevi dışında tedavi edilebilir demesini mahkeme cezaevinde kalabilir olarak yorumluyor, cezaevinde tutuluyor. Oy çokluğuyla alınıyor.

Ben yazmıyorum, ben doktor değilim. Eğer milletvekili de olsa CHP'li doktorların doktor yeminine inanıyorsanız, diyor ki: Ya, bu adamın ve Ergin Saygun'un kan değerlerinde... Bir değerden bahsediyor, bilmiyorum Sayın Genel Müdür bilir mi? EF yüzde 30 sonucu var diyor raporlarında.

BAŞKAN - Ben doktor değilim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Kimse, içimizde doktor olan varsa. Yüzde 30, EF değeri yüzde 30 birinin cezaevinde tutulması demek, bu adamı burada ölmeye mahkûm etmek demektir diyorlar. İçinizde doktor olanlara saygıyla duyuruyorum. Ben doktor değilim.

Şimdi, işin özü şu: Beş yıldan bu tarafa gittiğim cezaevlerinde gördüğüm tablo, bugün de çok teşekkür ediyorum itirafınızla "Siz ne yapabilirsiniz, biz ne yapabiliriz?" diyorsak, o zaman ne cezaevlerine gitmeye gerek var ne oradaki insanları dinlemeye gerek var. Gayet net ifade de bulundunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Siz bizden mahkemelere talimat vermemizi istiyorsunuz, siz bizden Adli Tıp Kurumuna talimat vermemizi istiyorsunuz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Türkiye'de sayenizde...

Sayın Başkan, bitireceğim, hiç teknik değerlendirmelere girmeyeceğim.

Türkiye’de sayenizde özel yetkili mahkemeler aracılığıyla hukukun ve adaletin bittiği bir noktadayız. Bak, ben bir şey söyleyeyim. Geçmişte de hukuksuzluklar, adaletsizlikler yaşanmıştır, ayrı bir olay. Bugün, şimdi, takip ediyoruz, yine birinci perde, ikinci perde... Ergenekon’da bunları görmüştük. Her sabah kalktığımızda devlet televizyonlarında çöplükler yol boyları eşelenir, Ergenekon’un silahları, mühimmatları bulunurdu, anlardık ki Ergenekon’un bir başka dalgası gelecek. O mühimmatlar, silahlar bitti şimdi, çünkü dava tekemmül etti, kararını Sayın Başbakan ve siz verdiğiniz için şimdi, Ergenekon’un mühimmatları bitti, şimdi başladık 28 Şubat’ın birinci dalga, ikinci dalga, üçüncü dalga...

Bir dakika, bir dakika Başkan, bitireyim, bitireyim, söyleyeyim.

BAŞKAN – Tamam, tamam, devam edin sözünüze.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – İlgisini de söyleyeceğim.

BAŞKAN – Savunun, savunun devam edin savunmanıza.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Ergenekon sevdanız bu kadar...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bir dakika, önce hoş geldiniz. Bu Komisyona geldin bir kere bir tarif et de seni bir tanıyalım, ondan sonra konuşalım, Genel Kuruldan tanıyoruz da. Burada Komisyona... Ben geçen sefer sizi gördüm, ziyaretçi gibi gördüm de Komisyon üyesi oldunuz herhâlde, Komisyona büyük katkılarınızın olacağından eminim.

BAŞKAN – Tanıştırdık ama siz yoktunuz burada, Sayın Özdemir siz yoktunuz tanıştırdığımız zaman.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bir şeye geleceğim Sayın Başkan, bir şey söylüyorum, bak, bak bir dakika. Ben buradaydım Sayın Başkanım, ben buradaydım.

Bir şey daha sorayım da -çok dolu olduğum için- bu Komisyonda bir devam mecburiyeti var değil mi? Sayın Başkan var mı?

BAŞKAN – Yani Genel Kurulun statüsü neyse odur.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben ilk gün geldiğimizde oylamaya, yoklamaya katıldıktan sonra buraya bir kere daha uğramayan Komisyon üyelerini biliyorum. Bu Komisyon nasıl çalışıyor Sayın Başkan ya? Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Bu Komisyon çalışıyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – İsim vereyim mi? Var mı, herhangi bir işlem yapıyor musunuz? Bu arkadaşımız Komisyon üyesi mi, başka işi mi var? Bu Komisyonu ciddiye almadığınızı gösteriyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İsim verin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Efendim, vereyim: Sayın Yalçın Akdoğan, Komisyonumuzun bildiğim kadarıyla üyesiydi.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Tanrıkulu da gelmiyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ya ne güzel, yapma, yapmayın, yapmayın. Neyse...

BAŞKAN – Bu Komisyonun toplanma şartları belli Malik Bey.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu dönem, bu süreç, bak Sayın Başkan, Sayın Başkanım bir dakika...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Lütfen, lütfen, Sezgin Bey'den alıp veremediğiniz ne var sizin?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bir dakika Mahmut Bey.

BAŞKAN – Ona bakarsanız...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sezgin Bey'in devamı ile... Yalçın Akdoğan Bey ben şu kapıdan girse bir daha tanımam, görmem, Sayın Başbakanın özel danışmanı olduğunu gazetelerden okuyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kaç defa geldi Sezgin Bey Malik Bey, kaç defa geldi?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Siz de Sezgin Bey'i söyleyin, tutanaklara bakarız, imzalara bakarız.

Sonuç Sayın Başkan, sonuç olarak...

BAŞKAN – Tamam, söyleyin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok fazla bir şey söylemenin... Artık tuzun koktuğu bir noktada olduğumuz belli. Ben bir şey söylüyorum sadece -Gülebilirsin- bugün yarattığınız bu hukuksuzluk yarın size de bir gün elzem olacağına inanıyorum. Sokakta, geçmişte şu endişe vardı: Her dönemde yaşanır. Gidersin, cezaevlerinde kötü muamele görebilirsin, karakolda dayak yiyebilirsin, bir devlet kurumuna gittiğiniz zaman haksızlığa uğrayabilirsin ama vatandaşın kafasında şöyle bir beklenti vardı: "Ya, eğer bir bağımsız mahkemeye, adalete, hukuka gidersen ben hakkımı ararım ve adalet yerini bulur." diyordu. Şimdi, bu süreçte artık insanların devletin adaletine güveni kalmadı, geleceğe güveni kalmadı, adaletin öldüğü bir noktadayız. Eğer bu tablodan şikâyetçi değilseniz, rahatsız değilseniz hep söylüyoruz keser döner, sap döner, bir gün gelir hesap döner. Bugün onu, bunu yargılayan mahkemelerin, bir gün her biriniz o mahkemelerin sanığı olabilirsiniz.

BAŞKAN – Kim birine zulüm ettiyse, kim adaletsizlik ettiyse...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bugün bu allayıp pulladığınız cezaevlerinin mahkûmu olabilirsiniz, tutuklusunuz olabilirsiniz diye sadece bir hatırlatmada bulunuyorum.

Teşekkür ediyorum. Başka bir şey söylemiyorum.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Siz 28 Şubat ve Ergenekon dışındakilerin insan hakkı olduğunu mu düşünüyorsunuz?



MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ya, geç, geç kardeşim, onu geç. Efendim, her kimse... Van M tipi Cezaevine gittik. Sayın Genel Müdür biliyor. Geçen dönemde İzmir’de Buca Cezaevine gittik. İnsanlar sırt sırta, koyun koyuna yatıyorlar, yere serdikleri battaniyelerin üzerinde yatıyorlar, aynı battaniyenin üzerinde yemek yiyorlar.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Söyledi zaten Müsteşar...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Neyi söyledi? Gayet güzel bir Türkiye tablosu çizdi.

BAŞKAN – Malik Bey, tamam.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Tamamsa bitti. Sayın Başkan, teşekkür ediyorum sabrına ama benim kadar sizin tavrınız da hoş değil.

BAŞKAN – Biz her zaman sabırlıyız ama yeter ki siz hakikaten ses tonunuzu ayarlayın. Burasının Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir komisyonu olduğunu unutmayın, tamam mı?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hiç sabrınız yok, hiç.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Bir saattir seni dinliyoruz ya. Bir de “Saygınız yok, dinlemiyorsunuz.” diyorsun. Tam bir saattir seni dinliyoruz.

BAŞKAN – Bir dakika...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok teşekkür ediyorum. Bana bir lütufta bulunuyorsunuz, konuşma hakkı veriyorsunuz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın, şu fotoğraf 2000 yılında çekilmiş, bizim Komisyonumuzun bir denetiminde, İstanbul Gaziosmanpaşa’daki bir karakolda, 2000 yılında. Bu da bir Filistin askısıydı, karakolun envanterinde kayıtlıydı bu Filistin askısı.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Evet, evet, doğru.

BAŞKAN – Bakın, bu on, on iki yıl önce...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok şükür Filistin askıları yok da kış muayenesi mi var?

BAŞKAN – On iki yıl önceden bahsediyoruz Malik Bey. Şimdi, ise bir karakolda bir tokat atıldığı zaman Sayın Cumhurbaşkanı dâhil olmak üzere herkes bunu kınıyor ve üzerine gidiyor yani geldiğimiz nokta bu.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sonuç ne oluyor sonuç? Bak, geçen Engin Çeber’in babasıyla beraber gelmiştir Sayın Başkan. Adama, işkenceyle öldürüldüğünü Adalet Bakanı söyledi, dedi ki: “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına özür diliyorum.” dedi. Ne oldu? Geldi beraber -adam- eli yüreğinde: “On bir ay sonra mahkeme bitmezse bu adam kaçacak.” diyor.

BAŞKAN – İlk kez bir bakan...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Cezaevlerinden kaçırdıklarınızı biliyoruz, Hizbullahçıları.

BAŞKAN – O adamı dinledik o konu hakkında ve yargılama bu kadar hızlı sürdü.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan, şimdi, burada sorular Bakanlığın Temsilcisine yöneltiliyor. Ne olur siz hani bir cevap vermeyin, arkadaşlar cevap...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Siz bunu savunursanız o zaman bu yetkililer bizden nasıl bilgi alacak, nasıl bunları toparlayacak?

BAŞKAN – Hayır, sizin konuşmalarınızın yüzde 80'i siyasi konuşma olduğu için ben cevap vermek zorunda kaldım size.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkan, söylediklerimin hiçbirisi siyasi değildi, tespitti. Silivri Cezaevine gittik, 6 tane doktorla birlikte tespit yaptık. Daha raporumu konuşmama fırsat vermiyorsunuz benim. Hâlâ “siyasi” diyorsunuz.

BAŞKAN – 28 Şubat yargılamasının neresi teknik konu?

Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Evet, çok teşekkür ederim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Aldınız ağzınıza bir siyasi, siyasi, ne konuşsak “Devam eden mahkemeler var, karışamayız. Anayasa'nın 138'i var, karışamayız.” Neye karışacağız o zaman biz? İnsanlar cezaevinde patır patır ölüyor, bunu söylemeyeceğiz de ne zaman söyleyeceğiz? Adalet Bakanının Müsteşar Yardımcısının olduğu bir ortamda söylemeyeceğim de ne zaman söyleyeceğim ben bunu?

BAŞKAN – Söyle ama hakikaten sınırlarına hâkim ol.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ama sınırlendırıyorsunuz Sayın Başkan, kusura bakmayın. Ağızımdan çıkan her lafta başlıyorsunuz, onu geç, bunu geç.

BAŞKAN – Beni bilirler, ben sakin bir insanımdır.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ben de çok sakinim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Nedense bir tek size ben müdahale ediyorum, diğerlerine müdahale etmiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Daha ikinci konuşmacı, belki müdahale edersiniz Başkan.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ya ayıptır ya, burada, bir muhalefet milletvekili edasıyla dinlerseniz ayıp edersiniz, bir insan olarak dinleyin ya, deyin ki: “Bu adam niye feryat ediyor kardeşim?” Benim derdim...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ya, Malik Bey, sakin olun ya.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Hapishanede benim anam yok, babam yok, kardeşim yok...

BAŞKAN – Malik Bey, bakın, söz verdik Sayın Bostancı'ya, saygı duyun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Malik Bey, hazırladığınız raporlarda var bu, bu raporlarda var, hepsini okuduk, biz bilgisiz değiliz, bizi suçlamayın, izliyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok teşekkür ediyoruz. İlk defa, güzel, sonuçta...

BAŞKAN – Oya Hanım, tamam.

Naci Bey, buyurun devam edin siz de.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Teşekkürler.

Ben birkaç soru sormak istiyorum. Bunlardan birisi, ceza infaz sistemine ilişkin bir açıklamanız oldu “Daha önceden almış oldukları cezanın yüzde 42’sini yatarlarken şimdi yüzde 67’sini yatıyorlar.” diye. Her ülkenin kendine has infaz sistemleri oluyor. Doluluk oranları dikkate alındığında ceza infaz sisteminde bir reform olduğunu düşünüyor musunuz? Hapishanelere, onların rehabilitasyon amacına yönelik olarak yerine getirdikleri işleve, içeride kalma sürelerine, tecrübeleriniz çerçevesinde baktığınızda yüzde 67’den daha aşağıya çekme yönünde bir reform ihtiyacı olduğunu düşünüyor musunuz? Bu yönde bir çalışmanız var mı? Birinci sorum bu.

İkincisi: Sosyal psikolojide şöyle bir deney vardır, mahkûm-gardiyan deneyi. İki denek grubu alınır, onlara denek grubu oldukları söylenir ve bir oyun çerçevesinde birinci grup mahkûm, ikinci grup gardiyan olarak görev yapacaklardır deney çerçevesinde. Üç haftalık bir deney olarak planlanmıştır fakat bu bir oyun olmakla birlikte, bütünüyle mahkûmlar mahkûm gibi gardiyanlar da gardiyan gibi davranacaklardır. Oyunun kurallarını bozmak mümkün değildir. Üç haftalık bir deney olarak planlanır. Deney başladığında, bir süre sonra gardiyanların mahkûmlara oyun olmasının, deney olmasının, bir denek grubu olarak seçilmelerinin ötesinde son derece eza ve cefa yapmaya başladıkları, onlara eziyet ettikleri görülür ve üç haftalık deney üç hafta sürdürülemez, yarıda bırakılır. İnsanlar aldıkları rolleri bana öyle geliyor ki bu cezalandırma sisteminde özellikle çok geniş bir şekilde yorumlamak, ezaya ve cefaya yönelik bir biçimde okumak yönünde bir eğilim gösterebiliyorlar, bahsettiğim deney buna ilişkin.

Biraz önce ceza infaz memurlarının düşük gelirlerinden ve onlara ilişkin eğitimden bahsettiniz. Muhtemelen kendi hayatlarında yaşadıkları zorlukları, birtakım çaresizlikleri yansıttıkları bir alan olarak hapishaneler düşünülebilir. Buna ilişkin gözlemleriniz var mı? Gardiyanlar ile mahkûmların ilişkilerinde bu deneyi de dikkate alarak ilgili yönetmeliklerin çok geniş bir şekilde yorumlanmasının doğurduğu sonuçlara yönelik sistematik birtakım araştırmalar söz konusu mu? Bürokraside böyle bir dikkat var mı? Yoksa her şeyin yerli yerinde olduğu mu düşünülüyor?

Bir üçüncüsü, suç ve ceza ilişkisi aynı zamanda insanın psikiyatrik durumuyla da bağlantılıdır. Bununla bütün suç işleyenlerin psikiyatri hastası olduğunu söylemiyorum ama normal bir davranışın dışında bir sapma olarak görülebilir suçun kendisi. Burada, -biraz önce sizin ifadenizde de geçti- cezaevinde ayrıca mutlak surette olağan hayatın dışında birtakım şartlara katlanmak durumunda olan, bir rehabilitasyon veya ceza unsuru olarak bu şartlara katlanmak durumunda olan insanların muhtemelen psikiyatrik problemleri olacaktır ve bunlara yönelik psikiyatrik durumun ayrıca bir

cezaya dönüşmemesi için ilgili kurumların gerekli tedbirleri alması gerekir. Psikiyatri hizmetleri ne ölçüde vardır? Buna ilişkin çalışmalar ne düzeyde mevcut?

Bir de bu psikiyatrik yardım ve tedaviyi düşünürken belki iki suç grubu arasında ayırım yapmak lazım. Bunlardan birincisi adi suçlar olarak geçen hırsızlık, yankesicilik, cinayet vesaire gibi olaylar, biri de siyasi suçlar. Genellikle siyasi suçlardan içeride bulunanlar kendilerini suçlu olarak görmezler, meri hukukun, oradaki normların dışında telakki ederler, bir suçsuzluk hâli içerisinde politik nedenlerle içeride olduklarını düşünürler. Bu iki suç grubu arasında bir ayırım, farklı bir muamele, kendilerini düşündükleri, hissettikleri, varsaydıkları ortamlara göre değişik bir düzenleme söz konusu mu? Bu yönde çalışmalar var mı?

Ben özellikle bu “psikiyatrik yardım” dediğimizde Türkiye'nin otuz yıl yaşadığı şiddet çerçevesinde içeride bulunan özellikle PKK ağırlıklı mahkûmlara yönelik bir çalışma söz konusu mu psikiyatrik yardım esasında?

Bir başka husus da İmralı'ya yönelik burada gündeme geldi. İmralı'daki bütün görüşmeler kayıt altına alınıyor mu? Kimler görüşüyor, neler görüşülüyor, bunlara yönelik kayıtlar var mı? Kayıt sistemi nasıl işliyor? Çünkü gazetelerde sürekli avukatların marifetiyle Öcalan'ın dışarıya haber gönderdiği şeklinde yayınlar çıkıyor, çeşitli ajanslarda haberler çıkıyor. Oradaki sistem nasıl işliyor, buna ilişkin bilgileriniz var mı?

Çok teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Evet efendim, ben sırayla arz edeyim.

“İnfaz sisteminde doluluk oranını azaltmak için reform olacak mı?” dediniz. Avrupa'nın geneli, yüzde 60 üzeri üçte 2'si, infaz sistemi. Zaten bu bizde yüzde 42 eleştirildiği için 2005'teki yeni İnfaz Kanunu, 5275 sayılı İnfaz Kanunu yapılırken üçte 2'ye çıkarıldı Avrupa'nın ve dünya uygulamalarının gereği olarak. Tekrar onu aşağı düşürmemiz şu anda söz konusu değil fakat reform olarak ne yaptık? Bu 15 bin kişinin... Avrupa bizden onu da istiyor, Avrupa cezaevi kurallarına biz uyduk, hemen hemen tamamına uyduk, uymaya çalışıyoruz. Şu algı doğru değil yani biz “Her şey mükemmel, cezaevleri güllük gülistanlık, hiçbir problemimiz yok ve örnek bir ülkeyiz.” böyle bir iddiada bulunmuyoruz. Cezaevlerinin bir kısmı da bizim ilgi alanımız değil, tamamı, 132 bin kişi bizim ilgi alanımız. Bir kere bunun bilinmesi şart. Buradaki psikopatı da hastası da siyasi mahkûmu da ne bileyim profesöründen erine kadar herkes bizim mahkûmumuz ve biz bunlara eşit muamele etmek durumundayız, bütün imkânları eşit sunmak durumundayız.

Şimdi, üçte 2 Avrupa geneli. Biz ne yaptık? Denetimli serbestlik sisteminde, Avrupa normlarında bizden istedikleri iyileştirmelerden biri buydu. “Mahkûmları şartla tahliye süresi geldiğinde, eğer şartla tahliyeden yararlanıyorsa ‘Hadi kardeşim, çık dışarıya.’ demeyin. Ne yapın?

Bunları eğitin, rehabiliteye tabi tutun, topluma hazırlayın.” Bu denetimli serbestlik, 15 bin kişinin çıkma amaçlarından biri bu. Kapalı cezaevi, arkasından açık cezaevi, arkasından denetimli serbestlikle takibi, eğer o takipte yine başarılı olmazsa tekrar cezaevine alınma, şartla tahliye bitmiyor çünkü. 15 bin kişi şu anda buna tabi ve bu Avrupa denetimli serbestlik kuralları içerisinde bize tavsiye edilen konulardan birisiydi ve bunu yerine getirdik, reform olarak bu gündeme gelebilir.

Şimdi, “Mahkûm-denek psikolojisi üç hafta dayanmıyor bile.” dediniz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Affedersiniz, reform derken kastettiğim, iki kaynaktan reform gelebilir. Birincisi siyasi kadrolar reform gerektiğini düşünebilirler, ona yönelik çalışma yapabilirler. İki, doğrudan doğruya sahanın içinde olan bürokrasi görmüş olduğu gerçeklik çerçevesinde reform çalışmaları yapabilir. Sizin böyle bir çalışmanız var mı bürokrasi olarak?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Bunların hepsi var, ben arz edeceğim.

Şimdi, tabii, problemi çözmek ve içerideki insan bizim insanımız, psikopatı da hastası da sağlıklıları da orgenerali de korgenerali de milletvekili de hepsi bizim insanımız, biz bir kere ayırt etmiyoruz ve 132 bin kişinin sorumluluğu bize ait. Ben “psikopat” dediğimde Sayın Vekilim alınmış. 25 bin kişiye yakın uyuşturucudan yatan var. 25 bin tane cinayet...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Olabilir kardeşim, sen “psikopat” dediğin zaman...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Hayır efendim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu tarifi sen yapamazsın, böyle bir tarif olmaz. Söylüyorsun “Profesör var, milletvekili var.” diyorsun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Yani suç işlemiş insanlar bunlar ve bunları eğitmek, “psikopat” diye bir kenara itmeden eğitmek, buna ilişkin tedbirleri almak bizim görevimiz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Kardeşim, psikopat gözüyle nasıl bakıyorsun sen?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Bu insanın böyle olmuş olması bizim onları eğitmemizi, ilgilenmemizi engellemiyor. Bizim bütün projelerimiz bu insanlar için zaten, başka kimse için değil.

Şimdi, mahkûm-denek psikolojisi çok güzel bir örnek, “Üç hafta dayanamadı.” diyorsunuz. Bizim mahkûmlarımız içeride mahkûm, cezasını çekiyor ama personelimiz de çekiyor ve üç hafta sonra örnekte bile psikolojilerinde bozulma olduğunu, üç hafta dayanmadığını ifade ettiniz. Bizim personelimizin yüzde 71’inde tükenmişlik sorunu var. İçeride küfür yiyor, hakaret yiyor, tehdit yiyor, evine geliyor, hanımı para istiyor, para yok, şehrin dışında, şehrin kenarlarında... Silivri 90 kilometre, İzmir Şakran 72 kilometre, Ankara Sincan 55 kilometre ve yaptığımız bütün kampüs cezaevleri, büyük cezaevleri şehir dışında. Şehir içinde kalmış cezaevlerinin de şehir dışına çıkarılması için yerel

siyasetçiler olmak üzere herkes devrede, “Ne olur, cezaevi şehir içinde kaldı, şehir dışına çıkarın.” Şehir dışına çıkarttık. Burada çalışan memurumuz, çocuğu, ailesi aynı onlar da cezalandırılmış oluyor. 500 tane lojman var Silivri’de, İzmir’de 500 tane lojman yaptık ama 2.500 tane memur çalışacak, 72 kilometreyi gelip gidecek bu insanlar ve yüzde 71’inde tükenmişlik sorunu var. Bunlar tabii, göz önünde değil ve bunlar bizim meselemiz, hepimizin meselesi. Bu insanlar ortalama 18 kilometre cezaevinde yol yürüyorlar, bunları masaya yatırmamız lazım. Bu verdiğiniz örnek çok güzel Sayın Vekilim. 18 kilometre yol yürüyorlar günlük ortalama. Bir mahkûm ziyaretçisi geldi, kapıyı açıp “Hadi kardeşim, git, ziyaretçini gör, gel.” Olmuyor, spor vakti geldi, “Git, sporunu yap, gel. On kişiye kadar sohbet, toplantı hakkın geldi, git, gör, gel.” Böyle bir şey yok. Alıyor, spora götürüyor, iki saat sonra alıp geri getiriyor. Avukatı geldi, alıyor, götürüyor avukat görüşüne, geri getiriyor. Tıraş vakti geldi, alıyor tıraşa götürüyor. 18 kilometre ortalama yol yürüyor bir memurumuz. Bu elbette bir sıkıntıya yol açıyor.

Ne yapmamız lazım? Rehabilitasyon etmemiz lazım, memurlarımız dâhil. İçerideki insan zaten bizim işimiz, ne olduğu önemli değil, nereden geldiği önemli değil, statüsü de önemli değil içerideki insan... Bizim yeni geliştirdiğimiz sistem var, “BİSİS” dediğimiz Bireysel İyileştirme Sistemi, iki üç yıldır ona çalışılıyor. Yani bu insanın problemi nedir -baştan tasnif edip- eğitim eksikliği mi? Hangi eğitimleri vermemiz lazım? Şu eğitimleri. O eğitimleri vereceğiz. Mesleği mi yok? Meslek eğitimleri vereceğiz. Sağlık problemi mi var, psikolojik takıntıları mı var, problemleri mi var? Psikologlarımız, sosyal çalışmacılarımız bunu tespit edecek, ona uygun programlar geliştirilecek ve bu program sadece bir cezaevinde değil -modern ceza infaz sistemi dediğimiz bu- hangi eğitimleri aldı, hangi cezaevine nakledildi, ne elde edildi, kişinin hasta-sağlık dosyası gibi. Bizim problemimizin kaynağı ifade ettiğim gibi belli; eğitim eksikliğimiz var, psikolojik takıntılarımız var, sıkıntılarımız var, ekonomik sıkıntılarımız var, bir sürü sıkıntımız var ve biz bunları aşmak için “Bireysel İyileştirme” dediğimiz sistemi getirdik ve bu çok büyük bir proje, seneye, öbür seneye tamamen faaliyete girecek, proje olarak bunlar.

Avrupa Birliği Projesi’nde şu anda yürüttüğümüz sadece bir projede 15 bin personeli eğittik geçmiş tarihli. Bu sene de insan hakları boyutunda 15 bin kişi eğiteceğiz. 15 bin personel eğitildi, 15 bin personel de sadece insan hakları boyutuyla eğitilecek. Reform, mevzuatta eksiklerimiz var, elbette var. Mevzuat kutsal metinler değil, değişebilir, değişecek. Kişi uygulamalarında hatalarımız var.

Osmaniye örneğini ben izah edeyim. “Aranabilir” diyor. Burada basın mensubu arkadaşlar da var, bazı şeyleri net konuşamıyorum ben. “Aranabilir” diyor “aranır” demiyor, “aranabilir.” Uyuşturucu sokma, başka türlü silah sokma her şey mümkün. Bir cinsel tercihi farklı -bu arkadaşlar yazmazlarsa iyi olur- 2 tane cep telefonu, 1 tane de şarj cihazı çıkıyor makatından, travesti birisinin,

150 lira karşılığı cezaevine cep telefonu sokuyor. Ha, bu bütün mahkûmların aranması anlamında değil, elbette değil ama arayacağın insanı bileceksin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Çok şükür, bizim de söylediğimiz o zaten.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Burada kişi inisiyatifi çok önemli.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bir sürü şikâyet geldiği zaman ne yapıyorsunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Biz, şunu söyleyelim efendim, bu uygulamalar kişilerden kaynaklanıyor.

Üçlü Protokol takıldı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı -Ben siyasetçi değilim ama siyasi gibi konuşmaya başladım, kusuruma bakmayın- takıldı, imzalanmadı. Niye imzalanmadı?

BAŞKAN – Biraz hızlandıralım Sayın Müsteşarım çünkü çok konuşmak isteyen var.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Evet, efendim.

Takıldı, sebebi şu: Türk Tabipler Birliği dedi ki: “Muayene sırasında içeriye jandarma girmeyecek.” İnsani bir talep, doğrudur, bizim insanımıza layık olan her talebi uygulama peşindeyiz biz zaten, uygulayabildiğimiz kadar, bunun bilinmesini istiyoruz. Doğrudur, jandarma dışarıda olacak, bu şekilde imzalandı. Eğer doktor, asker talep ederse içeri girecek, muayene odasında olmaması da lazım, doğrusu bu. Şimdi, geçen gün bir tane mahkûm -ağzında jiletle uyuyan mahkûmlarımız var bizim, ağzında jiletle uyur, yatarken jilet ağzındadır- içeride doktora demiş ki: “Şu raporu vereceksin.” Doktor “Veremem.” demiş çünkü psikopat, jiletlemiş doktorun suratını. Doktor, işte, “Adalet Bakanlığı beni korumadı, cezaevi beni korumadı, jandarma beni korumadı, şikâyetçiyim.” Bunun şikâyet yeri biz değiliz artık, Türk Tabipler Birliği. Bazı şeyleri söylerken karşılığında ne gelebileceğini hesap etmek lazım.

Şimdi, mevzuat tamiri elbette olacak, mevzuat tamiri olması şart. Daha güzel hâle nasıl geliriz, daha insani hâle nasıl geliriz, bunun peşindeyiz biz zaten. Bütün bu iyileştirmelerin amacı o. Güllük gülistanlık değil, cezaevi güllük gülistanlık olursa zaten bir yanlışlık var. Dışarıda ağlayan mağdurlara bakıp o ağlayan mağdurların karşılığında biz güllük gülistanlık cezaevi meydana getirirsek toplumun dengesi bozulur. Cezaevi cezaevidir, bunun böyle bilinmesi lazım.

Şimdi, suç ve ceza ilişkisi, bundan biraz bahsettik.

Memurlarımıza da psikolojik destek sağlamamız şart ve bu mevcut imkânlarla sağlanabildiği kadar sağlanmaya çalışılıyor ama ihtiyaç, şart, yüzde 71’inde tükenmişlik sorunu var, bıkmış, intiharlar başlıyor çünkü o da mahkûm, o da cezaevinde içeride.

Psikolojik yardımda hiçbir ayırım yok. Mümkünse bu zaten BİSİS sisteminde bütün mahkûmlarla görüşme, bireysel görüşme ve tasnif etme; ekonomik durumu, memleketi, ailesi, hangi

eğitimler verilirse hangi hâle gelir, cezaevindeki ıslah amacı bu zaten. Oraya dört duvar arasına kapatıp yatırmanın bir anlamı yok. Hele hasta mahkûmların -hayattan iptal olmuş adam- hasta mahkûmun orada cezaevinde yatmasının ıslah edici hiçbir tarafı yok. Biz bunları çözme derdindeyiz, bunları çözme peşindeyiz zaten. Bizim elimizde olmayan, yetişemediğimiz kısımları var, birçok kısmı var, elimizde olan kısımları devletin verdiği imkânlarla çözme peşineyiz.

PKK'lılara psikolojik yardım olur mu? İsterlerse olur, herkese olur, bizde siyasi, terör, adi mahkûm ayrımı yok. Cezaevindeki bütün imkânlar herkese, mümkün olduğu kadar isteyen herkese eşittir sağlık hizmetleri dâhil.

İmralı'yla ilgili görüşmeler kayıt altına alınıyor mu? İnfaz hâkimliği kararıyla 2006'dan beri avukat görüşmeleri kayıt altına alınıyor. Orası da yüksek güvenliklı bir cezaevi, infaz hâkimliği kararıyla alınıyor. Mediste yeni avukat görüşmelerini düzenleyen bir kanunumuz da bekliyor. İki ay önce Genel Kurulda görüşülecekti, kaldı hâlen bekliyor, avukat görüşmelerini düzenleyen bir kanun.

Benim kısaca vereceğim cevaplar bunlar efendim.

BAŞKAN – Peki, Atila Bey.

ATILA KAYA (İstanbul) – Benim iki tane sorum olacak Sayın Başkan. Birisi bu son denetimli serbestlikle tahliye edilenlerden ne kadarı kapalı infaz kurumlarından, ne kadarı açık infaz kurumlarından tahliye edildiler? Bu konuda bir rakam var mı acaba?

ADALET BAKANLIğI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Bizim öngörümüz 9 bin küsur kapalı cezaevlerinden çıkmasıydı. 9 bin küsur kapalı, 6 bin civarı da açık yani altı ay açıktaki geçirmiş, altı ay çıkacak olanlardı. Açığa ayrılmamış, kapalıda olan, bir yılın altında, son bir yılı kalanlardan da 9 bin kişi olarak hesaplamıştık. Bundan sonraki yıllarda da 15 bine yakın rakam açık cezaevlerinden bu sistemle dışarı çıkacak.

ATILA KAYA (İstanbul) – Bir de bu cezaların infazıyla ilgili. Bu Ceza İnfaz Kanunu'ndaki değişiklikten önce diyelim ki bir mahkûm var, mahkûm olmuş ve ceza almış. Bunun infazı önceki İnfaz Kanunu'na göre mi yapılıyor, yoksa daha sonra değiştirilen...

ADALET BAKANLIğI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Suç tarihi önemli efendim. 2005'ten önceki infazlar yüzde 42'sini yatacak, 2005'ten sonrakilere yeni sisteme tabi, suç tarihî itibarıyla.

ATILA KAYA (İstanbul) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.



Şimdi, Sayın Müsteşar Yardımcısı Arkadaşımız tabii, çalışanlarla ilgili sorunu dile getirdi. Siyasi iktidar burada, Bakanlık temsilcileri de burada, polislerin yıpranma payı neyse aynı şekilde burada, cezaevinde çalışan personele de uygulanması lazım. Çünkü burada nimet külfet karşılığıdır, nimet külfet karşılığı ilkesi uyarınca polisteki o yıpranma payının aynısının cezaevinde çalışan personele de uygulanması lazım. Yani hakikaten bu önemli bir uyarı, hep şikâyetler bu bazdan geliyor, aile de aynı zamanda orada tutuklu, çocuklar da tutuklu, öyle büyük bir kanayan yaramız var.

Bütçeyle ilgili sorunlara değerli arkadaşımız değindi. Benim bildiğim kadarıyla bu tabii, İşyurt kurumlarından da bütçe takviyesi alınıyor denildi. İcralarda hacze giden araçlar bir dönem İşyurt'a bağlıydı, oradan da katkı aldığınızı...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Vakıflara bağlıydı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vakıflar, oradan katkılar alınıyor idi diye biliyorum, ne derece doğru bilemiyorum, onun doğrusunu sizden öğrenmek isterim.

Şimdi, İstanbul'da şu anda -daha önce 300'dü, şu anda 400 diye bize bilgi geldi- 400 tane araç günde hacze çıkıyor. Ankara'da 200 araç, İzmir'de 100 araç, diğer iller hariç değerli arkadaşlar. İçimizde avukat arkadaşlarımız da var, hacze hepimiz gittik ve her araçta en az 10 iş alınıyor, en kısa mesafe 25 lira ile 30 lira arası arkadaşlar, hacze giden en kısa mesafe. Orada taksimetre yok. Hesaplıyorum, 400 araç günde 10 işten çıkınca 4 bin iş, Ankara'da 202 bin iş, İzmir'de 100 araç, 10'la çarptığım zaman bin iş, toplam günde bu araçlar üç büyük il -diğer iller hariç- 7 bin iş yapıyor. Ortalama olarak yani hepsi kısa mesafe değil, inanın, bende o şekilde öyle faturalar var ki değerli arkadaşlar, Ankara-İstanbul arasındaki uçak biletine tekabül eden yani 150, 200 lira bu şekilde minibüsün kestiği faturalar da var. Ben toplam hepsini, hiç uzak-kısa mesafe yapmadan 30 liradan çarptım, günde bu 7 bin işin 210 bin lira para yapıyor. Denetim vesaire anlamında neler yapılıyor? Bu anlamda -bu sadece 3 tane ilimiz, diğer illeri hariç tutuyorum- hakikaten büyük bir gelir var ama nereye gidiyor, yetkinizde midir, değil midir?

BAŞKAN – Oraya bir para mı kesiliyor?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Yok efendim, bu vakıf işletiyor. CT'yle ilgisi var mı onu soracak Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, yani geliyorsa gerçekten kendi kendine dönen bir olay, bu bir.

İki, şimdi, geliyorum ben Türkiye'de inşaatla ilgili epey cezaevlerinin yapıldığını, yapılmaya devam ettiğini söylediniz. Bu, şu anda teslim almış olduğunuz cezaevlerinin tamamı ihale şartnamesine uygun yapılmış mı? Yapılmış ise Değerli Bakanlık Temsilcisi Arkadaşımız, hepsinde, alt katlarında, çoğu teslim edilen yerlerde sular akıyor yani alt zeminlerde mahkûmlar yağmurun yağdığı

günler pencerede, altta su geliyor, o gününde oradaki tutuklu ve hükümlüler cezaevini boşaltmakla uğraşiyor. Bunlarla ilgili şikâyetler de var cumhuriyet savcılıklarına. Yani ihale şartnamesine uygun yapılmadığı hâlde Bakanlık tarafından teslim alındı. Aynı zamanda, bir ihaleye fesat karıştırma anlamında başvurular da var. Bunlar hangi cezaevleri? Nedir? Ne yapıyorsunuz?

Geliyorum, Diyarbakır Cezaevinde -ne derece doğru- elimde rapor var, mektuplar Kürtçe yazılıyor, İngilizce de yazabilir, Almanca da yazabilir, oradaki tutuklunun, hükümlünün kendi inisiyatifi, kendi anlayabileceği dil meramı.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Diyarbakır’da mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet.

Deniliyor ki, aynen okuyorum: “Kürtçe yazılan mektupların çeviri işlemlerinin uzun zaman alacağı ve çeviri işleminden dolayı ücret alındığı...”

Bu bir hak ihlali, insan hakkı ihlali anlamına gelmez mi? Yani hakikaten bu, diğer ülkelerde de bu şekilde midir? Eğer böyleyse, bence bu o zaman vahim. Aynı şekilde, orada bizim bu dili bilen tercüman buldurmamız gerekiyorsa, İngilizce, biz devlet olarak... Otokontrol sistemi devlete ait yani bu açıdan böyle bir uygulama varsa, ne olur, buna bir son vermek lazım.

İş arama izni... Yasamızda bildiğim kadarıyla var yani hükümlülerin belli bir sürede artık çıkmayla ilgili az süresi kaldığı zaman iş arama iznine ilişkin taleplerinin yerine getirilmesi lazım. Bu uygulanmıyor.

Su... Bazı yerlerde kesintiler çok fazla, ben hiç örnek vermeyeceğim. Sıcak su sıkıntısı çok fazla, had safhada yani aynı zamanda bulaşıcı hastaları da engellemiş oluruz. Yani sabun buldurma, sıcak su, soğuk su...

Kantin sorunu önemli bir sorun. Kantin sorunu, o kantinlerde.. Belirli alışverişleri kantinlerin dışında dışarıdan alamıyorsunuz. Hakikaten, ben güvenliğe karşı değilim. Temel hak ve özgürlüklerle güvenliği aynı kefede tutmak zorundayız yani güvenlik mi dersiniz, insan hakkı mı dersiniz, ben ikisini tercih ederim, ikisinden yanayım yani biz güvenlik uğruna insan hakkını ihlal edemeyiz, insan hakkı uğruna güvenliği ihmal edemeyiz yani o dengeyi tutma anlamında, bilemiyorum, bunu biraz daha el ele oradaki kantinlerdeki... Çeşit de buldurulamıyor bazen. O sıkıntılarını, bunlarla ilgili eksiklerin düzeltilmesini istirham ediyorum.

Büyük yapılan -tabii siz kampus diyorsunuz, kampus deyince üniversite akla gelir, ben cezaevleri diyeceğim- o cezaevlerinin kapısında bekleyen insanların...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, cezaevlerimiz eğitim evi olarak geçiyor artık, eğitim veriyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Keşke dışarıdaki insanlara eğitim verilse de cezaevine sokulmasa daha iyi olur yani benim temennim o.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Keşke düşmese.  
MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani insanlar girmeden...

Yani kampus demek benim hoşuma gitmiyor, benim aklıma üniversite kampusu geliyor ama orası cezaevi.

Şimdi, sizden istirhamım, bunlar sizi ilgilendiren yönler, ben hep sizin alanınıza girmeye çalışıyorum, ben suç işlemiş olabilirim, ben tutuklu, hükümlü olabilirim ama ne olur, dışarıda kalan ailemi de cezalandırmayın ziyaretime geldiği zaman çünkü devlete karşı bir söylem geliyor, bir nefret duygusu geliyor, bir karşı güdü geliyor. Onunla ilgili, büyük cezaevlerinin tamamında o dışarıda bekleyen insanlarla ilgili, kadın ve erkek tuvaletleri yetersiz, sular akıyor, sabunlar yok yani onlar da insan değerli arkadaşlar. Onlarla ilgili o önlemlerin hakikaten alınması lazım.

“Aramalarla ilgili.” dediniz, ben avukatım, aramalarla ilgili yaşadığım bir anıyı da size hemen anlatayım, fazla uzatmayacağım ben. Bir kadın arkadaşımız -sutyenlerin arkada kopçaları var- arkadaşlar orada ötüyor, ötüyor, ötüyor. En sonunda, görevli arkadaşlarımız dediler ki: “Efendim, siz..” Avukat arkadaşımız dedi ki: “Kardeşim, bunu çıkarmam.” dedi. “Çıkaracaksınız, yoksa biz sizi içeriye sokmayız.” dediler. Neticede, arkadaşımız görüşmeyi bıraktı, gitti şikâyet etti, o gün için Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesinde memur arkadaşlarla ilgili davalar açıldı, sıkıntılar yaşandı ve saire yani bazen oradaki... Tabii yaşam boyu eğitim şart yani bu hepimiz, herkes için, kim hangi konumda olursa olsun. Evet, içeriye suç aletini bugüne kadar bizim kötü niyetli meslektaşlarımız da soktu, avukatlar da soktu, kötü niyetli memurlar da soktu yani her meslek grubunda her türlü insan var, ben kimseyi aklayıp paklama gibi bir şeyde değilim, dürüstçe davranmak lazım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Aynı aramaya memurlar da tabi zaten efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru. Aynı aramaya memurlar da tabi. Ben orasına bir şey söyleyemem. Burada da Mediste de görüyoruz, aynı aramaya herkes tabi ama ben bakıyorum o aramayı ben objektif göremiyorum. Orada da o tür sıkıntılar var yani onu şey yapmayalım. Oraya, mesela geçmişte çoğu cezaevine cep telefonunu sokan, esrar, eroin de sokan memurlar da var.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Memurumuz da var elbette.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet.

Hukukta bir deyim var, herkesçe bilinen bir şeyin tersi ispatlanamaz yani herkese maruf olan bir şeyin tersi ispatlanamaz yani bazı şeyleri...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Mütearife.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - ne olur o x-ray cihazı çok hassas. O hassasiyeti biraz daha bence şey yapmak lazım.

YUSUF HALACOĞLU (Kayseri) – Uçaklardan biliyoruz, çok hassas. Onun için ikili sistem olabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet. Ama orada çift sistem var yani değerli arkadaşımız anlattı, sekiz tane kapıdan geçiyoruz, doğru, hepimiz zaten aynı şeyden geçiyoruz. Hakikaten, bu anlamda büyük sıkıntı var. Bunlar eğer biraz daha yumuşatılabilirse dışarıda kalan aileler için en azından daha iyi olur.

Kapasiteyle ilgili, siz söylediniz, teşekkür ederim yani dürüstçe onu söylediniz ama kaloriferler yanmıyor kışın. Cumartesi, pazar günü bazı gelen, tabii burada da Başkan belki biraz kızacak, olsun, kızsın...

BAŞKAN – Estağfirüllah.

Yeter ki, böyle sakin sakin konuşun. Her şeyi söyleyebilirsiniz Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bizim komisyonumuzda bazı illerimizle ilgili cezaevi izleme komisyonlarının raporlarını ben isterken memur arkadaşımız, tabii ki herhâlde muhalefet partisi olunca, “Efendim, gidin danışmanlar gelsin, dosyanın içinden çeksın.” Biraz önce insan unsuruna değindiniz ya, “Bunun işini biz mi yapacağız?” Hakikaten çalışan insan önemli çünkü bizim rahmetli Sulhi Dönmezer Hoca derdi ki: “Çocuklar, iyi bir kanunu kötü bir uygulayıcıya vererseniz kötü olur, kötü bir kanunu iyi bir uygulayıcıya vererseniz iyi olur.” Sorun insan unsuru yani burada herhâlde biraz daha orada bulunan arkadaşlarımızı daha fazla eğitmekte yarar var.

Bu kalorifer niye?.. Bu, herhâlde çalışanların kendi inisiyatifi midir nedir?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Belli yerde mi efendim yoksa genel olarak mı bir şikâyet var?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Genel yer değil belirli yerlerde bende var.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Biz onların gereğini yaparız efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çünkü sıcak, soğuk, bunun tatili olmaz. Allah’a biz diyebilir miyiz ki, artık hava durumunu ve sairesini cumartesi, pazar günü tatile sok, hava iyi olsun.

Ama maalesef gelen raporlarda ben bunu okudum yani bu rapor... Bir siyasi parti değil güya biz bağımsız denetmen diyoruz, inşallah o şekildedir yani ben ona da inanmak istiyorum. O şekilde sıkıntılar var.

Doktorlarla ilgili, Silivri’ye müdahale ettim, keşke müdahale etmeseydim ama dayanamadım, kusura bakmayın, onun raporu da burada, cumartesi, pazar günleri mesai saati dışında...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – En son tarihi ne zaman efendim? Raporda gördüğünüz tarih ne zaman en son?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İkinci ay, 2012’ nin ikinci ayı.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Şimdi değiştii iŖte.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geceleyin ve hafta sonları mesai saatinden sonra...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Benim dediğim on günlük bir hadise.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada kadın koğuşu yok mesela. Silivri’de kadın koğuşu yok. Kadın koğuşu olmadığı hâlde kadın-doğum doktoru gidiyor yani Ŗimdi kadın koğuşu olmayan bir yerde bizim oraya... Kendimizi aldatmıŖ oluruz Değerli ArkadaŖım yani kadın tutukevi veya hükümevi olmayan bir yerde kadın-doğum doktoru ne diye nöbetçi gönderilebilir? Yani, kadın-doğumcu ihtiyacı olan yere de onu göndermiyoruz yani bu bir politika meselesi. Hakikaten bunu da gidermek lazım.

Adliyelerin alt kısmında bulunan tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu yani tutukluların duruşmalara getirip götürüldüğü alanlar size bağlı mı değil mi bilmiyorum, o bildiğim kadarıyla cumhuriyet baŖsavcısı mı?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Adliyelere ama onları da güzelleŖtirdik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama eŖ güdümlü olarak çalıŖıyorsunuz diye biliyorum.

Örnek anlamında, Diyarbakır Adliyesinin en alt kısmında, ben gözlemci olarak gittim, gayet rahat, oranın hakikaten temizliği çok uzun bir süredir yapılmıyor ve sular da orada akıyor. Bu sıkıntı.

Tutukluların getirilip götürülmesiyle ilgili siz yetkilisiniz. Oradaki tutuklularla ilgili, içinde Ŗeker hastası olan insan var. Değerli arkadaşlar, Ŗeker hastası olana ekmek ve reçel veriliyor yani hakikaten bu olacak bir Ŗey değil.

BAŖKAN – Ŗekeri düşmesin diye yapıyorlar herhâlde ama tersi oluyor demek ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilemiyorum.

Neticede, tutuklu da bizim insanımız, hükümlü de bizim insanımız. Bizim bu insanları kazandırtmamız lazım, ıslah etmemiz lazım, yapıcı hâlde getirmemiz lazım.

Aynı Ŗekilde, arkadaşlar -bunu, ne olur, belli bir yere çekilmesi ben hiç istemiyorum- Silivri’den İstanbul-Çağlayan Adliyesine tutuklu getiriliyor. Bu tutukluya yemek verilmez mi öğle zamanı? Diyeceksiniz, olmaz bu kadar Sayın Vekil. Evet, oldu, oluyor. Ben bunun suç duyurusunda bulundum. Basına da çıktı. Şimdi, sabahtan akŖama kadar duruşması devam eden bir insanın siz öğle yemeğini vermezseniz bunu adı iŖkence, eziyet değil mi? Eziyetten de oluyor Ŗikâyet. Ne olur, böyle adliyelerle cezaevleri arası uzak, mesafeli olan o tutukluların o gün için iâşesini cezaevinde mi idare edersiniz... Adliye, cumhuriyet baŖsavcılıđı, kardeŖim benim böyle bir iâşe gibi bir yükümlülüğüm

yok diyor. Jandarma diyor ki, cezaevi bana vermedi, ben taşıyamam. Peki, ben tutukluyum, benim günahım ne?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Şu anda bir problem yok herhâlde. Bunlar zamanla oldu ama çözüldü efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zamanla derken bu daha yeni Değerli Arkadaşım, on beş gün oldu yani eğer bu on beş gün içerisinde yapabildiyseniz hızlı bir vaziyette, sizi alınızdan öpüyorum, kutluyorum ben sizi.

Benim söyleyeceklerim...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Formunuzdasınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne demek?

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Güzel yani izah ediyorsunuz. Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Mahmut Bey'e ben de teşekkür ediyorum gerçekten.

Toparladık mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Herhâlde fazla uzattım.

Peki, bitirdim ben o zaman.

Bu sorunlar hakikaten nazara alınabilirse iyi olur.

Bir şey daha var, bunda da alınganlık yapmayın, dediniz ki: "Efendim, geçmişte şişman personelimiz vardı." Şişmanlık bir ayıp değil.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – O anlamda değil efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Her çalışmayan adam şişman anlamı çıkmaz bundan yani insanların, hakikaten bu çok...

BAŞKAN – Daha iyi besleniyorlar. Birlikte yiyip içiyorlardı ya yani aynı şeyde, ondan, daha iyi besleniyorlardı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, şişman kişi, ekonomik durumu kötü olur ekmek yer, ekmek kilo yapar. Gıdası yok, ne yapsın adam?

Bakın, ben bulguru çok severim, ekmezsiz yemek yiyemem. Bu bir alışkanlık arkadaş. Bu bir kültür meselesi.

YUSUF HALACOĞLU (Kayseri) – Her bünye farklıdır tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım da ama bu kelime ne olur... Yani gittiğiniz başka bir yerde efendim personel şişmandı, şuydu, buydu... Onun için, bu kavramlara dikkat edersek iyi olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ediyoruz. Gerçekten teknik konulara da değindiniz.

Cevaplara geçmeden önce ben de bir şeyi ilave edeyim katkısı olması açısından.

Komisyonumuza gelen taleplerin önemli bir kısmı sevk talepleri yani şuradan şuraya, şuradan şuraya götürün diye. Biz bunları sizin oraya yazmıyoruz, çoğunu yazmıyoruz ama özellikle özelliği olanlar “Ben hastayım.” diyor veya “Can güvenliğim.” diyor, onlara inanırsak, şöyle bir testten geçiriyoruz... Bir defa bu taleplerimize biraz daha ciddiyetle yaklaşın.

İkincisi, acaba bunların ikametgâhlarını şöyle bir gözden geçirerek, bir anket yaparak aileleri nerede oturuyor, nerede yatmak isterler, cezalarını çekmek isterler; böyle anketlerle mümkün olduğu kadar yakın yerlere dağıtmak, tabii hepsi mümkün olmaz ama mümkün olduğunda yakın yerlere dağıtmak gibi bir çalışma yapılamaz mı?

Bunu da Mahmut Bey’in sorularını cevaplarken cevaplırsanız...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bir cümleyi unuttum. Ne olur, arkadaşlardan özür diliyorum.

İlçelerdeki cezaevlerini kapatıyorsunuz, dediniz de, benim temennim keşke tüm cezaevlerini kapatsak da suç işlenmeseydi yani arzum, isteğim bu ama bazı gerçekler de var ki değerli arkadaşlar, bazı ilçelerde cezaevi kapatıldığı için halk şikâyetçi. Neden biliyor musunuz? Diyor ki, benim... İster istemez suç işleniyor arkadaşlar. Bu da bir hastalıktır yani hastalıkla mücadeleyi nasıl yapıyorsak suçla da mücadeleyi yapmak zorundayız. Ben ilime gidip gelmek... İl ile ilçe arası 60 kilometre, 70 kilometre, gidişi, gelişi, ziyareti. Aile ekonomik anlamda bir yıkım içerisinde. Güneydoğu, Doğu Anadolu’da hakikaten bu şekilde sıkıntılar var. Bu sıkıntıyla... Ben desem ki, kardeşim filan cezaevini açın. Siyaseten diyecekler ki hemen, manşet: “Cumhuriyet Halk Partisi cezaevinin açılmasını talep etti.” Siyaset bunu da söyleyemiyorsunuz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Aynı şey bizim için de geçerli.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet yani tüm siyasi partiler için.

Bunun için marketin, bakkalın evinizin yan tarafında olması sizin yaşamınızı ne kadar rahatlatıyorsa, temennimiz suçun işlenmemesi ama her ilçede de küçük de olsa bunun bulunması da insan yaşamı açısından ihtiyaçtır. Bunu ne kadar uzağa götürüp izole edersek o kadar insanları mağdur etmiş oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hızlı hızlı, birer cümleyle cevaplayın.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Bu vakıf araçlarının, keşif araçlarının ücretlendirmesi bizim konumuz değil. Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının koordinasyonunda yapılan bir şey, oradan cezaevlerine de bir pay gelmiyor. Biz iş yurtları

bütçesi ve genel bütçeden alıyoruz biz genel ihtiyaçlarımızı. Onun teferruatını, bilgi verecek konumda değilim, daha doğrusu bilemiyorum.

Cezaevinde sular akıyor. Bu, Silivri’de gündeme gelen bir problem. Sıcak ve soğuk su problemi var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diyarbakır da öyle.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Başka yerlerde de var.

Silivri’de bayağı gündeme geldi. Bunu aştık, kısmen aştık. Yeni bir hat geliyor. Orada, bölgede su sıkıntısı var. Belediyeden yeni bir hat getirilene kadar neredeyse iki saate çıkardık.

Şöyle bir sıkıntımız daha var bizim: Cezaevlerinde normal kişi ihtiyaçlarının kullanımı 250 metreküp günlük ortalama dünya standartlarında, bizim cezaevinde kişi başına 400-450 arası su tüketimi oluyor su az akmasına rağmen Silivri’de. Silivri örneğini veriyorum, su az akmasına rağmen, 2 kat kullanım oluyor, 2 kat. Günde yedi saat soğuk su, iki saat sıcak su akıyor. Buna rağmen, 2 kat kullanım oluyor. Bunun çözümü için ne yapabiliriz? Su kaynaklarını araştırdık. Su getiriyoruz. Yeni su gelene kadar otomatik şey kullanıyoruz şimdi cezaevlerimizde, yeni cezaevlerimizde var, burayı da otomatik sayaca geçiriyoruz, kişi kullanımı günlük 250 litre olacak şekilde, kişi de bunu bilecek, bittiği anda su kesilecek, kontrollü gibi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yanlış.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Niye yanlış efendim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Su bir yaşam hakkı. Param yoksa kullanamayacağım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Ama efendim parayla değil bu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama elektrik parayla veriliyor şu anda.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Elektrik de parayla değil, ortak alanlardaki...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şu an elektrik paralı değil mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Kendisi kullanacağı çaydanlık, elektronik eşya veya başka şeylerde paralı. Koşuş ve devletin sağlaması gereken elektrik parayla değil, su da parayla değil. Bu su parayla olmayacak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben elektrik faturalarını size vereceğim.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Bakın, ne diyorum?

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Değerlendirilir ya. Yanlış varsa tekrar...



ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Hayır. Ben bilgiyi... Şöyle: Ortak alanlar devletin. Kişi ısıtıcı kullanıyor, yemeği kendisi yapıyor, onlar parayla.

BAŞKAN – Ekstra bir...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Ayrı koğuş şeyi takılıyor, koğuşları aydınlatma, ortak alanlar haricinde mahkûmun kullandığı elektrik parayla. Su bedava, su da para yok. Buradaki sınırlandırma kişinin dünya standardındaki ihtiyacı kadar her kişiye su verilecek. Dolayısıyla, Silivri'deki şu anda dokuz saat, yedi saattir de bir yöntemle iki saat artırdık, dokuz saat; bu 2 katına çıkacak, on sekiz saat soğuk su ihtiyacını karşılayacağız, günlük on sekiz saat.

Bizim mahkûmlarımız çeşmeyi açıyor, affedersiniz, tuvalet temizliğini öyle yapıyor. Su akıyor, saatlerce akıyor. Ne oluyor? Temizlenmiş oluyor. Böyle bir anlayış var.

Bunların hepsi eğitim problemi netice itibarıyla.

Mektuplar Kürtçe yazılıyor, tercüme ücreti... Tercüme ücreti alınması mümkün değil, bütçenin ilgili ödeneğinden, mevzuatımız öyle, orada uygulama yanlışlığı var o zaman, müdürün yanlışlığı var, bütçeden karşılayacak. Kendi mahkûmdan tercüme ücreti alamaz. Varsa böyle bir uygulama biz derhâl müdahale edelim, düzeltelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Rapor elimde, komisyon üyesi arkadaşlarımızda da var.

BAŞKAN – Bu toplantının amacı bu zaten Mahmut Bey yani yanlışlıkları gidermek.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Kişiyi yazdığı mektupla devlet kurumlarına yazdığı farklı yalnız, onu söyleyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne demek?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Türkçe dışında, başka bir dille, lehçeyle yazılan süreli, süresiz yayınlarla, mektup, faks ve telgrafların mevzuat gereğince denetiminin yapılabilmesi amacıyla Türkçeye çevrilmesi için gereken harcamanın hangi bütçe kaleminden yapılabileceği sorulmuş, biz de buna diyoruz ki: Genel bütçeden, ilgili ödenekten karşılayacaksınız bunu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman Diyarbakır'a yazın bunu.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Bunu başsavcılık sormuş, yazmışız bu şekilde.

İş arama izni mevzuatımızda var ve veriyoruz, açık cezaevlerinde iş arama izni veriyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada şikâyetler var.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – O bireysel inisiyatif kullanımındır.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, bunu çok fazla bilmiyorlar. Ben de avukatlığımdan biliyorum yani bu hakkın olduğunu veya bunu kullanmak için... Aslında bunu kullandırsalar yavaş yavaş belki intibak edebilirler. Öyle bir şey olur.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Biz bunu her yerde söyledik efendim. Bizim yabancı mahkûmlarımızın olduğu yer de var. Kişi cezaevine girdiğinde uyması gereken kuralları gösterir bir kurallar kitapçığı hazırlayın verin. Bunu bazı yerler yaptılar, verdiler, bazı yerler geçmiş mevzuata atıf yaparak yapmışlar. Biz, yabancı mahkûmlar da dâhil olmak üzere dört, beş dile çevirerek çünkü yabancı hükümlü ve tutuklular da bilmiyor, kuralları, hakkını bilmiyor cezaevindeki. Bunu biz her gittiğimiz ortamda, her toplantıda söyledik müdürlere. Uygulamayı takip edeceğiz. Kuralları, haklarını, yetkilerini içerideki hükümlü, tutuklu bilmeli.

Su sıkıntısı, Silivri özellikle ve diğer yerlerde de varsa, elbette bunu... Bazı yerlerde belediyede sıkıntı oluyor.

Kantindeki... Mevzuat gereği dışarıdan getirilmiyor ama ilçe cezaevlerinde biz erzak veriyoruz, kuru gıda veriyoruz, kendileri yemek yapıyorlar.

Biraz önce “Kilolu infaz koruma memurları” dediğimiz, espri olarak söylemişim ben onu, alınmayın Sayın Vekilim, orada yemekler yapılıyor, güzel bir muhabbet ortamı, kapının, tel örgünün veya demir parmaklığın dışında da infaz koruma memuru, çaylar ve yemekler beraber yeniyor böyle bir kardeşlik havasında. Başta bahsetmişim, bunun ayrı bir rehabilitasyon ve tatlı bir yönü var yani bu saatler bir salatanın başında geçerken insan bütün sıkıntılarını unutuyor. Şimdiki bu yeni sistemde yemekler cezaevi idaresince veriliyor.

Kantinde satılan gıdanın dışında dışarıdan gıda getirmek mümkün değil. Kantinde satılıyor, buzdolabı dâhil, vantilatör dâhil yani bir mahkûmun ihtiyacı olabilecek her şey kantinde satılıyor. Bazen şu şikâyetler geliyor...

BAŞKAN – Murat Bey'in ilgi alanına girer. İlk girdiğimizde kantine girer şeyde, fiyatları kontrol eder, temizliği kontrol eder, çeşidi kontrol eder. Hakikaten biz de gittiğimizde şeyler...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mesela nevesim. Nevesim dışarıdan içeriye sokulamıyor, oradan almak zorundasın.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Niçin efendim? Onu söyleyelim.

Havlı, nevesim, uyuşturucuya batırıyor -ben size söyleyelim, bunlar hep olmuş şeyler- emdiriyor, kurutuyor, getiriyor cezaevinde onu ovalayınca uyuşturucu dökülüyor, esrar dökülüyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gömlek verilebiliyor. Gömleği de batırabilir.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Hayır, hayır. Kantinden satın alınmasının esprisi bu. Adam ceket getiriyormuş, kollarının içerisine dikip getiriyor diyor. Biz bunun için...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Envaiçeşit yol var efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, satın almayla ilgili, o zaman şu olabilir mi, özür dilerim, sözünüzü de kesiyorum arada bir de, kusura bakmayın: Şimdi, çamaşır makinesi cezaevi idaresi vermiyor.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Ama yıkıyoruz. Büyük makinelerimiz var, yıkanıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Deniliyor ki, efendim tutuklu ve hükümlü olarak siz satın alın getirin, çıkarken de buraya demir baş olarak...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Öyle bir şey demiyoruz, biz yıkıyoruz. Büyük makinelerimiz var, çamaşırını teslim ediyor, yıkanıp getirilip ona teslim ediliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi bu şikâyetler de geliyor.

BAŞKAN – Hızlandırırım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Aile ziyareti... “Aileler cezalandırılıyor.” dediniz. Bizim zaten en büyük mücadelemiz bu, fiziki kapasite yetersizliği.

Kişi bulunduğu yerde cezasını çekmeli ve kişinin en büyük motivasyonu ailesinin ziyarete gelmesi, en büyük cezalandırması da ailesinden uzak olması. Belirli bölgelerdeki cezaevlerinin kalabalık olmasındaki birinci sebep de bu. Seni filan yere gönderelim, “Hayır, ben burada yerde yatmaya razıyım, ailem ziyarete gelsin, ben yerde yatayım, beni başka yere göndermeyin.” Birinci sıkıntı bu. Bu, bizi rahatlatmaz, orada yatmak istemesi bizi rahatlatmaz. Biz onun yatacağı en uygun şekilde cezaevlerini yapmak ve onları orada yaşatmak durumundayız.

Biraz önceki ilçe cezaevlerindeki iyilik, kötülük dediğiniz... İlçe cezaevlerinde psikososyal servislerimizin çalışacağı imkân yok. Bizim esas amacımız mahkûmu rehabilite etmek, eğitmek, okutmak, spor yaptırmak, sağlığına bakmak, öğretmen vermek, psikolog vermek. İlçe cezaevlerinde bu imkândan mahrumuz. Biraz büyük cezaevi olması lazım ki, bu imkânları sunabilelim, rehabilite etmekte kolaylık olsun.

MAHMAT TANAL (İstanbul) - Ama onun oranı da çok düşük bildiğim kadarıyla. O tür tutukluları veya hükümlüleri naklen göndermek lazım diğer yerlere yani bilemiyorum, o açıdan önemli.

Bir de cezaevlerinde yemek dağıtılırken o ring araçları büyük ses çıkarıyor. O tekerleklerin plastik olmasında yarar var. O hakikaten büyük bir sıkıntı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hızlandırırım.

Ya ara vereceğiz ya da bitireceğiz bu işi.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, ben hızlandırayım. Çok az kaldı zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Plastik teker çok önemli.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Anladım efendim, onu not aldık.

Nezarethaneler adliye kontrollerinde mezbelelik şeklinde akşama kadar duruşma bekliyor, bunların yemesi, içmesi bize ait. Yeni düzenlemelerle başladık. LCD ekran televizyon da koyarak çay, kahve servisi de yaparak nezarete beklerken... Çünkü o stres yapıyor, birbirleriyle kavga ediyorlar orada. Mahkûmlar beklerken birbirleriyle kavga ediyor.

Kadın-doğumcularımız bazen geliyor. Bizim personelimiz de var efendim. Bizim personelimiz aynı şartlara tabi. Personelimiz mahkûmla aynı yemeği yiyor. Cezaevindeki personelimiz aynı yemeği yiyor, günlük 4 lira karşılığı çıkan yemeği ve o kadar da iddialıyız, herhangi bir gün Sincan kampusu veya başka bir kampuse gidip istediğiniz zaman yemekleri gösterebiliriz, dışarıdan gelen bütün yabancı misafirlere dahi o yemeği veriyoruz.

BAŞKAN – Sincan’ dakiler yedik, biz de yedik yani.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARTIMCISI SEFA MERMERCİ – Bu kadın-doğumcu, sizin odada 500 tane lojmanımız var, diğerlerinde de dâhil, onlar için de gerekiyor bazen.

Bu diyet yemekleri... Biz zaten diyet yemeği veriyorduk. İsteyene diyetisyenin yazdığı bütün diyet yemekleri veriliyor, hastalara da özel yemek veriliyor. Bunu mevzuata da ekledik. Bu Osman Evcan, Kırıkkale’deki mahkûmun, vejeteryan, vegan mahkûmun gündeme getirmesiyle de... Biz zaten ona diyet yemeği veriyorduk. Mevzuata da ekledik, diyet yemeği veriliyor.

Onun haricinde “Sevk talepleri niye çözülmüyor?” dedi Sayın Başkanımız. Kapasite probleminden çözülmüyor. İnşallah, iki üç yıl sonra isteyen istediği yerde cezasını yatma durumuna gelecek. Şu 15 bin kişi de rahatlattı, biraz daha rahat olacak sevkler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tek bir soru var Başkanım, sabrınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kısaca alalım da...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, tutuklularla ilgili geçmişte koğuşlarda, cezaevlerinde ağaçlar vardı. Şimdi o ağaç mağaç hiçbir şey kalmadı. Yani cezaevinin idaresinde, kontrolünde, denetiminde ben çiçek siparişini vermek istersem, odamda çiçek yetiştirebilmeliyim diye düşünüyorum yani buna ihtiyaç var, bir.

İki...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Var o, cezaevlerinde var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok.

BAŞKAN – Bazılarında gördük.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hakikaten bu bir ihtiyaç.

Bir de hayvan beslemeyle ilgili. Bilemiyorum, sağlık açısından, veteriner hekim nasıl olsa var, kadroda gördüm. Yani orada da evet, tamam, kuş beslenebiliyorsa kedi de besleyebiliyorsa bence besleyebilmeli. O yönetmelikte yok ama bunlar netice itibarıyla sizin yapabileceğiniz şeyler Bakanlık olarak. Bence bunu da yazmakta yarar var yani yine çiçek siparişini verebilmeliyim ben yani ağaç, bitkiyi aramak istiyor, olmuyor bu. Mesela bazı tutuklular sırf o otun yeşilini görebilmesi açısından, spora çıkarken koparmış ve onunla odasına gitmek istiyor, görevli arkadaşlarımız “Bu otla içeri giremezsin.” diyor. O tür disiplin cezaları verilenler de var. Yani bunu biraz daha insani anlamda eğer düşünersek iyi olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Metiner.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Teşekkür ederim.

Süre uzadı, o yüzden sadece birkaç konuya dikkat çekmek istiyorum. Bir de bir iki sorum olacak bu İmralı cezaeviyle ilgili.

Öncelikle teşekkür ediyorum.

Keşke yeryüzü bir cennet olsa, keşke hiç kimse suç işlemese ama insan gerçeği öyle değil. Hazreti Adem’in çocuklarından biri maalesef katildir. Dolayısıyla, olayın felsefesini burada yapmamızın çok fazladan bir anlamı yok. Tabii ki, insanlık onuruna yakışır, yaraşır mekânlar olması gerekir ama cezaevlerini de cennet gibi tasavvur etmemek lazım. O zaman, suç-ceza ilişkisinde de farklı sorunlar ortaya çıkabilir. Dışarıda suçlunun cezalandırılmasını bekleyen mağdur ailelerin de vicdanını rahatsız etmiş oluruz. Bu dengenin ben giderek iyi korunduğu, kollandığı kanaatindeyim. İçimizde yolu bir şekilde cezaevinde kesişen insanlar vardır yani politik geçmişlerimiz dolayısıyla bir şekilde mutlaka yolu düşmüştür buradakilerin, hatta on yıl öncesinin cezaevleriyle bugünkü cezaevleri arasında çok olağanüstü bir farklılık olduğunu gözlemlemek mümkün. Eksiklikler var tabii ki Sayın Müsteşarımız da değindiler, bu eksikliklerin giderilmesi için elinden gelen çabaları, imkânlar ölçüsünde yaptıklarını da söylediler, kendi adıma çok teşekkür ediyorum. İnsanı duyarlılığınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum.

Mevzuat hazretleri konusunda birtakım düzenlemelerin yapılabileceğini söylemeniz önemli, raporlarımızda da bu var zaten. Bu arada ben her üç raporu da dün gece okudum, çok iyi hazırlanmış raporlar. Burada bir kısım saptamalar var, eleştiriler var, öneriler var, ben bu önerilerin mevzuatların yeniden düzenlenmesi noktasında dikkate alınması gerektiğine inanıyorum. Mesela sakal, bıyık ve

benzeri konularda “alışılmışın dışında” diyor, şimdi, biz mevzuatı çok objektif kriterlere göre düzenlemek zorundayız, aksi takdirde müdür hazretlerinin takdir yetkisine bırakırsak orada Ali kıran baş kesen konumuna girebilirler bu da bizim, sizin de istemediğiniz sonuçlara yol açabilir. Bu konuda da gerekli düzenlemeleri yapmayı düşündüğünüzü söylemeniz bizim açımızdan sevindirici, çok teşekkür ediyorum. Bu raporları hazırlayan arkadaşlara da teşekkür ediyorum. Hem cezaevlerinin şimdiki fotoğrafını sunması bakımından hem de bundan sonra yapılacak olan iyileştirmelerle birlikte nasıl bir cezaevi portresi ortaya çıkmasını bize göstereceği bakımından kendi adıma önemsiyorum.

Şimdi, burada tabii ki Silivri, İmralı cezaevleri de teşrih masasına yatırılmalı. Yani bu konuda da İnsan Hakları Komisyonumuzun değerli üyelerinin bir talebi varsa bunun dikkate alınması gerektiğine inanıyorum. Silivri’ye de ziyaret yapılmalı, İmralı’ya da ziyaret yapılmalı. İmralı zaten bir karakutu, çok ciddi bir karakutu, hâlâ sorunu çözmek isteyenler açısından da mutlaka spesifik olarak teşrih masasına yatırılması gereken bir karakutu. Siz 2002, 2006 yılından itibaren görüşmelerin kayıt altına alındığını söylüyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – 2006’dan itibaren efendim, 6’ncı aydan itibaren infaz hâkimliğinin kararıyla kayıt altına alınıyor.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Size sormak istediğim soru şu yani tarihe not düşmek adına, kayıtlarımıza geçsin diye soruyorum: Tam olarak İmralı hangi tarihte sizin kontrolünüze geçti, bir.

İkincisi: Öcalan’ın yerleştirildiği süreçte, 99’lu yıllarda çok sayıda gelip gidenler oldu. Öcalan orada sorgulandığını söylüyor, hatta Öcalan’ı orada sorgulayanlar kitap bile yazdılar, Silivri tutukluları arasında olan bir isim kitap bile yazdı. Şimdi, sizin kayıtlarınızda eğer 99’dan itibaren buranın kontrolü tamamen sizdeyse oraya gelip giden zevatın kaydı var mı? Orada yapılan görüşmelerin kaydı var mı? Bu, Türkiye Cumhuriyeti devletinin arşivlerinde, Adalet Bakanlığımızın arşivinde var mı, yoksa 2006’dan öncesi sizin için tamamen bir bilinmez mi? Bu sorunun cevabını çok önemsiyorum.

Çok teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Buradaki benim bahsettiğim 2006’dan itibaren tutulan kayıt, avukat görüşmelerinin kaydı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diğerleri tutuluyordu zaten, öyle mi anlaşılıyor?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Nasıl efendim?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani avukatların görüştüğü, avukatların kayıt altına... Diğerleri zaten kayıt altında idi değil mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Diğerleri bizden izin alarak... Öyle bir görüşme yapılmamıştır yani geçmiş tarihi ben bilemiyorum.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – 99’ dan itibaren sizin kontrolünüzde miydi İmralı?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Efendim, şöyle: Orası askerî yasak bölge. Askerlerin kontrolünde, hâlen de askerlerin kontrolünde. Oraya havadan ve karadan belirli mesafelerde yaklaşamazsınız. Onlardan izin olmadan, ada komutanlığından izin olmadan oraya hiçbir gemi yanaşamaz, çıkamaz, yasak bölge, askerî yasak bölge. Aynı zamanda askerî alan var orada, cezaevi kısmı için içindeki cezaevi kısmı bize ait.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Sayın Müsteşar, 2006’ dan önceki süreç sizin için tamamen bilinmez bir süreç mi, onu soruyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – 2006’ dan önce yani müdürlük teşkilatımız var bizim orada, kurulduğundan beri var.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Arşivlerinizde bu bilgiler var mı, gelen giden, Öcalan’ la oturup konuşan?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Gelen giden ziyaretçi ve avukat görüşleri var, ziyaret, onların kaydı hepsi var. Bunun haricinde hangi görüşmeler, kim yaptı, kimin vasıtasıyla yaptırıldı, bizden izin alınmadığı veya bizim kontrolümüz dışında olan görüşmeleri biz bilemeyiz.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Peki, son bir soru, unutmuşum. İkili bir otorite var cezaevinde, ben kendim bizzat şu an bir tutuklunun nakliyle ilgilendiğim için... Genel müdürümüz bizzat talimat verdi, mart sonu itibarıyla İstanbul’ a nakledilmesi konusunda ama nakil işlemlerinin jandarmaya ait olduğu söyleniyor ve jandarmaya sizin talimat veremediğiniz söyleniyor ve dolayısıyla jandarma kendi şartları, programı çerçevesinde ne zaman uygunsa o zaman nakledebileceğini söylüyor. Böyle bir ikili otorite var mı, siz bu ikili otoriteyi ne zaman ortadan kaldırmayı düşünüyorsunuz ya da düşünüyor musunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Cezaevinin dış güvenliği ve nakiller jandarmanın kontrolünde. Sevk kararı çıktığı andan itibaren jandarma kendi güvenlik kuvveti, araç bizim aracımız, şoför bizim şoförümüz ama gerekli güvenliği jandarma yol güvenliği dâhil alıp ve o güzergâha gidecek insanları da bazen toplamak için belirli süreler geçebiliyor eğer o güzergâha araç çıkaramıyorlarsa hemen, cezaeviyle de planlayıp asker sayısını, yol güvenliğini, nerede duracak, nereye gidecek tamamen jandarma kontrolünde.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – O jandarmanın takdiri söz konusu.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Jandarmanın takdiri söz konusu.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – İsterse “Uygun değilim.” der, göndermez, bekletir o da ayrı bir cezaya dönüşür.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Şu var: Duruşma ve hastalık durumları hariç, tabii, bunun derhâl gitmesi lazım, çünkü duruşmaya gidecek, götürülecek. Sizden önce ben bahsetmişim, uçak ve trenle nakilden, jandarmadan bunu almak için 2008'den itibaren çalışma başlatılmış, Meclis komisyonlarına kadar gelmiş, burada, geçen dönemki Meclisimizde kalıp tekrar yenilendi, o kanun taslağını baştan sona yeniledik, Bakanlar Kurulu imzasıyla Büyük Millet Meclisine, yüce Meclise geldi. Bu tamamen dış güvenliği jandarmadan alıp yeni bir birim kuruluyor, cezaevi dış güvenlik şeklinde bize, Genel Müdürlüğümüze bağlı bir birim kuruluyor. Dolayısıyla ikili idare ortadan kalkmış olacak. Yaklaşık 24 bin kişilik bir ek ilave kadroyla jandarmadan bu sistem alınıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Halaçoğlu...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim.

Benim birkaç tane sorum var. Birincisi: Şimdi, bu infaz memurları bildiğim kadarıyla lise mezunu vesaire gibi değişik kesimlerden alınıyor. Siz bir eğitime aldığınızı söylediniz bir proje hâlinde. Peki, bunu, her türlü diğer, sizin de dersler olarak koyduğunuz donanımlara sahip nitelikli infaz memuru yetiştirmek için bir yüksekokul konusunda herhangi bir girişimde bulundunuz mu? Mesela YÖK'te bu konu çok daha sizi rahatlatacak bir konudur diye düşünüyorum. Çünkü kalifiye eleman her zaman için sizi rahatlatır, birincisi bu.

İkincisi: Şimdi, gördüğümüz kadarıyla 2002'de hükümlü ve tutuklu sayısı 59.429, 2012'de de 132.369 yani yüzde 110 bir artış söz konusu olmuş on yıl dönemi içerisinde. Ben gelmeden önce açıklamışsınız zannediyorum, bunların hangi alanlarda tutuklu olduklarını, biz sayısal şey vermişsiniz istatistik zannediyorum. Ben onu görmedim ama sadece benim zaten o istatistiğe yönelik olarak değil... Yani on yılda nüfusun artış hızıyla da kıyaslarsanız çok daha fazla bir hükümlü ve tutuklu artışı görülüyor. Şimdi, bununla bağlantılı olarak, suçun önlenmesine yönelik olarak Millî Eğitim Bakanlığınca, İçişleri Bakanlığınca, Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığınca birtakım girişimleriniz oldu mu? Çünkü önemli olan suçluyu tutukevine aldıktan sonra bununla ilgili rehabilitasyon değil, öncelikle buraya gelmelerini önleyici tedbirlerin alınması çok daha iyidir diye düşünüyorum, doğru olması gereken bir konudur diye düşünüyorum. Bu konuda mesela bir girişimde bulundunuz mu? Belki Millî Eğitim Bakanlığı ile yapılacak görüşmelerde okullarda, eğitim kurumlarında bununla ilgili... Eskiden mesela yurttaşlık bilgisi dersleri gibi şeyler vardı, bunlara benzer birtakım eğitim alanları yaratılabilir ve suçu önleyici en baştan tedbir alınabilir.

Bir başka konu, benim hep kafama takıldı: Ağızda jiletle bulunduğunu, uyuduğunu söylediniz mahkûmların. Şimdi, çok enteresan bir şey ağızda jiletle uyuması.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Saçlarının arasında da olabiliyor.



YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yani, hayır, jilet nasıl giriyor? İşte orada bir önlem almanız lazım. Jiletle kendisinin tıraş olması yerine, bir berber olması gerekiyor. Jilet vermemek gerekir yani adam kollarını da kesebilir biliyorsunuz. Hani doktorun yüzünü kesmesi gibi kendisinin bileklerini de kesebilir, intihar da edebilir. Yani bunun gibi şeyler aslında normalde sokulmaması gerekir. Onun için her tutukevinde muhakkak bir berber sistemi olması lazım ve ona muhakkak gidilmesi lazım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Şimdi, el işi yaptıkları maket salonları var. Geçen mesela büyük bir şehrimizde maket malzemeleri içerisinden silah çıktı, silah parçaları çıktı. Cezaevlerinde bu konu apayrı bir konudur. Yani cezaevi durumunu bilmek gerekiyor, orada yaşamak gerekiyor, yaşamasanız da bilmek gerekiyor, o psikolojiyi tatmak gerekiyor. Geçmiş tarih boyunca da bu böyle olmuş. Lahananın içerisinde silah parçalarını sokanlar olmuş. Geçen ay da maket malzemesine izin veriyoruz, el becerileri için, işte vakit geçirsinler diye, onun içinde silah parçaları çıktı bir cezaevimizde.

Şimdi, bunlar oluyor yani bunların olması şey değil. Biz sadece ufak bir bıçak veriyoruz, meyve bıçağı veriyoruz. Çünkü orada kantinden meyve alıyorlar, sebze alıyorlar, onları yemeleri için ufak bir meyve bıçağı veriyoruz, şu plastik saplı meyve bıçaklarından. Onun haricinde silah nevinden bir şey verilmiyor. Çünkü orada yemek hazır geliyor, kantinde satılan meyveyi vesaire konserveyi alıp yemeleri için, kendi meyvelerini yemeleri için verdiğimiz bir maket meyve bıçağı.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Anladım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Ama jilet de giriyor yani ihtiyacı.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bakın, şunu söyleyeyim ben: Şimdi, bu aramalarda bir çifte sistem meydana getirilebilir. Şimdi, Amerika'ya gitmiş olan arkadaşlarımız bilirler, Amerika'ya girmek cezaevine girmekten çok daha zordur. Yani taramalardan geçersiniz, ayakkabınızı çıkarırsınız, her şeyinizi çıkarırsınız, Amerika'ya girerken sizi iyi bir taramadan geçirirler. Hatta sizi çıplak gösteren ray cihazları da dâhil her şeyden geçirirler Amerika'ya giderseniz. Şimdi, orada o kadar iyi denetim yapılabilirken cezaevlerinde insanlık onurunu kıracak birtakım hadiseler meydana vermeden bu denetimlerin yapılabileceğini düşünüyorum. Dolayısıyla bunun tedbirlerinin alınması zor bir şey de değil, bilinmeyen bir konu da değil aslında ve çok rahatlıkla yapılabilir diye düşünüyorum.

Bir de şunu ifade edeyim, bu size değil tabii ki: Adli tıptan demin bahsedildi, kim nerede olursa olsun, hangi ülkede olursa olsun bu tür objektif olması gereken kurumlarda yöneticiler birinci derecede yakını siyasi olanlardan atanmaz. Dolayısıyla bu gibi şeylere, tabii, ki hassasiyet gösterilmesi gerekir, verilecek kararın objektif olması açısından bu son derece önemlidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yani sorularına yanıt almak istiyorum. Yani bir yüksekokul gibi bir şey...

BAŞKAN – Şimdi, üyelerimizin fikirlerini almak istiyorum. Bakın, 4 tane daha konuşmacı var, üç tane müzakere edeceğimiz rapor var, isterseniz devam edelim, isterseniz ara verelim yani o artık biraz Komisyon üyelerimizin takdirine kalmış bir şey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ara verip sağlıklı konuşursak daha iyi olmaz mı?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bitirelim, bitirelim.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yani şimdi herhâlde yarım saatte biter zannediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) - Raporlarla ilgili eğilim nedir? Yani çok müzakere edeceksek ara verelim.

BAŞKAN – Şimdi, raporlar genellikle aşağı yukarı mutabakatla çıktı yani sizin önerilerinizle dercedildi orada şeye. Yani bence raporlar artık mutabakatla çıktığı için... Raporlarda konuştuk ve ne dense yazdık aşağı yukarı.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Başka ne var?

BAŞKAN – Başka da bir bildirim var sadece başka bir şey yok. Yani isterseniz hızlandırılım o zaman. Hızlandırılım, o zaman bitirelim yarım saat içerisinde.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Sadece iki sorum vardı.

BAŞKAN – Evet, soruların cevabını alalım hemen hızlıca.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Evet, efendim, şimdi, infaz memurlarının eğitimi bizim için önemli. Şu ana kadar 50 küsur bin memuru, 51 bin kişiyi -bizim 37 bin memurumuz var- eğitmişiz ama bu yeterli değil. Dört tane eğitim merkezimiz var, İstanbul, Ankara, Kahramanmaraş ve Erzurum'da, bunların kapasitesi 230-240 kişilik, maalesef yetiştiriyor. Biz bu Dış Güvenlik Kanun Tasarısı'yla birlikte zaten burada hem atış, silah her şey olacak yani bir askerin yapacağı görevi her şeyiyle yapacak, orada ani müdahale birimleri var, her şey var orada, onlar için de eğitim merkezi ihtiyacımız var. Biz bu eğitim merkezlerimizin bir kısmının kapasitesini büyüteceğiz, yeni eğitim merkezi arıyoruz. Aldığımız memurları başlangıçta, en güzeli o, iki yıllık bir yüksekokul veya en az bir yıllık bir polis meslek yüksek okulu gibi eğiterek sisteme dâhil edersek çok daha rahat olur. Ama takdir ederseniz, ben biraz önce maaşları da söyledim, en son tercih cezaevi personeli olmaktır, adliye personeli içerisinde kâtiplik, mübaşirlik olmuyorsa, infaz koruma memurluğu. Bunları da sorgulamamız lazım, bu insanlar hangi kesimden geliyor, kaynak nedir, nasıl bir eğitimle nasıl bir hâle getirebiliriz. Biz bunu artırma peşindeyiz, eğitim merkezlerimizin kapasitesini artırıp ama en güzeli bu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bununla ilgili önerge getirirseniz hiç kimsenin reddedeceğini zannetmiyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – İkincisi: Çok doğru söylediniz Sayın Vekilim, önleyici tedbir... Cezaevlerindeki her insanın, burada bulunanlar dâhil, toplumun her kesiminden alacağı vardır, her kesiminden, ailesinden alacağı vardır, komşularından alacağı vardır, mahalledeki cami imamından alacağı vardır, öğretmeninden alacağı vardır, vardır, bunu çok sıralayabiliriz, toplumun zenginlerinden alacağı vardır, “Keşke buna baksaydık, bu çocuk çalmasaydı.” diye yan komşusu düşünüyorsa bundan alacağı vardır. Onun için bu alacaklar hep geçmiş en son eğitim kısmı cezaevi ve en son bizim elimize kadar gelince en zor ve en son eğitim kısmı oluyor. Bizim bütün çabamız bu insanları rehabilite etmek, cezaevlerindeki amaç ıslah edici olması. Yatırıp çıkarmak değil, biz bunlara elli sene, yüz sene cezaevlerinde bakabiliriz, devletin parası da var, imkânı da var, kudreti de var ama bu çıktığı zaman tekrar cezaevine dönme eğilimi azalmamışsa bizim için hiçbir şey ifade etmez. Ne yapmamız lazım? Eğitim. Bireysel “BİSİS” dediğimiz sistem dâhil olmak üzere üniversitelerle protokollerimiz var, Millî Eğitimle protokollerimiz var. Ben demin atladım, 13 bin kişi ilk kademede okuyor, 10 kişi ilkokul, okuma yazma bilmeyen gelmiş, geçen sene sadece 10 bin kişiye biz okuma yazma öğretmişiz. Bunun vebali başta Millî Eğitimdedir, ilçe millî eğitimindedir, köye bakan ilçe millî eğitimindedir. Bunların okuma masraflarıyla karşılaşmamaları için Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğüyle protokol yaptık, okuyan bütün öğrencilerin harçları ve masrafları Sosyal Hizmetler tarafından karşılanıyor, öğrenci bursları, vesairesi, okul kayıt harçları bunları devlet olarak biz karşıyoruz şu anda. 17 bin kişi açık lisede okuyor sadece. Onun için önemli bir konu, bizim için en önemli konulardan birisi. Sorduklarınız bunlar efendim.

BAŞKAN – Hocam, bir şey demiştiniz ya, yani “Bu artış sebepleri nedir?” diye. Ben de şunu şöyle biraz tahlil ettim: Şimdi, 2002’den sonra böyle görüşülüyor ama sanırım... Rahşan Affı ne zaman çıkmıştı? 2001’de miydi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – 99’da efendim.

BAŞKAN – 99’da çıktı. Ondan sonra Anayasa Mahkemesi kararları biraz daha gecikerek kapsam genişledi. Size bir örnek vereyim bakın. Buraya da geldi, Komisyonumuza da intikal etti bu olay. Antalya’da 96 yılında 7-8 tane turiste –affedersiniz- hem tecavüz etmiş hem öldürmüş bir kişi yüz kırk yedi yıl ceza alıyor. Bu yüz kırk yedi yıl ceza alan kişi Rahşan affından birkaç yıl sonra bundan yararlanarak çıkıyor. Yani ne kadar acayip bir örnek size. Bir tanesi bir defa bu af.

İkincisi, infaz sistemi, hakikaten yüzde 40’ dan benim zaten az bulduğum bir orandır o yüzde 40 meselesi, yüzde 40’ dan yüzde 67’ ye falan çıkmıştır infaz, bu da içeride kalma süresini artırmıştır.

Sakarya hakikaten mafya cennetiymi neredeyse yani kimse dokunamıyordu. Hakikaten mafyayla ilgili çok ciddi bir mücadele başladı ki önemli derecede içeride şu anda bu çetelerle alakalı bir insan şeyi var. Bu suçla mücadele de biraz bunu artırmıştır ama ortalamaya baktığımızda biraz önce de tabloları gördük, bir İngiltere seviyesinde falan, aşağı yukarı aynı görüyoruz. Ben sanki bunlardan sebep gibi geldi bana.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Başkanım, tabii, yalnız benim söylediğim şey şu: Hani yüzde 30, yüzde 40, yüzde 50 bir artış değil, yüzde 110 artış var, dolayısıyla sadece onlara bağlamak yanlış olur, objektif olmak lazım.

BAŞKAN – Cezaevleri boşalmışsa bu artış yüzde 100' ü de geçebilir.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Objektif olmak lazım, şimdi, hırsızlıktan tutun töre cinayetlerine kadar, bilmem neye kadar bunlar daha önceki tarihlerde olmayan şeyler değil ama artış gözlenmişse bir şeylerde... Bunu şunun için söyledim: Hangi konuda, hangi ölçüde bir artış varsa ona göre tedbir alınması açısından söyledim yani eğitim, suçu önleyici tedbirlerin alınması açısından söylemişim.

BAŞKAN – Sayın Oya Eronat...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çok teşekkür ediyorum.

Verdiğiniz bilgiler için teşekkürler.

Bir şey soracağım, Diyarbakır'da Eğitim ve Araştırma Hastanesini gezdim, orada bir mahkûm koğuşu yeni yapılmıştı. Cezaevlerinin bulunduğu her yerde bu tip mahkûm koğuşları var mı? Çünkü mahkûm koğuşu olmazsa mahkûm kelepçeyle ranzaya bağlanıyormuş ama mahkûm koğuşu olursa, tabii, bu daha insani bir şekilde yatışı oluyor, bunu soracaktım, bir.

Çok yüksek duvarlı cezaevleri gördüm, tabii, herhâlde yapım mantalitesi bu, arkasından bir mahkûmun yeşillik götürmek istediğini Mahmut Bey söyledi. Şimdi, bu duvarlar yerine daha farklı bir çözüm, mesela çok yüksek, aşamayacak derecede parmaklıklar, onun etrafını da yeşillendirebilirsek... Cezaevleri tabii ki mahkûmun cezasını çekmesi için ama en büyük amaç da rehabilite etmek yani neticede. Böyle bir sistem geliştirilebilir mi?

Hep infaz koruma memurlarından bahsettik. Ben dün bu üç raporu da okudum. Cezaevleri müdürleriyle ilgili de şikâyetler olduğunu gördüm raporda. Cezaevi müdürleri bir eğitimden geçiyor mu? Yani sırf infaz koruma memurları mı yani bir idarecilik, bir rehberlik, bir rehabilitasyon veya bu tip sınavlardan geçiyorlar mı, psikolojik sınavlardan geçiyorlar mı?

En son memurluk, ceza infaz koruma memurlarının olduğunu siz de söylediniz, raporlarda da bu var, bunların özlük hakları diğer memurlarla aynı mı? Daha erken emeklilikleri veya mesela belli bir süreden sonra başka bir kuruma geçiş yani bunu resmiyete dökerek, zaten başka türlü

geçemiyorlarmış, maaşlar da oldukça düşük görünüyor, büyük sıkıntı içinde olduklarını hepimizi biliyoruz yani birer mahkûm onları da kabul ediyoruz.

Soracağım bunlar, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Abdurrahim Bey, size de söz vereyim isterseniz topluca olsun, hem de geç kalmayalım.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu arada muhalefete bir pozitif ayrımcılık uyguladığınızı da gördük.

BAŞKAN – Evet, üç muhalefete bir iktidara veriyoruz sözü.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Bırakın Başkanı hep siz eleştirmeyin bir defa da biz eleştirelim.

BAŞKAN – O konuda eleştirilerinizi kabul ediyorum, haklısınız.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Sayın Müsteşar Yardımcıma çok kısa birkaç hususu belirtmek istiyorum, süre de uzadı, herkes sıkıldı tabii.

Personelin yüzde 71’inde tükenmişlik sorununa 2 defa değindiniz ben bir insan kaynakları uzmanı olarak bu husus dikkatimi çekti.

Bir de gezdiğimiz cezaevlerinin hemen tamamında psikolog ve sosyal çalışmacı gördük, bu ciddi bir insan kaynağı, eğitilmiş bir insan kaynağı hem personele dönük hem cezaevinde yatan mahkûm ve tutuklulara dönük bu anlamda bir eğitim çalışması olduğunu belirttiniz, sanıyorum 70 bin küsur bir eğitim verilmiş geçen sene. Kendi gözlemim şu: Sanki bu insan kaynağından yeterince istifade edemediğimiz gibi bir izlenimim oldu, ben bir arada odalarına girmiştim psikolog ve sosyal çalışmacı memurlarının Sincan’da, kendileriyle kısa bir sohbet imkânım oldu, sanki bu periyotların biraz daha sıklaştırılmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü cezaevindeki durumu ben şöyle görüyorum: Hazreti Yusuf’un cezaevindeki sisteminin, mantığının insana çok şey öğrettiğini düşünüyorum. Çünkü siz orada izole edilmişsiniz, tamamıyla orada bir alana yoğunlaşmışsınız, orada alacağınız her eğitim, paylaşacağınız her duygu sizin kişiliğinizi, karakterinizi oluşturma noktasında dominant bir etkiye sahip. Mevzuat uygulamalarına değindim, ben sadece başlıkları okuyacağım, herkes çok bekledi. Mevzuatı da yazarlar insanlar, uygulayanlar da insanlar, ben bunu bir Osmaniye Cezaevi’nin kötü örneğinde de gördüm, Sincan Çocuk Cezaevi’nde de gördük, bu ikisi de insan demek ki burada belirleyici faktör insan faktörüdür. Şahsen bir milletvekili olarak Komisyondaki arkadaşlarla beraber Başkanımız hep sorar, girdiğimiz her koşulda her alanda “Kötü muamele, işkence, aşağılama, insan onuruna yakışmayan bir şey var mı?” İstisnasız aldığımız cevaplar “Yok böyle uygulama.” denilmiş. Tabii, bu iftihar edilecek bir durum ama bunun yanında diğer sorunlarının da varlığını hepimiz belirttiniz, değinmemeye gerek yok.

Çok önemseydiğim hususlardan biri şu: Ailelerin oturduğu yerin dışında yapılan nakiller. Sanki burada nakiller tabii ki bir program dâhilinde yapılıyor, biliyorum, inanıyorum, cezaevlerinin doluluk oranı, güvenlik oranı farklı kriterler burada göz önünde bulunduruluyor ama sanki bu konuda biraz daha insani bir odaktan, bir yaklaşımdan olaya yaklaşmamız lazım. Çünkü kimisinin, benim bölgemde bazı ailelerin eğitimi yok, anası hanımı gidecek okuma yazması yok, yanında bir yedek insan bulunması lazım, onu karşılayacak parası yok, otele gidecek böyle dışarıda kalma mantığı, mantalitesi yok, bu ciddi bir sorun. Lütfen, bu son denetimli serbestlikle alakalı da bir anket çalışması –Başkanım da değinmişti- bir bilgilendirme, bir dönüş talebi olabilir mi boşalan kapasite oranlarında? Bu gerçekten güneydoğu açısından, benim ilim açısından bana en çok yansıyan şikâyetlerin başında bu geliyor.

Bir şey daha söyleyeceğim. Şahsi nakil taleplerinin Bakanlıkça ya da Genel Müdürlükçe uygun görülmesini müteakip bu nakille ilgili mahkûmdan herhangi bir ücret talep ediliyor mu? Çünkü o konuda bana intikal etmiş bir yakınma var.

Bir de müsteşarımı eleştireceğim bir şey var. 2 tane mahkûmun nakil talebini takip ediyorum, geri dönüş noktasında bir şikâyetim var, bir itirazım var. Bir de bu taleplerin sanki olabilir talepler olduğunu düşünüyorum, fakat maalesef yedi, sekiz aydır vekâletimin hemen başında takip ettiğim biri var, notu yanında, birazdan da size vereceğim, ilginiz için teşekkür ediyorum.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Böylece mesele daha sıkı halledilecek.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ama bu çok insani, bize de geliyor mesela ailesine yakın bir cezaevine gelmek istiyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Müsteşarım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Tükenmişlik sorunundan bahsetti Sayın Vekilimiz: “Psikologlar, sosyal çalışmacılar onlarla da ilgilenemez mi?” diye. Onlarla da ilgilenmesini biz zaten istiyoruz, geçen senelerde ve bu sene 30-40 bin kişi eğitmiş olacağız, devam ediyoruz. Psikolog ve sosyal çalışmacımız bizim zaten eğitimdeki en temel kullanacağımız insanlar, bunların sayısı yetersiz, öğretmen sayımız yetersiz.

Diğer hususların hepsi kolay hususlar yani beş sene sonra 90 bin kapasite artırmak, cezaevindeki mahkûma, her odaya LSD televizyon almak, güzel cezaevleri yapmak, güzel yemekler vermek, bunların hepsi devlet adına basit işler. Zor olanı çıktığı zaman bu insanların kaç tanesi geri geliyor, kaç tanesi gelmiyor, esas cezaevinin çıktısı bu, iyileştirme, ne kadar başarılıyız, yoksa bina yapmak, personel maaşını artırmak, sayıyı artırmak bunlar en kolay kısmı. İnsan faktörü, müdür faktörü, bahsettiniz, bizim için önemli.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Siz de dönüş oranı nedir yani çıkıp geri gelenler?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Elimizde çok net rakamlar yok, bizim zayıf olduğumuz alanlardan biri de oydu. İstatistik bilgileri bizim için yetersiz, gerçeği yansıtmıyor, suçla mücadele, suçlulukla mücadele etmeniz için ilk yapmanız gereken şey elinizde sağlam ve doğru veriler olması.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Başladınız mı bunu yapmaya?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Tabii, başladık.

Saymazsanız yönetemezsiniz, ayırmazsanız yönetemezsiniz. Adamın sıkıntısını bilmezseniz tedavisini geliştiremezsiniz. Bu bizim eksikliğimiz ama bir yüzde 30 civarı bizim “mükerrer suçluluk” dediğimiz mükerrer, tekrar tekrar cezaevine giren en az yüzde 30, yüzde 35 insan var cezaevlerinde. Bizim hedefimiz bu insanlar bir daha geri gelmesin, suçluluk azalsın.

Niye uzağa yapılıyor nakiller? Yüzde 200’ü geçen, özellikle doğu, güneydoğuda cezaevlerimiz var. Ben sayın vekillerimden böyle nazımın geçtiklerine çok sitem ettiğim olmuştur, şahsi talepler, “Şu şuraya nakil olsun, bu buraya nakil olsun.” bunlar tek. Ama “Ya kardeşim, genel müdür gel bakalım bizim niye cezaevimiz dolu, niye cezaevi yapmıyorsunuz?” Bunu sorgulayın bizden, biz bunun hesabını verelim. “Bu talep niye olmadı, bu talep niye gitmedi?” Bunlar en kolay kısmı.

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Mahmut Bey söyledi ya, vekilin cezaevi istemi çok rahat bir pozisyon, biz olmaması noktasında bir pozisyondayız.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Şimdi, cezaevi doğu, güneydoğuda özellikle...

ABDURRAHİM AKDAĞ (Mardin) – Adı “cezaevci” ye çıkar adamın.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – İkisini birden istesek olmaz mı Sayın Müsteşarım?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – O da olur efendim, hem nakiller...

MEHMET METİNER (Adıyaman) – İkisini birden istiyoruz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI MERMERCİ – Bizim zaten amacımız, baştan söyledik, kişinin ailesinin bulunduğu yerde yatması esas, bunun için elimizde sağlam veriler olmalı. Bu denetimli serbestlik anket çalışması onlar yapılacak inşallah.

Şahsi talepler ücrete tabi. Nakil talepleri mevzuatımıza göre ücrete tabi ama sağlık sebebiyle veya duruşma veya diğer sebeplerle, güvenlik sebebiyle nakiller ücrete tabi değil ama şahsi talepler ücrete tabi. Yoksa insanlar ben burayı beğenmedim başka cezaevi istiyorum, burayı beğenmedim diye on tane cezaevi gezerler. Mutlu olacağı yeri düşünene kadar, bulana kadar gezer. Böyle bir şey yok yani.

Almanya'da hiç nakil yok. Şunu söyleyeyim efendim, örnek olarak: Almanya'da nerede yakalanıp giriyorsa, oradan tahliye oluyor. Ailesi falan yerde, hiç böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Aile kavramı yok; adam hastaneyi gitmiyor ki, hapisaneyeye gitsin!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yalnız bu CD'lerden birer tane alabilirsiniz...

BAŞKAN – Tabii, tabii onları bizlere dağıtırlar. Uzmanlarımız dağıtır onları.

Sayın Ertuğrul Kürkçü ile Sayın Naci Bostancı'ya söz vereceğim.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Ben hiç konuşmadım daha.

BAŞKAN – Buyurun.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Sayın Müsteşar Yardımcımız, değerli heyet hoş geldiniz. Sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Yusuf Halaçoğlu Hocam bahsetti, gerçekten önemli. Adalet Akademisi adı altında bu sizin sevk ettiğiniz kanunla ilgili, yani nakilleri de artık Adalet Bakanlığı yapacaksa, bu adli polis gibi algılanabilir Yani böyle bir yapı oluşturulur. Böylece onların yıpranması da polisler benzetilir ve ceza infaz kurumlarında çalışan infaz memurları da buna dâhil edilebilir, bu haktan yararlandırılabilir. Bu önemli bir çalışma olur.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Tasarıda var onlar efendim.

İLHAN ŞENER (Devamla) – Yoksa da ilave edilsin.

İkinci bir husus; bu insan haklarıyla ilgili 15 bin tane görevlinizin bu yıl içinde eğitileceğini söylediniz. Bunu üniversitelerle mi iş birliği yaparak yapıyorsunuz, yoksa özel sektörden hizmet mi alıyorsunuz? Hangi usulle gerçekleştiriyorsunuz?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Kendi eğitim merkezlerimiz var 4 tane. Orada üniversite hocaları da geliyor. Bizim eğitim kadromuzda YÖK'ten, Yargıtaydan, diğer birimlerden temsilciler var ve akademik kadrodan oluşan bir Eğitim Kurulumuz var. Avrupa Birliği uzmanları da ayrıca gelecek. Bu, bizim şu anda birçok üniversiteyle protokolümüz var. Birçok kamu kurumuyla, meslek kuruluşlarıyla protokollerimiz var. Onlardan hizmet almamız gerekiyor, çünkü biz alacağız. Cezaevindeki insanı eğitmek için toplumun bütün kesimlerinden alacağız siyaset kurumu dâhil.

Onun için protokollerimiz var. Akademik kadromuzu, üniversiteler dâhil olmak üzere, burada Avrupa Birliği uzmanları da gelecektir –arkadaşımız not verdi- ve faydalanabileceğimiz bütün herkesi davet ediyoruz ve sisteme katıyoruz.

İLHAN ŞENER (Devamla) – Şunun için bunu söyledim: Yani özellikle idarecilerle ilgili. Çünkü bir cezaevinin bütün personeli müdüre, sicil amiri olan müdüre bağlıdır. Yani müdürün inisiyatifi, bilgisi olmadan orada çok sıra dışı işler yapılmaz, yapılamaz; yani yapıldığında da



cezasının karşılığını görür. Dolayısıyla özellikle cezaevi müdürlerinin mutlaka ciddi bir eğitime tabi tutulması gerektiğini düşünüyorum. Yani eğer siz bir eğitim yaparsanız insan haklarıyla ilgili bunun birinci önceliği cezaevi müdürleri olmalıdır diye düşünüyorum. Çünkü, o personele bir şekilde yansiyacaktır. Ama işte bir infaz koruma memuruna yaparsanız bu eğitimi, o onunla sınırlı kalır ama cezaevi müdürleri mutlaka daha etkili, sonuç almak bakımından daha etkili olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, ben bir açıklama yapmak istiyorum; bu, baştan yapmam gereken bir açıklamaydı ama geç kaldım, kusura bakmayın.

Şimdi, cezaevlerindeki hak ihlalleri, sizin burada gündeminizi en çok teşkil eden konulardan birisi. Bunu inanarak söylüyorum. Yani ben cezaevlerinde hak ihlali yoktur anlamında da söylemiyorum. Vardır; bizim amacımız, bunları engellemek. Bizim birinci görevimiz bu.

Sessiz kalması, duyulmaması diye bir kavram yok. Mümkün değil bu. Cezaevi müdürü var, şikâyet edilebilecek bir mercii. Bakın, bu kadar hiçbir kamu kurumu denetime tabi olmuyordur.

İki; başında bir savcı var. Silivri’de mesela, 2 tane savcımız var.

Üç; onun başında bir başsavcı var cezaevi idaresinden sorumlu, birinci planda sorumlu.

Dört; bizim cezaevi kontrolörlerimiz var. Her sene denetime giden, A’dan Z’ye, iğneden ipliğe hesap, alımlardan, satımlardan, kantinden bakan cezaevi kontrolörlerimiz var.

Arkasından, iki sene de bir teftişe giden Adalet Bakanlığı müfettişleri var.

Ondan sonra, infaz hâkimliğinin denetimine açıktır. Bütün idari işlemler, infaz hâkimlerinin kararına karşı ağır ceza mahkemesine itiraz hakkı var mahkûmun eğer bir yanlışlık varsa infaz hâkimliğinin kararında.

İnfaz hâkiminin keşif yapma yetkisi yoktu; keşif yapma yetkisi de verildi. Yerinde gidip, olayı görme yetkisi verildi.

Bunun haricinde uluslararası kuruluşlar var SPT gibi ve her an gelip –Bunu uluslar arası sözleşmelerle kabul etmişiz- her an istediği cezaevine gelip, izleyebilir.

Sizin Komisyonunuz var, yüce Komisyonunuz ve her an istediğiniz cezaevine gidip, izleyebilirsiniz.

Avukatlar var. Avukat görüşünde sınırlama yok. Avukat, gece dâhil -Danıştay kararı ile olmak üzere, şu anda Silivri’de gece on ikide, ikide avukat geliyor ziyarete. “Ben avukatım, falan mahkûmla görüşeceğim, falan tutukluyla görüşeceğim.” Diyor. Gece saat ikide bizim memurumuz - Böyle bir sistem olur mu normal devlet dairesinde?- gece ikide avukat geliyor ve biz avukatla tutukluyu görüştürüyoruz. Bunların hepsi bir denetim. Böyle bir şeyin gizli kalması mümkün değil.

İzleme kurullarımız var. Hadi bunu yarı devlet, yarı sivil diye ayıralım, onu da kabul etmeyelim. İzleme kurullarımız var, cezaevi izleme kurullarımız.

Şimdi, diğer insan haklarına ilişkin sivil toplum kuruluşlarına izin veriyoruz ve bunlardan, hepsinden daha önemlisi, mevzuatımızda var. Ben bir mağduriyete uğramışsam, hiç kimse bana gelmiyor, avukatım yok. İzleme kurullarına derdimi anlatamıyorum, hâkime, savcıya, infaz hâkimine dilekçe yazıyorum ret çıkıyor. Böyle bir konumdaysam yapacağım tek şey, resmî kurumlara yazacağım bir faks, telgraf. Hiçbir denetime tabi değil, hiçbir kontrolü yok. Mektup, cezaevi güvenliği açısından kontrole tabi; eğer kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek bir mektupsa idare göndermiyor ama telgrafı, faksı, telefonu hiçbir şekilde idare, resmî makamlara çekilen telgrafı, faksı denetime tabi tutamıyorsunuz, serbest. Faks çekiyor gidiyor.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Mektupların bu şekilde denetlenmesi insani mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – İnsani efendim.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Niye insani?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, 9 bine yakın örgüt mensubu var, 3,500'e yakın mafya var. Bizim memurlarımız zaten tehdit ediliyor her şekilde, adres gösteriliyor.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – İnsani şikâyetlerinin dile getirilmesinde...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Onlar denetime tabi değil.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Onu söyledim.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Kurum güvenliğini tehlikeye düşürüyor, kişi güvenliğini tehlikeye düşürüyorsa o mektuplar yine kendi inisiyatifleriyle değil, İdare ve Gözlem Kurulu var cezaevinde; müdür, ikinci müdür, öğretmen, psikolog, sosyal çalışmacı. Bunlardan oluşan İdare ve Gözlem Kurulu bakar ve der ki: “Bu mektubun gitmesi idareyi veya memurları güvenlik açısından sıkıntıya düşürür.” O zaman o mektup kararla gönderilmez. Bu da yine infaz hâkiminin denetimine tabidir.

Şimdi, bu kadar denetim olan bir kurumda insan hakları ihlalleri olabiliyorsa ve bunu yapabilen insan varsa ki, yine yanlış uygulamalar var, ben bunu savunmuyorum, vardır ve işimiz bunu engellemek.

MEHMET METİNER (Adıyaman) – Vallahi toplumun gözü önünde olabiliyorsa o tür yerlerde haydi haydi olur.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Zaten demin ki söylediğimiz, hani siz eğer kalifiye eleman yetiştirip, infaz memurlarını kalifiye olarak almazsanız, insan haklarını bilen, işte psikolojiyi

bilen insanları yetiştirir de oradan istihdam ederseniz, o zaman bu problemlerle karşılaşmaz. Yani en iyi kanun bile insan eliyle uygulanıyor.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Olmaması mümkün değil, bu hak ihlalinin duyulmama şansı yok.

BAŞKAN – Evet, Mahmut Bey, bir kişiye söz verdim ve artık toparlayacağız bu konuyu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, şimdi mesele, telefon dinlemeleri, şu anda cezaevinde haftada yanılmıyorsam belli bir süre itibarıyla ailesiyle konuşuyor. Tutuklu veya hükümlünün ailesiyle görüşmelerini cezaevi idaresi dinliyor güvenlik açısından.

Peki, cezaevi idaresi içerideki tutuklu veya hükümlünün eşiyle, ailesiyle konuşması şu anda İnternette dolaşıyor. Bunun sorumlusu kim? Bu idare... Kim veriyor bunu?

Örnek vereyim ben...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Efendim, aile kayda alıyorsa bunu nasıl engelleyeceksiniz?

MAHMUT TANAL (Devamlı) – Aile nasıl kayda alsın beyefendi görüntüyü, telefonu? Nasıl olur? Bu mümkün mü? Cezaevi idaresi... Yani siz eşinizle ilgili veya ben eşimle ilgili, sevgilimle ilgili içerideki bir görüşmeyi, aleyhime olan bir şeyi İnternet'e düşürür müyüm? İnsanın doğasına uygun mu bu? Şu anda bu dolaşıyor. Ne olur? Yani bu bir.

İkincisi "Gizli kalmaz" dediniz. Bu kadar kurulları saydınız. Benim elimde Tarsus'un. Evet, bu tabii, isim vererek söylemek ne derece doğru olur ama Pozantı'yla ilgili inceleme kurulunun burada raporu var, Osmaniye ile ilgili var. Ee, bunlar basında yansıyan olayların hiçbirisi burada raporlarında yazmamış ki. Yani bu anlamda evet gizli kalan çok şey kalıyor. Tabii, suçlu ne kadar kaçarsa kaçsın sonuçta bir iz bırakıyor ve sonra da ortaya çıkıyor ama...

BAŞKAN – Bu kurullar çıkardı yani o şeyi...

MAHMUT TANAL (Devamlı) – Yani var sıkıntı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, son olarak Ertuğrul Bey ile Naci Bey'e söz vereceğim.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Teşekkür ederim.

Çok kısa konuşmak istiyorum ama aslında yetkilinin konuşması benim konuşmamı kolaylaştırdı.

Şimdi, bizim Komisyon olarak yaptığımız incelemelerin büyük çoğunluğu onun istisna olarak söylediği şeylerin birer kural olduğunu bize gösteriyor. Cezaevlerinin durumu çok kötü ve cezaevlerinde hak ihlalleri esas ilke hâline gelmiş durumda.

Mesela, Osmaniye ile bu kadar çok, hem CHP Grubu gitti hem ben gittim hem bizim Komisyonumuz gitti ve nihayet bir standart sağlandı. Fakat bunlar tamamen bununla özdeş şikâyetler

şimdi Şakran cezaevinden geliyor, Kürkçüler'den geliyor, her yerden geliyor. Yani bu şey gibi bu çizgi filmler var tokmağı buradan koyuyorsun öbür taraftan kafasını çıkartan köstebek gibi bu hak ihlalleri hikâyesi cezaevlerini kuşatmış durumda.

Ben şöyle bir çare olabilir diye düşünüyorum: Hepimizin kabul ettiği ve gördüğü Osmaniye'de ki, önceki durum ve şimdiki durum. Şimdiki durum standart kabul edilerek, Osmaniye standardı denilerek, bunun bütün cezaevlerine tebliğ edilmesi. Neler yapılacağı değil sadece neler yapılmayacağına dair bir yönergeyle bu cezaevlerine hiç değilse aykırı düşüklerinde bunu uygulayanların bir şeyle, bir uygulamayla, bir yaptırımla karşı karşıya kalacaklarına dair bir çizgi çizilmesi lazım: Çünkü sizin söylediğiniz kurumların hepsi Osmaniye'de vardı. Hepsi birbirini kolladığı için hiçbir şikâyet ne bize ulaşıyordu ne de biz gittiğimizde, işte valiyle, savcıyla konuştuğumuzda "Cezaevimiz güllük gülistanlıktır. Siz şikâyetler kimden geliyor ona bir bakın." falan diye bize ayar vermeye çalıştılar. Ee, gittik baktık, herkesten geliyor bu şikâyet.

Şimdi ben o nedenle beni ve buradakileri, yani ben Malik Bey'in isyanını da o açıdan anlıyorum; yani hani acı çeken acı konuşur. O demek ki, daha çok acı çekiyor, biz kaşarlanmış belki, öyleyiz. O yüzden de o kadar yüksek sesle haykırmıyoruz ama hakikaten bu durum böyle.

BAŞKAN – Malik Bey burada yok ama bu biraz meslek hastalığı hâline geldi. Çünkü bence Komisyon üyelerimizi biraz değiştirmemiz lazım, orada bir çöküntü yaşıyoruz nasıl personel bir çöküntü yaşıyorsa...

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Devamla) – Neyse, Malik Bey'in gıyabında... Yani ben bu şey yapılsa bile üslup tartışılabilir anlıyoruz. Çünkü hepimiz aynı şeyi görüyoruz. O yüzden ben bizi tatmin etmediğini, bu açıklamaların, yani şöyle bu savunuculuk içinde olmamak lazım. Durum kötü. Biz size raporumuzu verelim: Kurumlarınız kötü, kötü yönetiliyor, kötü muamele görüyor insanlar ve sonuçta burada ne diyelim, beklenen sonuçların hiç birisi doğmuyor. İyi olanları zaten iyidir diye söylüyoruz. Fakat bu yeni uygulamaların hiç birisi fiziki şartların dışında anlamlı sonuç vermiyor ve bu yakarışları, haykırışları sona erdirecek şey, tekrar ediyorum, neler yapılmayacağına dair bir yönergenin yarından tezi yok gitmesi lazım ve dikkatinizi burada herkesin önünde çekiyorum. İnanıyorum ki, öyledir. Çünkü hep öyle gittik Osmaniye'ye. Ben de içimden dedim ki, umarım yalancı çıkarım diye, fakat daha çoğu çıktı cezaevinden.

O yüzden Osmaniye'ye şimdi getirilmiş bulunan uygulamanın Şakran'a, Kürkçüler'e, Antalya'ya, Tekirdağ F tipine, buralar yakınmaların en yüksek geldiği yerlerdir. Buralara aynı uygulamanın taşınmasını rica ediyorum herkesin önünde başka da bir şey yapamıyorum.

Takip edin diyorsunuz. Ee, biz bu şartlar altında bence bu Komisyon üyeleri ve milletvekilleri Türkiye'nin bütün cezaevlerini dolaşmak zorundalar. Çünkü hakikaten artık biz yetkililerin "Sorun yoktur." sözüne inanmıyoruz. Çünkü Pozantı cezaevine olaylar patlak verdikten sonra gittim. Cezaevi

savcısı ve iki müdürle konuştum. Onların anlattıklarına göre ya hiçbir şey yok, endişe etmeyin idi. Cezaevini ortadan kaldırdınız, öbür tarafa taşıdınız. Yani sonuçta, yetkililerin “Bir şey yoktur” demesi, bir şey olmadığı anlamına gelmiyor. Sizden bu konuda eylem bekliyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Naci Bey’ e vereceğim sözü ama ondan önce...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bir şey söyleyebilir miyim çok kısa?

BAŞKAN – Bir dakika Oya Hanım, Başkan konuşuyor şimdi. Başkanın her zaman araya girme hakkı var.

Şöyle söyleyeyim, ben de katılıyorum Sayın Kürkcü’ ye. Hakem seminerleri vardır. Bakın, hangi hareket penaltı yapar? Hangi hareketi ceza sahasında yaparsanız şey yapar? Yani bunun gibi müdür seminerleri yapılması lazım. Yani hangilerini yapmamanız gerekir. Yapmamız gerekenler çok önemli, yapmamamız gerekenleri...

Bir de cezaevi savcılarımızın da niteliğini bir defa daha elden geçirelim. Yani yüzde 50’ si çok iyi, yani iyilerini de gördüm ama bir kısmı sanki meslekte biraz geride kalmış arkadaşlarımız orada değerlendirilmiş gibi gördüm. Oysa başsavcımızdan sonra en nitelikli kişinin o olması gerekir. Yani bir ilde başsavcımız birinci olması lazım, ikincisinin mutlaka cezaevi savcımız olması gerekir.

Oya Hanım, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Benim muhalefetteki arkadaşlardan bir ricam olacak bu Pozantı cezaeviyle ilgili özellikle tecavüz konularını uluorta her yerde, basında konuşmayalım. Bu hak ihlalleri varsa bir araya gelinsin, gerekli araştırmalar yapılsın.

Şimdi, orada normal çocukları kalan insanlar o çocuklarının lekeleneyeceği, hani tamam mağdurdur ama bir de bizim ülkemizin gerçekleri var. Bu çocuklar bir müddet sonra halkın arasında yaşayacak. Çocuğu Pozantı cezaevinde kalan aileler sıkıntıya düşüyor. Yani bu tipi söylemler hani şüyyu vukuundan beterdir derler ya öyle bir olay meydana getiriyor. Böyle bir sıkıntıya lütfen bu hassasiyeti gösterelim.

BAŞKAN – Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bu tür ortak insani meselelere ilişkin çalışmaları yürütürken savunma ya da saldırı atmosferinin dışında bu işin bir “cooperation” olduğunu hep hatırlamak lazım. Kendimizi savunmak da aslında tehlikeli bir durumdur, aşkın bir eleştiri duygusuyla davranmak da bu problemi ortak bir şekilde çözmek için gerekli olan iş birliğini tahrip edici bir iklim oluşturuyor. Burada gördüğüm kadarıyla bu “cooperation”u önemli ölçüde sağlamış gibi gözüküyoruz.

Fakat bir iki probleme dikkat çekmek istiyorum: Bunlardan birincisi, derler ki, öğretimi en güç sınıf öğretmenlerdir. Çünkü onlar, zaten her şeyi biliyorlardır, onlara öğretemezsiniz. Bir meslek hastalığı vardır; insanlar kendi ilişkili oldukları alanlara ilişkin dışarıdan birileri konuştuğunda

hariçten gazel okuma gibi görürler. Dolayısıyla her şeyi kendilerinin en iyi bildiği, en iyi şekilde takdim ettikleri, takdir ettikleri duygusuyla davranırlar; oysa bir Çinli bilgenin dediği gibi “İnsan kendi bataklığının bilgisinin de eseri olabilir.” İçinde yaşadığı şartların getirdiği bir yanılsamayla olup bitenlere bakabilir. Öğretmenler için söz konusu olan bizatihi hapisane sürecinde, hapisane mekanizmasında, sisteminde çok çeşitli makamlarda ve yerlerde görev almış insanlar için de söz konusu olabilir. Esasen dışarıdan bir bakışın bazen hariçten gazel okuma gibi bir niteliği de olabilir, bazen çok insani, çok temel bir meslek hastalığına dönüşmüş yanılsamalar için iyileştirici bir rolü de olabilir. O yüzden bu “cooperation” meselesi çok önemli.

Sizin takdiminizde iki husus dikkatimi çekti: Birincisi, birkaç defa “Bizim mahkûmlarımız” ifadesini kullandınız. “Bizim mahkûmlarımız” ifadesi, iyelik eki, mülkiyet edinme iki tür anlam çağrıştırıyor aslında. Arkadaki zihin dünyası bakımından ifade etmek için söylüyorum. Bunlardan birincisi, çok insani, şefkat ve merhamet dolu bir yakınlık duygusunu hatırlatıyor. Bu, olumlu hatırlama biçimi.

Bir diğeri de, aile içi ilişkilerindeki patronaj durumunu hatırlatıyor. Modernleşme mevzuları tartışılırken esasen aile hayatıyla pazar arasındaki ilişkilerin nasıl değiştiği, pazar dediğimiz kamusal hayatın referanslarının farklı olduğu özellikle vurgulanır. İnsanlar kamusal hayatı aile içi ilişkiler çerçevesinde yürütemezler. Onun referanslarıyla kamusal hayata bakacak olurlarsa işleri yürütmeleri mümkün olmaz. Çünkü ikisi farklı değerlere sahiptir. Bu söz aslında bu bizim, biz iyelik eki üzerinden bir aile duygusu uyandırma sözü sadece buraya ait değil, bazen üniversitelerde rektörler çıkar böyle konuşur, dekanlar konuşur “Biz bir aileyiz” vesaire diye. Bir yakınlık duygusu tesis etmeye çalışırlar ama bu sözün aynı zamanda kamusal hayata ilişkin o kurumdaki genel, nesnel referansları esnetme, keyfi bir şekilde lehte ve aleyhte yorumlama unsuru da taşıdığı ıskalanır. Bu bakımdan, bu “Bizim mahkûmlarımız” meselesinin arka planındaki zihniyete ilişkin sadece dikkatinizi çekmek istiyorum bu kısa ifadem çerçevesinde ve bu alanda inanılmaz bir literatür olduğunu da hatırlatmak istiyorum.

Bir de hapisanelere ilişkin o tanıtım filmi başlarken tok sesli adamla ve arkadaki müzikle birlikte bu tanıtım filmlerine has bir iklim oluşturuldu. Kurumlar kendilerini çok ideal bir şekilde takdim ederler. Hangi kuruma giderseniz gidin o kadar mükemmel bir şekilde anlatılır ki, oradaki hatalar, kusurlar, bunların hepsi estetize edilmiş, tıpkı kimi sanatçıların ışık, makyaj, vesaire görüntüsü altında kendilerini mükemmel bir imajla sunmaları gibi kurumlar da kendi öz kimliklerini bu şekilde takdim etme lüzumunu hissederler. Bunu bütün kurumlar yapar. Dolayısıyla sizin de böyle bir film hazırlamış olmanızı anlıyorum.

Askeriyede iki tür teftişten bahsedilir; haberli teftiş, habersiz teftiş. Bu film bana haberli teftiş çerçevesinde ve özel çalışmayla hapisanelere ilişkin bir film gibi görüldü. Bir de habersiz bir şekilde

hapishanelere gidilse ve bir film yapılırsa, zannediyorum siz de takdir edecekseniz, buradaki filmde daha farklı bir gerçeklik çıkabilir.

Mesele şu aslında: Bu tür ideal imaj çalışmaları kurumun kendi hatalarını ve kusurlarını görmesi bakımından da yanlış algıyı destekleyici mahiyette bir işlev görebilir; buna da dikkat çekmek istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Evet, böylece ikinci maddemizi bitirdik. Ben katkı veren değerli üyelerimize teşekkür ediyorum ve bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEFA MERMERCİ – Biz çıkabilir miyiz?

BAŞKAN – Şimdi, diğer şeyi de izleyebilirsiniz isterseniz. Raporların görüşmesine geçeceğiz ama gelmişken kalın artık burada.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Cezaevi Alt Komisyonumuzun üç adet raporu görüşeceğiz.

Ertuğrul Bey, gündeme geçmeden önce siz bir şey söyleyecektiniz, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (Mersin) – Hepiniz belki gazetelerden okuyorsunuz. Şu an cezaevlerinde 2 bine yakın insanın siyasi taleplerini, açlık grevinde olduğunu biliyor olmalısınız. Bunlar dönüşümlü ve süresiz; yani işte 20 kişi başlıyor, bırakıyor, sonra başka 20 kişi devam ediyor. Bu şekilde ve bunların hedefinde de Öcalan'ın işte karşı karşıya kaldığı tecrit ve benzeri konular var.

Şimdi, ben demin o maksatla sordum, yani anlamak istedim “Bizim yetki alanımızda mı?” diye. Madem öyle ise, yani Adalet Bakanlığının kontrolündeki bir cezaevi ise burayı da diğer cezaevleri gibi incelemeye gitmemizi teklif ediyorum. Gidelim, şartları görelim ve biz de Komisyon olarak ya ortak kanaatimizi ya da parçalı kanaatimizi burayla ilgili açıklayalım. Buna göre de insanlar bu şeylerinden, taleplerinden vazgeçsinler veya belki de daha güçle sürdürsünler biz oraya karışmayız. Ama nesnel olarak buraya bakan bir göz burada ne olup bittiğini ve burada yaşayan kişilerin neye maruz olduğunu Türkiye’de bu bakımdan en çok söz söylemeye hakkı olan kurum vasıtasıyla söylesin.

Şimdi biz bunu söylemediğimiz koşullarda şunlar da oluyor bunu hepimiz biliyorsunuz: Aslında uluslar arası kuruluşların, SPT'nin buraya ya da Avrupa Konseyinin ve bağlı kuruluşların gelip zaman zaman kontrol etme, bakma, kimi şikâyetleri gözleme imkânı var. Uluslararası kuruluşlara tanınmış olan bu hakkın bizden esirgenmesi veya bizim kendi kendimize esirgememiz de bence bir çelişki oluşturur. Bu mülahazayı da göz önünde tutarak en kısa zamanda buna gündemimizde yer verelim diyorum. Eğer bugün olmazsa bu konuda bir sonraki toplantımızda ya da Cezaevleri İnceleme Komisyonunun toplantısında bu konuyu görüşüp, karara bağlamayı öneriyorum.

Önerim bundan ibarettir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Kürkçü.

Şimdi, değerli arkadaşlar, üç ayrı rapor var ama cezaevi sayısı farklı. Ben üçünü de aynı anda müzakere edelim, oylamasını tek tek yapalım diye öneriyorum.

Sanırım Mahmut Bey ilk önce söz aldı.

Bir saniye... Murat Bey bir sunum yapsın. Sizin yine sözünüz baki, Murat Bey bir sunum yapsın.

Buyurun.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Değerli arkadaşlar, gerçekten bugün çok önemli bir müzakere yapıldı.

Sayın Müsteşarımız da gerekli bilgileri verdi. Tabii, burada 2002 ile kıyaslanmayacak kadar cezaevlerinde iyileştirme var ama bu yeterli mi? Elbette değil. Burada en önemli yönü de eğitimle bunu başarmamız gerekir diye düşünüyorum ben.

Burada işte, cezaevlerine gidilmediği yönünde söylemler var. Biz Silivri'ye de gittik, Tekirdağ'ına da gittik, Bandırma'ya, Diyarbakır'a, bunların hepsine gidildi ve bunların hepsinin raporları verildi. Bu raporları da Bakanlık gerekli çalışmaları yaptı. Bazı iyileştirmeler de yapıldı.

Mesela, ben burada Sayın Tanal'a teşekkür ediyorum. Gerçekten gündeme getirdiği konular, su, kantin meselesi, kalorifer meselesi, çiçek, ee işte bakımı yönünde, insana özgü davranışların olması yönündeydi ama geçmişte veyahut da diğer kıyaslandığı zaman gerçekten kötü muamele, işkence ve onur kırıcı davranışların daha fazla olduğu yönündeydi. Bunların hepsini biz maziye gömdük ve olması gereken de bu ve ben burada aynı zamanda Parlamentolar Arası Türk Grubu üyesiyim. Yurt dışından bir bayan geldi, İngiltere'den. Bana dedi ki: "Hasankeyf'te 100 bin insan evsiz barsız; siz bunları inceliyor musunuz?" Şimdi, Hasankeyf'in 100 bin olmadığını biliyorum, 10 bin civarında ve hemen kaymakamı aradım, sordum. 1990 yıllarında gelmişler, orada bir rapor tutmuşlar ve hâlâ Türkiye'nin öyle olduğunu zannetmişler. Hasankeyf'le ilgili ve yapılan evlerin evsiz barsız kalmadığını ve artık onlar gelip de bize hesap soramayacak noktaya geldiler. Bizler de yurt dışına gidip bu incelemeleri yapıyoruz. Aslında ben Sayın Başkana da bu İnsan Hakları Komisyonu, Cezaevi İnceleme Komisyonu olarak da tekrar bu yurt dışına gidip hem Avrupa'da hem işte doğu tarafında olabilir veyahut da bugün Suriye'de olabilir, oraları incelemekte fayda olduğunu ben düşünüyorum.

Şimdi, burada Kürtçe tercüme kadar eğer gelindiyse iyi bir nokta. Çünkü Kürtçe ana dilde konuşma bile yasaktı telefonlarda. İşte, TRT Şeş'in açılması fayda sağladı ve yine hastanelerin kurulması fayda sağladı ama bunlarda, elbette ki arkadaşlarımızın arzu ettiği şekilde yapılması gereken iyileştirmelerin de mutlaka yapılması gerekir.

Şimdi burada eğer teker teker... Genel anlamda çok konuşulacak şey var ama herhâlde özet olarak raporlara girersek ben şöyle bahsedeyim: Şimdi, (a) şıkkındaki Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri



Komutanlığını incelediğimizde gerçekten orası da askerî cezaevi. Geçmiş dönemlerde askerî cezaevleri de incelenmiyordu, şu anda askerî cezaevleri de inceleniyor ve gerek orada da iyileştirmelerin olduğunu gördük. Mesela, orada daha önce kamera sistemiyle koşullara varana kadar izleme yapılıyordu. Şu anda, geçenlerde ben Antep'teydim, Tugay Komutanıyla karşılaştık ve tamamen kaldırdıklarını -zaten bize de gelen bilgiler içerisindeydi- ve diğer cezaevlerinde de olmadığını yönünde... Mesela, şu anda Kıbrıs'ta da değil. Ancak burada Kıbrıs'la ilgili şunu söyleyebilirim: Cezaevinin dışında bu disiplin koşulları var. Disiplin koşullarında da kaldırılacağı yönünde bir çalışma var, şu andaki Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığının. Eğer o disiplin koşullarındaki sistem de kaldırılırsa askerî cezaevlerinde iyileştirme olacağı kanaati taşıyorum.

Yalnız bir diğer sıkıntı da var. 1970'lerde Türkiye'den Kıbrıs'a gidenlerle, işte 1974 sonrasında Kıbrıs'a gidenler arasında bir uyumsuzluk olduğunu bize dile getirdiler. Orada cezaevlerinde değil, kamu kurum, kuruluşlarında, hastanelerde, postanelerde bu ayrımcılığın yapıldığı yönünde... İnsan hakları incelemesi yapılacaksa gelip bu yönden inceleme yapılması yönünde bize talepleri oldu, aslında onu da bir değerlendirmekte fayda var. Çünkü orada hastaneye gidip altı ay, yedi ay röntgenin çekilmediği yönünde bize söylemler geldi. Bunun da tartışılması gerektiğini düşünüyorum çünkü orada yüz bine yakın insanımız, işte 1974'ten sonra gidip orada entegre olan, entegrasyonu sağlayıp ama bir türlü kaynaşamayan, böyle bir sıkıntı var. O da hangi yöntemlerle aşılabilir, o çalışmanın yapılması kanaatini taşıyorum.

2'nci madde, Osmaniye... Osmaniye'yle ilgili epey konuşma yapıldı, kamuoyunda tartışıldı. Burada en çok işte -affedersiniz- makat araması yönündeydi. Doğrusu biz bunu kabul edilmez bulmadık, zaten raporumuza da koyduk. Bunda mevzuatın zorlandığı yönünde kanaatlerimiz var. İdarenin... İşte Sayın Müsteşar ve daire başkanlarımızla bu konuyu da görüştük. Herkese uygulanacak diye bir kanaat yok burada. Yani orada kişiye tabii özgü de olmasın ama genel anlamda da orada idarenin inisiyatifi veyahut da mevzuata da uygun olarak aramaların yapılması gerekir. İlla herkes aranacak ve hatta, işte oradaki hükümlü ve tutuklunun ziyaretçilerinin ve yakınlarının aranacağı yönündeki... Bu, kabul edilmez, bunu hiçbirimiz de tasvip etmiyoruz Sayın Müsteşarım.

Diğer boyutu da buradaki günlük tıraş. Bu da yine mevzuata aykırı. Yani oradaki iradenin, artık Sayın Kürkcü'nün söylediği gibi, belki şu ana kadar birçok gezdiğimiz cezaevlerinde iyileştirme varken, bu dönemde gelip de Osmaniye'de bunun patlak vermesini doğrusu biz de yadırgadık. Zaten raporumuzda, benim özellikle bizim burada arzu etmemiz, bu raporlarımızın takip edilmesi gerekir. Evet, biz milletvekilleri olarak millet adına burada hizmet yapıyoruz, çalışıyoruz. Hükûmet ve Bakanlık da ve Bakanlık bürokratlarımız da millet adına orada çalışıyorlar. Ama en iyisini bulmak, insan haklarına uygun, hukukun üstünlüğüne uygun, devlete gelmiş oradaki mahkûmların insanca yaşayabileceği şartların oluşmasını sağlamamız gerekir diye düşünüyorum.

Bir de yine cezaevlerinde, oradaki işte koşullar arasında gidiş gelişlerde askerî bir sistemle ve koşullarda sayımın askerî bir usulle yapılması da bir anlam taşımıyor. Yani orada güvenlik nedeniyle... Maalesef, bazen öyle idareden kaynaklanan sıkıntılar olmuş, bizim bunları dile getirmemiz gerekir ve bunları da önleyici tedbirler alınması gerekir diye düşünüyorum.

Diğer bir boyutu da biz tabii ki komisyon olarak orada cezaevlerine giriyoruz, tamamen herhangi bir koşula. Yani burada ne idareye... Komisyon üyesi arkadaşlarımızın o anda vereceği bir kararla incelemeleri yapıyoruz. Bu incelemeler de işte bugünkü yola, iyi bir noktaya getiriyor, bizi de rahatlatıyor. Biz istiyoruz ki gerçekten hiçbir insan hakkı ihlali olmasın, yapılmasın yani herkes burada eşit muamele görsün. Suçu ne olursa olsun yani buradaki kimliği ne olursa olsun, düşüncesi ne olursa olsun insanca yaşanabilecek şartların oluşması gerekir. Bu yalnız cezaevi idaresinin değil, oradaki mülki idarelerimizin de oradaki işte başsavcılığımızın da yani herkesin buna riayet etmesi gerektiği kanaatini taşıyoruz.

Diğer üçüncü cezaevi de Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu. Burada doğrusu ben tebrik ediyorum yani elbette ki katılmayanlar olabilir. Hepimiz beraber gittik, gördük. Arzu ettiğimiz bir sistem kurulmuş orada. Nedir? Ortak koşullar alanları var. Yatacakları zaman işte çocuklar kendi odalarına gidiyorlar. Orada –affedersiniz- tuvalet var, banyosu var, masası var ve o çocuklar orada geceyi geçirdikten sonra, tekrar insanlar orada bir de grup liderliği kurulmuş. Bu grup liderliğinde çocuklar, sanki bir ev ortamı oluşturuluyor havası oluşturulmuş. Bunun yapılması gerekir kanaatindeyim.

BAŞKAN – Başarılı bir proje, evet.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Yalnız benim burada bir teklifim olacak: Bu teklifim, buradaki grup liderliğinin oradaki ceza infaz kurumunun gardiyanlarıyla değil de Sayın Müsteşarım, orada eğitici elemanlarla yapılması kanaatindeyim. En az öğretmen, pedagoji formasyonu olan eğitimcilerle bu yapılabilir mi, bir proje eklenebilir mi? Yani buradaki işte 9 kişilik koşullarda bu grup lideri eğer bir öğretmen olursa, işte oradaki çalışmalarda hem bir okul havasını vermek suretiyle, rehabilite edip eğitimi vermek suretiyle topluma kazandırabilir miyiz diye ben düşünüyorum.

Orada şunu gördük, yalnız çocukların bir şikâyeti oldu: Biz ailemizden uzağız. İşte, nereden geldik, Pozantı'dan geldik. Pozantı'yla şey arası kıyaslanmayacak derecede burada bir iyileşmenin olduğu söylenmiş. Bu, tabii, bence yeterli mi? Elbette ki biz buradaki eğitimin kalitesini artırarak bunu bütün çocuklarımıza uygulamamız gerekir diye düşünüyorum. Benim ilk etapta vereceğim bilgiler bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Şimdi, tabii, ben ilk önce hazırlanan bu raporların formasyonu anlamında bir şeyler söylemek istiyorum.

Bir, tabii ben bunu Sayın Müsteşar Yardımcısına sordum ama ondan cevap alamadım, raporlarda da yok. Bu cezaevinde yapılan binalar ihale koşullarına uygun yapılmış mı yapılmamış mı, bilgi verilmedi. Özellikle soruyu sordum, basa basa, raporlarda bu bilgiler yok. Yani bu ihaleler yapılmış ancak ihaleye uygun cezaevi yapılmış mı? İhale sözleşmesine, şartnameye uygun teslim edilmiş mi?

BAŞKAN – Mahmut Bey, özür dilerim ama sanki bu biraz KİT Komisyonunun alanına giriyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama olur mu? Yani ama ihaleyi yapan... Efendim, siz bize teslim ettiniz ama bu ihale sözleşmesine uygun değil. Yani o koşullar tutuklu veya hükümlüyü hasta ediyor mu? Bu açıdan raporlarda da ben bunu göremedim. Özellikle sordum, sonra da bu cevabı alamadım. Bundan sonraki raporlarda eğer arkadaşlarımız buna değinebilirlerse mutlu olurum.

İki, ziyaret günleri yazılı yani arkadaşlarımızın, komisyon üyesi arkadaşlarımızın cezaevlerini ziyaret ettiği günler yazılı ancak saat kaçta başladı, kaçta bitti yazılı değil. Bu ne olur? Dışarıda, ilk görüşte kişiye en azından bir güven vermesi açısından... Yani bu kadar uzun bir süre verilmesinde yarar var, teknik anlamda.

Yani, ne olur alınganlık göstermeyin arkadaşlar.

BAŞKAN – Yok, yok. Bunlar önemli uyarılar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Üç, kapasite yazılmamış. Yani gittik (A) cezaevine. (A) cezaevinin kapasitesi ne kadar, mevcut ne kadar var?

BAŞKAN – Genellikle yazılır onlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok. Bilemiyorum yani belki ben gözden kaçırdıysam özür dilerim.

BAŞKAN – Mesela biz baktık. Kurumun barındırma kapasitesi 46 kişi demişler, işte 16 kişi kalıyormuş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hasta, hükümlü ve tutuklulara ilişkin koşullar var mıdır, yok mudur, o da kapalı, o da yazılı değil. Tutanaklarda eğer yazabilirsek iyi olur, en azından kontrol etme açısından.

İlaçe denilmiş, genel ifade kullanılmış. Yani çıkan yemek, Sayın Müsteşar Yardımcımız, evet 4 TL, kaliteli vesaire bahsediliyordu ancak bizim... Ben yatılı bölgeden geliyorum arkadaşlar, on bir yılım benim yatılı bölge, nohut ve makarnayla beslendik. Ancak bizim bir haftalık yemek programımız olurdu. Burada da haftalık yemek programı şeklinde eğer arkadaşlarımız raporlarına...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Bunlar raporlara daha önce konuldu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilemiyorum. Yani benim tespitlerim açısından. Kusura bakma, eğer yanlış bir şey de söylersen.

Ziyaretçiler ile görüşme, orada bilemiyorum, o olaylar yok. Yani ziyaretçilerle görüşmeler de yazılı değil, keşke onlar da yazılı olsa veya görüşüldü mü görüşülmedi mi bilmiyorum. Ben hiçbir arkadaşımın o konuda şeyini almak istemem yani oradaki eksiklikleri bilebilme açısından.

Bayan ziyaretçi yani kadın ziyaretçilerle ilgili, üst aramayla ilgili sıkıntılar var mı yok mu, onlarla ilgili bir şeyler de ben bulamadım.

Yine iş arama, yasal anlamda sordum Müsteşar Yardımcısına ancak onunla ilgili raporlarda bir açıklama bulamadım.

Su kesintileriyle ilgili bazılarında var, bazılarında yok, sıcak su anlamında. Yani bunlar birer sıkıntı.

Bir de yine gelen bir husus, tabii hem şikâyet babında geldi, onunla ilgili de açıklama yok. Görüşmeler yapılırken, avukat veya aileyle görüşmeler yapılırken kamerayla tespitler yapılıyor. Evet, göz ucuyla personel yapar güvenlik açısından, görüşme yapan avukatın güvenliği açısından, görüşme yapan aile açısından, ziyaretçi açısından. Ancak yani en azından kapı eğer burasıyla o kapının üst aralığında, camla görülebilir veya şeffafla izlenebilir vaziyette gözle izlenmek farklı, kamerayla onun kayıt altına alınması farklı. Kamerayla ilgili Sincan Cezaevinden gelen bilgi: Geçen hafta bir avukat, “Efendim, ben müvekkilimle görüşürken kamera altına alınıyor, biz itiraz ettiğimizde bu güvenlik gerekçesiyle deniliyor.” Güvenlik gerekçesiyle gayet rahat şeffaf pencere, şeffaf kapıyla ve yani o güveni de ihmal etmeyeceğimiz vaziyette izlenebilir. Bunları da tutanakta bulamadım. Eğer bundan sonra arkadaşlarımız bunu da göz önüne alırlarsa sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Şimdi, haftalık yemek listelerini biz gittiğimiz zaman alıyoruz. Mesela burası neresiymiş? Ankara Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu. İşte kantin fiyatlarını almışız. Yine her gittiğimiz yerde kantin fiyatlarını alarak... Ancak bunlar her seferinde rapora girmiyor, rutin olduğu için, bunlar takip ediliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben ilk dönem milletvekiliyim. Hassas olarak size sordum. Yani bunu sizlere bir şey yapmak açısından değil.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MURAT YILDIRIM (Çorum) - Bir konu daha... Şimdi, arkadaşlar, burada ısrarla Silivri Cezaeviyle ilgili söyleniyor. Biz buraya daha önce gittik, Tekirdağ'a gittik, Diyarbakır'a gittik, gidilmeyenlere gidelim dedik, mesela Osmaniye'ye gittik, faydasını gördük. Belki Adana'ya gidilip daha faydası görülebilir. Ancak gitmeyeceğiz anlamı da yok.

ATILA KAYA (İstanbul) – Şikâyetler fazlaysa bir daha da gidilebilir.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Gidelim. Bir daha gidilmesi gerekiyorsa o zaman en kısa zamanda programı değiştirir gideriz yani biz kasıtlı olarak gitmiyoruz diye bir şey yok yani. Burada Silivri'ye de gidebiliriz, problem yok yani.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Mahmut Bey'in dediklerinin aslında çoğu buraya sokulabilir.

BAŞKAN – Hiçbir problem yok.

Zaten Mahmut Bey'in söyledikleri, “Bir dahaki rapor yazımında bunlara dikkat edin.” şeklinde bir şeydi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu heyete Mecliste olan hukukçular niye gelmiyorlar? Mazeretleri varsa onların yerine bir başka hukukçuyu aranıza almanızda yarar var. Yani Hocam gerçi dedi ki “Meslek grubundan birinin girmesini istemez.” yani o açıdan değil, ne olur Hocam.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Hukukçu ağırlıklı olması iyidir, bu hapishanelere gidecek kişilerin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama yok ki şimdi, ben onu görüyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi tek tek oylayacağım raporları.

Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı 2'nci Sınıf Askerî Ceza ve Tutukevi İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Osmaniye C Tipi ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ankara Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü gündem maddemizde bir bilgilendirme vardır.

Biliyorsunuz, Komisyonumuzun Değerli Üyesi Sayın Erdal Kalkan Komisyonumuzdan Genel Merkezdeki iş yoğunluğu sebebiyle istifa etmişti, aynı zamanda alt komisyon üyesiydi. Onun yerine Sayın Oya Eronat alt komisyona AK PARTİ Grubu kontenjanından girmektedir. Bunu zaten bir bildirim olarak sunuyoruz.

İkinci istifa da Sayın Gülşen Orhan, sağlık sebepleri nedeniyle Terör ve Şiddet Alt Komisyonundan istifa etti çünkü ayağında bir hastalık var, o gezilere katılamayacağını söyledi ve gezilerin de önemini bildiğimiz için Sayın Gülşen Orhan istifade etti. Onun yerine Sayın Mehmet Metiner'in alt komisyona dâhil etmiş olduk, AK PARTİ kontenjanından. Dolayısıyla, bu şekilde gündemimizi bitirmiş olduk.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Benim önerimi nerede karara bağlayacağız?

BAŞKAN – Önerinizi Şimdi bugünden yapamıyoruz, alt komisyonda artık karara bağlayabiliriz.

Ben katkılarınızdan dolayı hem değerli üyelerimize hem de bürokratlarımıza teşekkür ediyorum.

Toplantıyı burada kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.16